

M E D Y A D A

N E F R E T

S Ö Y L E M İ

V E

A Y R I M C I

S Ö Y L E M

2 0 1 9

R A P O R U

HDV
YAYINLARI

HRANT DİNK VAKFI

Hrant Dink'in, 19 Ocak 2007'de, gazetesi Agos'un önünde öldürülmesinden sonra, benzer acıların yeniden yaşanmaması için; onun daha adil ve özgür bir dünyaya yönelik hayallerini, dilini ve yüreğini yaşatmak amacıyla kuruldu. Etnik, dinî, kültürel ve cinsel tüm farklılıklarıyla herkes için demokrasi ve insan hakları talebi, vakfın temel ilkesidir.

Vakıf, ifade özgürlüğünün alabildiğine kullanıldığı, tüm farklılıkların teşvik edilip yaşandığı, yaşatıldığı ve çoğaltıldığı, geçmişe ve günümüze bakışımızda vicdanın ağır bastığı bir Türkiye ve dünya için çalışır. Hrant Dink Vakfı olarak 'uğruna yaşanması davamız', diyalog, barış, empati kültürünün hâkim olduğu bir gelecektir.

MEDYADA NEFRET SÖYLEMİ VE AYRIMCI SÖYLEM 2019 RAPORU

ISBN 978-605-80712-5-4

proje ekibi

Serra Güvengeç, Şeyma Özkan, Emircan Saç, Gülbeyaz Sert, Mert Söyler, Funda Tekin

proje danışmanı

İdil Engindeniz

raportörler

Serra Güvengeç, Emircan Saç, Gülbeyaz Sert

Türkiye’de Yazılı Basında Kürtlere Yönelik Ayrımcı Söylem: 2019 Yerel Seçimi Örneği

editör

Altuğ Yılmaz

tasarım

Sera Dink

grafik uygulama

Selin Hamzaoğlu

veri görselleştirme

Emircan Saç, Atom Şaşkal

baskı

Apa Uniprint Basım Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Ömerli Mah. Hadımköy - İstanbul Cad. No. 159

34555 Arnavutköy, İstanbul

T: (212) 798 28 40

İstanbul, Eylül 2020

© Hrant Dink Vakfı Yayınları

Anarad Hıçutyun Binası Papa Roncalli Sokak No: 128

Harbiye, 34373 Şişli, İstanbul

T: 0212 240 33 61

F: 0212 240 33 94

info@hrantdink.org

www.hrantdink.org

Bu rapor, Friedrich Naumann Vakfı, European Endowment for Democracy ve Etkiniz AB Programı kapsamında, Avrupa Birliği’nin desteğiyle üretilmiştir. Raporunda yer alan içeriklerden yalnızca Hrant Dink Vakfı sorumludur ve bu içerikler hiçbir şekilde destekçilerin görüşlerini yansıtmamaktadır.

M E D Y A D A

N E F R E T

S Ö Y L E M İ

V E

A Y R I M C I

S Ö Y L E M

2 0 1 9

R A P O R U

HDV
YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

Sunuş	7
Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi projesi hakkında	9
I. BÖLÜM: TÜRKİYE YAZILI BASININDA NEFRET SÖYLEMİ – 2019	13
Medya izleme verileri	15
Nefret söylemi örnekleri	29
II. BÖLÜM: AYRIMCI SÖYLEM RAPORLARI – 2019	77
TÜRKİYE'DE YAZILI BASINDA KÜRTLERE YÖNELİK AYRIMCI SÖYLEM: 2019 YEREL SEÇİMİ ÖRNEĞİ (SERRA GÜVENGEZ, EMİRCAN SAÇ, GÜLBELAZ SERT)	79
Milletin kıyısında: Kürtler (MESUT YEĞEN)	81
Giriş	85
Yazılı basın analizi	90
'Makbul' Kürtler / 'makbul olmayan' Kürtler	92
Kürtçenin suçla ilişkilendirilmesi	99
Sınır ötesindeki Kürtler	101
Bir 'millî güvenlik sorunu' olarak Kürt kimliği	105
Sonuç	107
Genel değerlendirme	109

SUNUŞ

Dünyanın birçok yerinde olduğu gibi Türkiye’de de medyada yoğun bir şekilde taraflı, önyargılı ve ayrımcı bir dil kullanıldığı, diğer yandan, evrensel ve ulusal gazetecilik ilkelerinin nefret söylemini ve ayrımcı söylemi kapsamadığı, kapsasa bile medya kuruluşları tarafından ihlal edildiği görülüyor.

Haberlerde, özellikle manşetlerde ve başlıklarda kullanılan kışkırtıcı, ırkçı ve ayrımcı dil, düşmanlığı ve ayrımcı duyguları tetikleyen, kalıp yargıları güçlendiren bir araca dönüşüyor ve savunmasız gruplara yönelik önyargıların yerleşmesine hizmet ediyor. Hedef alınan kişi ve gruplar tedirginleşiyor, sessizleşiyor ve demokrasinin olmazsa olmazı olan sosyal ve siyasal yaşama katılım haklarından feragat etmek zorunda kalıyor.

Söylem, sadece kişilerin düşüncelerini ifade etmelerine veya olayları tasvir etmelerine yarayan nötr bir araç olarak değil, bunun ötesine geçen bir etki gücü taşıyor. Anlamı ve kapsamı ancak üretildiği tarihsel ve toplumsal bağlam içinde kavranabilecek olan söylem, insanların belirli bir bilgiyi ya da durumu algılayışlarını ve o konuda konum alışlarını doğrudan etkiliyor.¹

Toplumsal bir pratik olan söylem aracılığıyla, gruplara aidiyetler ve gruplar arası ilişkiler inşa ediliyor, anlamlandırılıyor ve meşrulaştırılıyor.²

Nefret söyleminin ve ayrımcı söylemin temelinde önyargılar, ırkçılık, ‘yabancı’ korkusu/düşmanlığı, cinsiyetçilik ve homofobi gibi ayrımcılık biçimleri yatıyor. Kültürel kimlikler ve grup özellikleri gibi unsurlar, ötekileştirici ve saldırgan söylemlerin kullanım sıklığı üzerinde etkili oluyor; özellikle milliyetçiliğin güçlendiği ve farklı olana tahammülsüzlüğün yükseldiği bağlamlarda, nefret dilinin etkileri de yoğunlaşıyor.

---

1 Teun A. Van Dijk, “Söylem ve İktidar”, *Nefret Suçları ve Nefret Söylemi* içinde, der. Ayşe Çavdar ve Aylin B. Yıldırım (İstanbul: Hrant Dink Vakfı Yayınları, 2010), s. 16.

2 Melek Göregenli, “Nefret Söylemi ve Nefret Suçları”, *Medya ve Nefret Söylemi* içinde, der. Mahmut Çınar (İstanbul: Hrant Dink Vakfı Yayınları, 2013), s. 58.

Medya, çeşitliliği ve farklılığın kabulü ve 'normalleşmesi'nde olduğu kadar, çatışmanın sıradanlaştırılması ve yayılmasında da etkili ve yönlendirici olabiliyor. Medya, ırkçılığı ve nefreti tetikleyerek bu tutumları güçlendirebiliyor, hatta kimi durumlarda meşrulaştırabiliyor.

Türkiye medyası da, uzun yıllardır nefret söyleminin ve ayrımcı söylemin önemli kaynaklarından biri olarak, toplumdaki kutuplaşmayı dikkate değer biçimde besliyor. Medya aracılığıyla toplumun gözünde düşmanlaştırılmaya çalışılan Hrant Dink'in ideallerini ve mücadelesini sürdürmek amacıyla kurulan Hrant Dink Vakfı'nın temel hedeflerinden biri, toplumdaki kutuplaşma ve düşmanlığın sona ermesine katkıda bulunmak. Bu doğrultuda, vakfın çatısı altında 2009 yılından beri yürütülen 'Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi' başlıklı çalışma kapsamında, Türkiye'de yazılı basında etnik, ulusal ve dinî kimliklere yönelik nefret söyleminin tespiti ve teşhirine dönük olarak medya taraması yapılıyor. Bu çalışmaya, nefret söylemine odaklanan araştırmaların yanı sıra, ayrımcı ve ötekileştirici mesajları nefret söylemine oranla daha örtük yollarla veren, dolaylı şekilde kurgulanmış söylemler de ayrımcı söylem dosya konuları olarak dâhil ediliyor. 2019 yılına dair geniş bir değerlendirme yapmak ve bir kaynak metin oluşturmak amacıyla hazırlanan 'Medyada Nefret Söylemi ve Ayrımcı Söylem 2019 Raporu' ise, bu yıla ait nefret söylemi verilerinin niteliksel ve niceliksel analizlerinin yanı sıra, yazılı basının Kürtlere ilişkin söylemine odaklanan incelemelerden oluşan 'Türkiye'de Yazılı Basında Kürtlere Yönelik Ayrımcı Söylem: 2019 Yerel Seçimi Örneği' başlıklı çalışmayı da içeriyor.

Bu raporun, toplumdaki kutuplaştırıcı söylemin boyutlarının ve insan haklarına saygılı, yeni bir dile duyulan ihtiyacın fark edilmesine yardımcı olmasını umuyoruz.

MEDYADA NEFRET SÖYLEMİNİN İZLENMESİ PROJESİ HAKKINDA

ARAŞTIRMANIN AMACI VE KAPSAMI

Genel amacı, Türkiye’de ırkçılık ve ayrımcılıkla mücadeleye katkı sağlamak olan ‘Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi’ çalışması, medyanın sivil denetiminin önemini gözeterek medyada insan hakları ve farklılıklara saygının güçlendirilmesini, belirli kimlik özellikleri nedeniyle hedef alınan kişi veya gruplara yönelik ayrımcı dil ve nefret söylemine dikkat çekmeyi ve bu konuda farkındalık yaratmayı hedefliyor.

Bu çalışmanın uzun vadeli amacı ise, nefret söylemi ve ayrımcı söylemle mücadeleye, sivil toplum kuruluşlarının medya izlemeyle ilgili becerilerinin güçlendirilmesine ve medyada kullanılan dil ve yöntemlerin eşitlikçi, toplumsal ve kültürel çeşitliliğe saygılı olmasını sağlayacak mekanizmaların yerleşmesine –medya ve iletişim fakülteleriyle birlikte mesai yaparak– katkıda bulunmak.

Çalışma kapsamında, Türkiye’de ulusal ve yerel yazılı basın taranarak, ayrımcı, ötekileştiren ve hedef gösteren söylem içeren metinler tespit ediliyor ve bu veriler ışığında, dört aylık dönemleri kapsayan nitel ve nicel analizler içeren medya izleme raporları hazırlanıyor. Raporlar sivil toplum örgütlerine, basın yayın kuruluşlarına, basın meslek örgütlerine, akademisyenlere ve araştırmacılara gönderiliyor ve vakfın internet sitesinde yayımlanıyor.³

Çalışma çerçevesinde, ayrıca, nefret söylemiyle ilgili farkındalığı güçlendirmek amacıyla, sivil toplum temsilcileri, hukukçular, akademisyenler, meslek örgütleri ve gazetecilerle toplantılar, seminerler, eğitim programları düzenleniyor. Ayrıca, diğer sivil toplum örgütleri ve ilgili kuruluşların davetleriyle, çeşitli atölye ve eğitim çalışmaları düzenlenerek bilgi ve deneyimler paylaşılıyor. Buna bağlı olarak, ‘nefret söylemi’ kavramıyla ilgili bilgi sağlamak, ayrımcı ve ırkçı söylemle olası mücadele yolları ve yöntemlerinin tartışılmasına zemin açmak ve medyada insan haklarına saygılı ve bilinçli bir dil kullanılmasını teşvik etmek amacıyla uluslararası paneller düzenleniyor, üniversitelerde toplantılar yapılıyor, projelerin bulguları tartışılıyor.

---

3 <http://hrantdink.org/tr/asulis/faaliyetler/projeler/medyada-nefret-soylemi>

Nefret söylemi üzerine kavramsal tartışmaların ve nefret söylemiyle mücadele yöntemlerinin ders müfredatlarında yer alması amacıyla, 2012’de akademisyenlerle ve sivil toplum temsilcileriyle yakın işbirliği içinde, üniversitelere yönelik olarak ‘**Ayrımcılık, Nefret Söylemi ve Medya**’ başlıklı bir ders programı taslağı hazırlandı ve ilgili kişi, kurumlarla paylaşıldı. Akademisyenlerin değerlendirmeleri ve önerileri doğrultusunda geliştirilen bu ders programının üniversitelerde uygulanmasına yönelik çalışmalar devam ediyor.

Müfredat çalışmasına paralel olarak, Aralık 2013’te, hem tasarlanan dersin tamamlayıcı kaynağı olacak, hem de konuyla ilgilenen genel okur hitap edebilecek bir kitap hazırlandı. Editörlüğünü Mahmut Çınar’ın yaptığı kitap, **Medya ve Nefret Söylemi: Kavramlar, Mecralar, Tartışmalar** başlığı ve Fuat Keyman’ın sunuş yazısıyla yayımlandı.

2015 yılı güz döneminden beri, **İstanbul Bilgi Üniversitesi İletişim Fakültesi**’yle yapılan işbirliği kapsamında, bu fakültede verilen ‘Bağımsız Disiplinlerarası Çalışma’ başlıklı dersi alan öğrenciler, öğretim üyeleri İtir Erhart ve Nazan Haydari Pakkan’ın danışmanlığında, medya izleme yöntemleri ve nefret söylemi odaklı atölye çalışmasına katılıyor ve dönem boyunca Hrant Dink Vakfı tarafından yürütülen medya izleme çalışmasına katkıda bulunuyor.⁴

2019’de de devam eden haber tartışma atölyelerinde örnek haberler ve köşe yazıları değerlendirilerek, ayrımcılık, nefret söylemi ve hak temelli habercilik gibi konular üzerine tartışıldı. Ayrıca, çalışmanın bulgularını daha geniş kitlelere ulaştırmak amacıyla, medya izleme raporlarından elde edilen bulgular infografiklere dönüştürüldü ve broşürler halinde yayımlandı. İnfografikler ve videolar sosyal medya ağları aracılığıyla da yaygınlaştırıldı.

2009’dan beri sürdürülen bu çalışmalarla nefret söylemi ve ayrımcı dil konularında elde edilen bilgi ve deneyim birikimi, Hrant Dink Vakfı bünyesinde, Türkiye’de söylem üzerine çalışan ilk araştırma merkezi olan ASULİS Dil, Diyalog ve Demokrasi Laboratuvarı’nın kurulmasına zemin hazırladı. Proje, 2016’dan beri, ASULİS’in çatısı altında, daha kapsamlı bir söylem çalışmasının parçası olarak yoluna devam ediyor.

---

4 Bu işbirliği kapsamında 2019 yılı boyunca medya izleme sürecine katkıda bulunan Bilgi Üniversitesi öğrencilerine ve gönüllülerimize, projeye ve bu raporun hazırlanma sürecine verdikleri destekten dolayı teşekkür ediyoruz.

YÖNTEM

Ulusal, etnik ve dinî kimliklere yönelik nefret söylemine odaklanan medya tarama çalışması kapsamında, ulusal gazetelerin tümü ve yaklaşık 500 yerel gazete, önceden belirlenen anahtar kelimeler ve kelime grupları (örn. 'Yahudi', 'Müslüman', 'hain', 'yobaz', 'gâvur', 'mülteci') bir medya takip kuruluşunun sunduğu sistem aracılığıyla taranıyor. Gazetelerin haftaiçi sayılarında yer verilmiş, bu kelimeleri içeren haber metinleri ve köşe yazıları okunarak, nefret söylemi içeren metinler tespit ediliyor.

Çalışmada, esas olarak **ulusal, etnik ve dinî kimlik** temelli nefret söylemine odaklanılıyor, ancak kadınları ve LGBTİ'leri hedef alan söylemlere dair çarpıcı örnekler de raporlara dâhil ediliyor. Analiz çalışmasında, medya araştırmalarında uygulanan eleştirel söylem analizi yönteminden faydalanılıyor. Medya içerikleri ve söylem konusunda belirli göstergeler oluşturmak amacıyla öncelikle niceliksel ölçekleme ile, nefret söylemi içeriğinin en çok hangi gazetelerde, hangi şekilde yer bulduğu ve kimleri hedef aldığı ortaya konuyor.

Haber metinleri ve köşe yazılarında nefret söylemi tespitinde, **1997 yılında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi** tarafından kabul edilen tavsiye kararı esas alınıyor. 'Nefret söylemi', bu kararda "ırkçı nefreti, yabancı düşmanlığını, Yahudi düşmanlığını veya azınlıklara, göçmenlere ve göçmen kökenli kişilere ve gruplara yönelik saldırgan milliyetçilik ve etnik merkezilik, ayrımcılık ve düşmanlık şeklinde ifade bulan, dinsel hoşgörüsüzlük de dâhil olmak üzere, hoşgörüsüzlüğe dayalı nefret biçimlerini yayan, kışkırtan, teşvik eden veya meşrulaştıran her türlü ifade biçimi" olarak tanımlanıyor.

Yukarıda belirlenen amaç ve kapsam doğrultusunda nefret söylemi içerdiği tespit edilen metinler, benimsedikleri söylemin niteliğine göre kategorilere ayrılıyor. Bu konuda daha önce yapılmış uluslararası çalışmalardan yararlanılarak ve ülkeye özgü dil ve kültür farklılıkları dikkate alınarak belirlenen nefret söylemi kategorileri şunlar:

- 1 **abartma/yükleme/çarpıtma:** Bir kişi ya da olaydan yola çıkarak bir topluluğa yönelik olumsuz genelleme, çarpıtma, abartma, olumsuz atıf içeren söylemler (örn. 'Suriyeliler gına getirdi')
- 2 **küfür/hakaret/aşağılama:** Bir topluluk hakkında doğrudan küfür, aşağılama, hakaret içeren söylemler (örn. 'kalles', 'hain', 'ahlaksız')
- 3 **düşmanlık/savaş söylemi:** Bir topluluk hakkında düşmanca, savaşı çağrıştıran ifadelerin yer aldığı söylemler (örn. 'Rum vahşeti')
- 4 **simgeleştirme:** Doğal bir kimlik öğesinin nefret, aşağılama unsuru olarak kullanıldığı, simgeleştirildiği söylemler (örn. 'Bizi Eurovision'da Yahudi mi temsil edecek?')

I. BÖLÜM

TÜRKİYE

YAZILI

BASININDA

NEFRET

SÖYLEMİ

2019

MEDYA İZLEME VERİLERİ

‘Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi’ araştırması kapsamında taranan ulusal ve yerel gazetelerde, 2019 yılında ulusal, etnik ve dinî grupları hedef alan **4364 köşe yazısı ve haber metni** yayımlandığı tespit edildi. Bunlardan 108’inin, birden fazla gruba yönelik, farklı kategorilerde nefret söylemi barındırdığı görüldü. Bu metinlerde, **80 farklı grup hakkında 5515 adet nefret söylemi içeriği tespit edildi.**

Ocak-Nisan 2019 döneminde Taksim’deki yılbaşı kutlaması, Ege Denizi’nde mülteci botlarının batması (16 Ocak), Fransa’nın 24 Nisan’ı Ermeni Soykırımını Anma Günü ilan etmesi (6 Şubat), Hocalı Katliamı’nın yıldönümü (26 Şubat), Dünya Emekçi Kadınlar Günü (8 Mart), ABD’nin İsrail’in Golan Tepeleri’ndeki hâkimiyetini tanıma kararı (25 Mart), Yeni Zelanda’da iki camiye yönelik ırkçı saldırı (15 Mart), 31 Mart yerel seçimleri, Ermeni Soykırımı’nı Anma Günü (24 Nisan);

Mayıs-Ağustos 2019 döneminde Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı ile çalışan yabancı şirket yöneticileri hakkında uluslararası tutuklama müzekkeresi çıkarılması (10 Haziran), İstanbul yerel seçiminin tekrarlanması (24 Haziran), ‘Kıbrıs Barış Harekâtı’nın yıldönümü (19 Temmuz), Srebrenitsa Katliamı’nın yıldönümü (11 Temmuz), 15 Temmuz darbe girişiminin yıldönümü, İçişleri Bakanlığı’nın Suriyelilerin kayıtlı oldukları illere geri gönderilmesi talimatı, Temmuz ayında ABD’de, Ermeni Soykırımı ve sonrasında el konan mülkler için tazminat talebiyle Türkiye aleyhinde davalar açılması , 30 Ağustos Zafer Bayramı, İçişleri Bakanlığı’nın Suriyelilerin kayıtlı oldukları illere geri gönderilmesi talimatı;

Eylül-Aralık 2019 döneminde İsrail-Filistin çatışmaları, Güney Kıbrıs’ın ve Yunanistan’ın Akdeniz’de yaptığı doğalgaz ve petrol arama çalışmaları, Yunanistan sınırındaki mültecilere yönelik insan hakları ihlalleri, ‘Barış Pınarı Harekâtı’ gibi gündem maddeleri etrafında nefret söylemi üretiminin yoğunlaştığı görüldü.

OCAK

1 Ocak 2019
Taksim'de yılbaşı kutlaması

16 Ocak 2019
Ege'de mülteci botlarının batması

MAYIS

6 Mayıs 2019
İstanbul yerel seçiminin
tekrarlanması kararı

MART

8 Mart 2019
Dünya Emekçi Kadınlar Günü

15 Mart 2019
Yeni Zelanda'da iki camiye ırkçı saldırı

31 Mart 2019
Yerel seçimler

ŞUBAT

6 Şubat 2019
Fransa'da 24 Nisan'ın
Ermeni Soykırımı'nı
Anma Günü ilan edilmesi

26 Şubat 2019
Hocalı Katliamı'nın
yıldönümü

HAZİRAN

Akdeniz'de doğal kaynak
arama çalışmaları nedeniyle
Türkiye ile Güney Kıbrıs
Yönetimi arasında gerginlikler

NİSAN

24 Nisan 2019
Ermeni Soykırımı'nı Anma Günü

TEMMUZ

11 Temmuz 2019
Srebrenitsa Katliamı'nın yıldönümü

19 Temmuz 2019
'Kıbrıs Barış Harekâtı'nın yıldönümü

22 Temmuz 2019
İçişleri Bakanlığı'ndan Suriyelilerin
kayıtlı oldukları illere geri gönderilmesi
talimatı

ABD'de, Ermeni Soykırımı ve sonrasında
el konan mülkler için tazminat talebiyle
Türkiye aleyhinde davalar açılması

KASIM

Akdeniz'de doğalgaz ve petrol
arama çalışmaları

EYLÜL

İsrail-Filistin çatışmaları

AĞUSTOS

30 Ağustos 2019
Zafer Bayramı

ARALIK

Yunanistan sınırındaki
mültecilere yönelik
insan hakları ihlalleri

EKİM

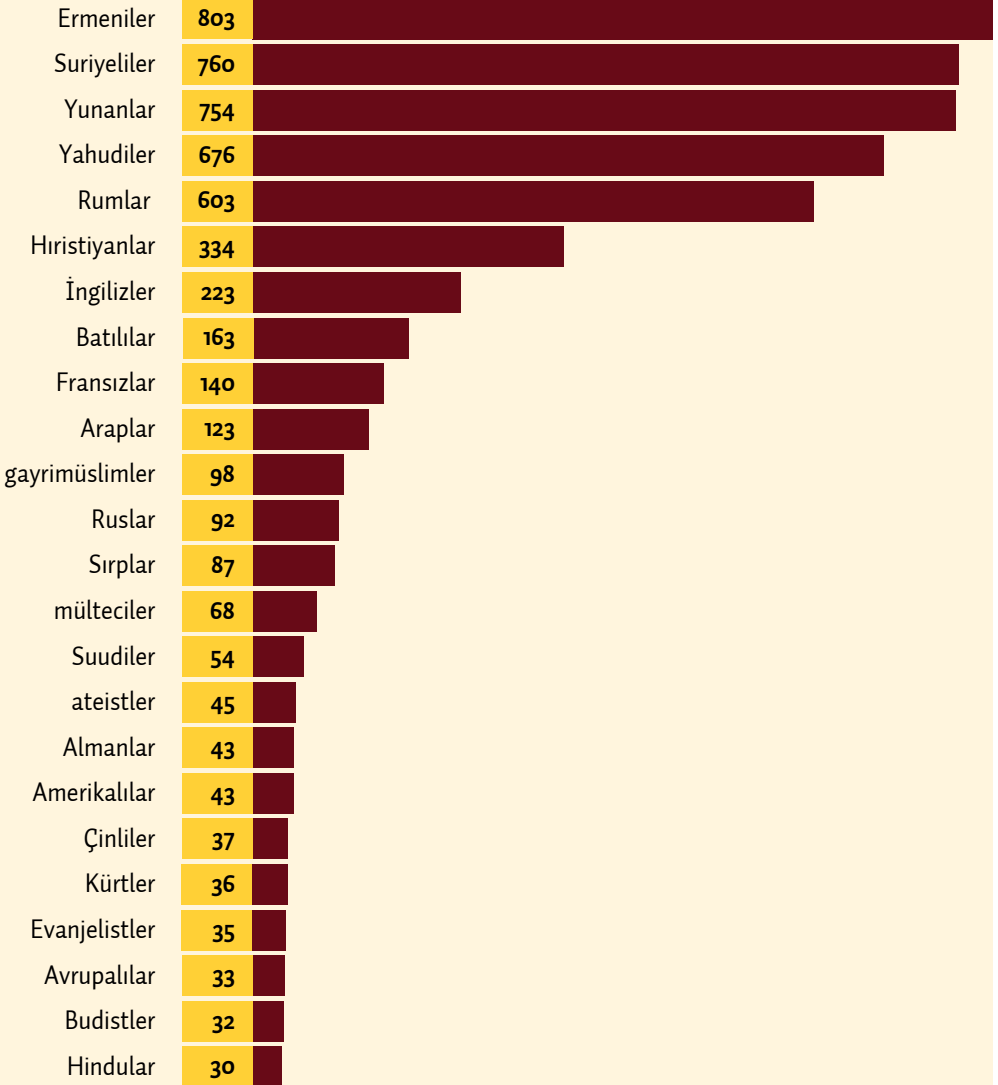
9 Ekim 2019
'Barış Pınarı Harekâtı'

29 Ekim 2019
ABD Temsilciler Meclisi'nin Ermeni Soykırımı'nı
taniyan karar tasarısını kabul etmesi

Noel ve yılbaşı
kutlamaları

İÇERİĞİN HEDEF GRUPLARA GÖRE DAĞILIMI

İncelenen yazılarda, hakkında 30 ve daha fazla kez nefret söylemi üretilmiş olduğunun tespit edildiği grupların dağılımı şöyle:

grafik 1: Hedef gruplara göre nefret söylemi

2019 yılında

Ermeniler

- Hocalı Katliamı'nı ve 24 Nisan Ermeni Soykırımı'nı Anma Günü'nü konu alan haberlerde ve köşe yazılarında şiddet ve katliamla ilişkilendirilerek düşmanlaştırıldı,
- PKK ve ASALA ile beraber anılarak terörle özdeşleştirildi,
- Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki anlaşmazlıklara dair haberlerde ve köşe yazılarında hedef gösterildi,
- Bakü'nün Azerbaycan topraklarına dâhil edilmesinin yıldönümünü konu alan metinlerde şiddet ve katliamla ilişkilendirilerek düşmanlaştırıldı.
- 'Millî Mücadele' anlatılarında bütün bir toplum olarak şiddetle ilişkilendirildi,
- 'düşman' gruplar ve bireylerin arkasındaki güç olarak yaftalandı,
- ABD Kongresi Senatosu'nun, Ermeni Soykırımı'nı tanıyan yasa tasarısını onaylamasına ilişkin haberlerde ve köşe yazılarında, geçmişte yaşanan olaylara gönderme yapılarak düşmanlaştırıldı;

Suriyeli mülteciler

- sistematik olarak cinayet, hırsızlık, taciz gibi adli olaylarla anılarak potansiyel suçlu olarak kodlandı ve güvenlik sorunları ve terörle özdeşleştirildi,
- Barış Dalı Harekâtı'na ilişkin haber metinleri ve köşe yazılarında salt Türkiye'deki varlıklarından dolayı hedef gösterildi,
- Türkiye'deki olumsuz ekonomik koşulların ve işsizliğin sorumlusu olarak gösterildi,
- Türkiye'nin demografik yapısına yönelik bir tehdit, rahatsızlık ve gerginlik kaynağı olarak yaftalandı;

Yunanlar

- Kardak kayalıklarındaki gerginlikler nedeniyle 'düşman' olarak konumlandırıldı,
- geçmişte yaşanan olaylara gönderme yapılarak düşmanlaştırıldı;
- Kıbrıs'la ilgili haber metinleri ve köşe yazılarında Rumlarla beraber Kıbrıslı Türkler için bir tehdit kaynağı olarak gösterildi,
- Akdeniz'deki doğalgaz ve petrol arama çalışmaları nedeniyle düşmanlaştırıldı,
- Yunanistan-Türkiye sınırında yaşanan mültecilere yönelik insan hakları ihlallerinden bütün bir toplum olarak sorumlu tutuldu;

Yahudiler

- İsrail-Filistin çatışmalarını ve Mescid-i Aksa'da yaşanan gerginlikleri konu alan haberlerde bütün bir toplum olarak şiddetle özdeşleştirildi ve düşmanlaştırıldı,
- 'İsrail devleti', 'İsrail', 'İsrail Savunma Kuvvetleri' gibi, kurumları ifade eden sözcükler yerine Yahudi kimliğinin genelleme yapılarak kullanılmasıyla hedef gösterildi,
- çeşitli komploların arkasındaki gizli güç olarak sunuldu ve Türkiye'ye yönelik bir tehdit olarak gösterildi,
- basında olumsuz atıflarla yer bulan birçok kişi ve kurumla ilişkilendirildi,
- 'Yahudi' kelimesinin bir hakaret ifadesi olarak kullanılmasıyla aşağılandı,
- İsrail güvenlik güçlerinin 'Büyük Geri Dönüş Yürüyüşü'ne yaptığı müdahalelerle ilgili haberlerde, bütün bir toplum olarak şiddetle ilişkilendirildi;

Rumlar

- Akdeniz'de doğalgaz arama çalışmalarına dair tartışmalarla ilişkili olarak hedef gösterildi,
- 'Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 45. yıldönümüne ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 36. yıldönümüne ilişkin haber metinleri ve köşe yazılarında, geçmişte yaşanan çatışmalara gönderme yapılarak şiddet ve katliamla ilişkilendirildi;

Hıristiyanlar

- Noel ve yılbaşı kutlamalarını konu alan haber metinleri ve köşe yazılarında hedef gösterildi ve ötekileştirildi,
- Yeni Zelanda'da iki camiye yapılan saldırı gerekçesiyle terör ve şiddetle ilişkilendirildi,
- Barış Pınarı Harekâtı süresince Türkiye'nin ulusal çıkar ve güvenliğine yönelik bir tehdit olarak sunuldu,
- Türkiye ile arasında diplomatik krizler çıkan Avrupa devletleri ve Avrupa Birliği'nin Hıristiyan kimliğiyle tanımlanmasıyla düşmanlaştırıldı;

İngilizler

- kompto teorilerinin bir parçası olarak sunuldu ve Müslüman kimliğine karşı düşman olarak resmedildi,
- Birinci Dünya Savaşı ve Millî Mücadele anlatılarında bütün bir toplum olarak şiddetle ilişkilendirildi;

Batılılar

- Barış Pınarı Harekâtı süresince, Türkiye'nin ulusal çıkar ve güvenliğine yönelik bir tehdit olarak sunuldu ve terörle ilişkilendirildi,
- Türkiye'nin Avrupa Birliği, Avrupa devletleri ve ABD ile yaşadığı diplomatik sorunların tüm Batı toplumlarına mal edilmesiyle hedef gösterildi;

Fransızlar

- Millî Mücadele ve Birinci Dünya Savaşı anlatılarında bütün bir toplum olarak şiddet ve katliamla ilişkilendirildi,
- Fransa ile Türkiye arasındaki fikir ve siyaset ayrılıklarını konu alan metinlerde düşman olarak resmedildi;

Araplar

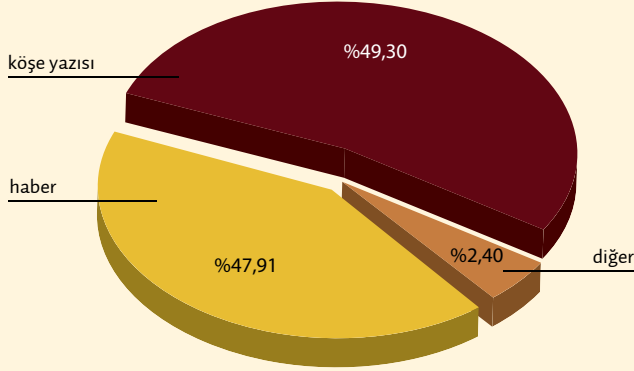
- Suudi Arabistan'ın diplomatik hamlelerinin Arap kimliğiyle ilişkilendirilmesiyle hedef gösterildi,
- geçmişte yaşanmış olaylara referans verilerek, Türkiye'nin ulusal güvenliğine ve çıkarlarına karşı bir tehdit olarak sunuldu,
- haber metinleri ve köşe yazılarında Suriyelilerin Arap kimliğiyle tanımlanmasıyla hedef gösterildi.

Nefret söylemine hedef olduğu metinlerin sayısı 30'un altında olan gruplar:

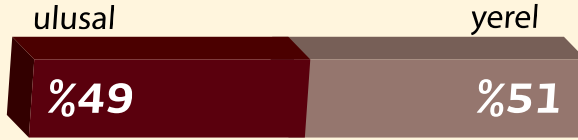
27 metinde	İtalyanlar
18 metinde	Afganlar, Deistler
14 metinde	Bulgarlar
13 metinde	İsrailliler
11 metinde	İraklılar
8 metinde	İranlılar, Pakistanlılar
6 metinde	Finlandiyalılar, Yeni Zelandalılar
5 metinde	Filistinliler
4 metinde	Avusturyalılar, Belçikalılar, İspanyollar, Katolikler
3 metinde	Gürcüler, Hollandalılar, Husiler
2 metinde	Arnavutlar, Azerbaycanlılar, Çerkesler, Danimarkalılar, Hintliler, Slavlar
1 metinde	Afrikalılar, Aleviler, Arjantinliler, Avusturyalılar, Cermenler, Çekler, Doğulular, Filipinliler, Hutular, İzlandalılar, Katarlılar, Kırgızlar, Libyalılar, Lübnanlılar, Macarlar, Malezyalılar, Museviler, Müslümanlar, Norveçliler, Ortadoğulular, Ortodokslar, Özbekler, Pakraduniler, Portekizliler, Protestanlar, Romanlar, Sudanlılar, Süryaniler, Tacikler, Türkmenler, Ulahlar, Yemenliler

TÜR, GAZETE VE KATEGORİLERE GÖRE İÇERİĞİN DAĞILIMI

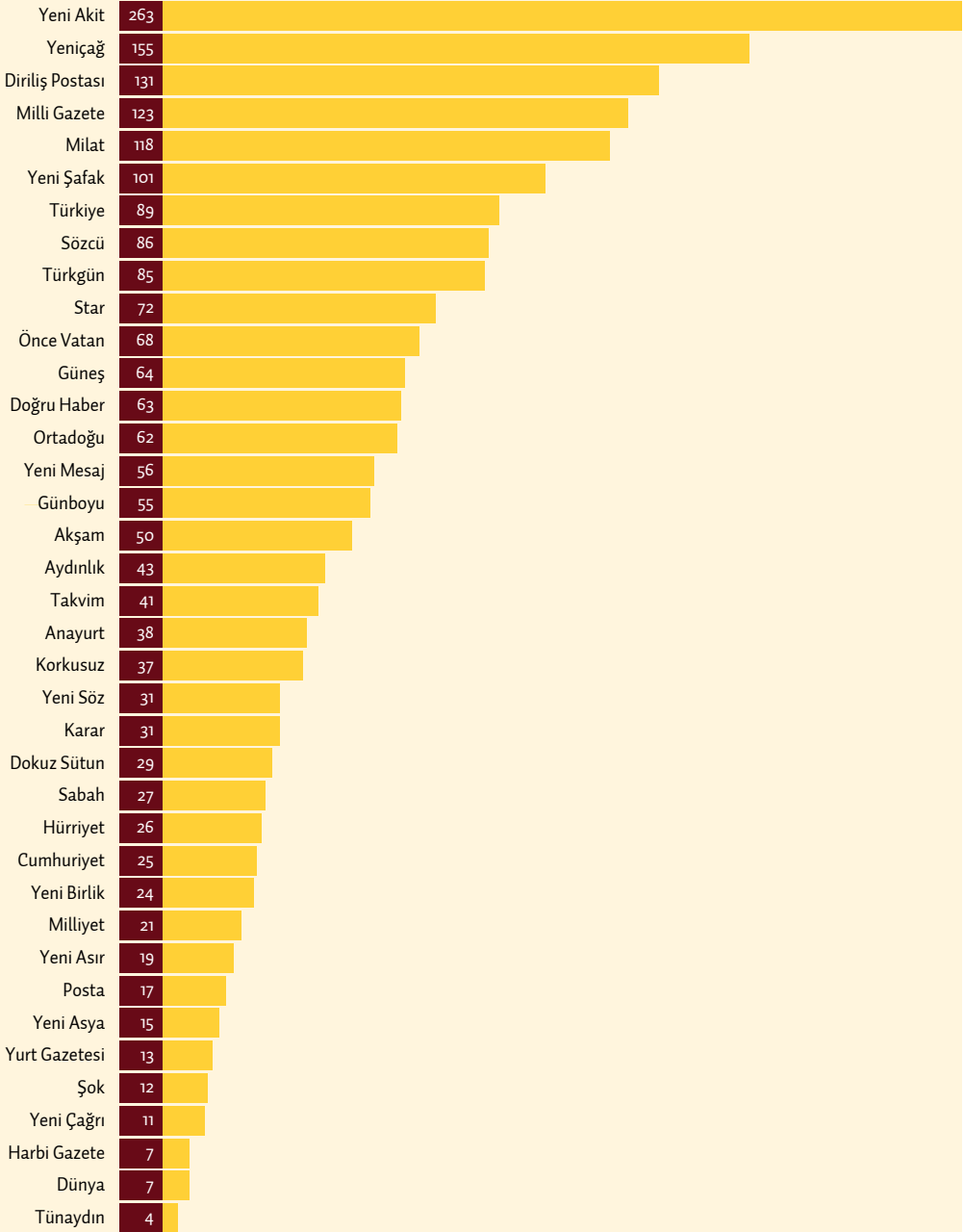
2019 yılında, tekrarlanan içerikler dışarıda tutulduğunda, incelenen metinlerin **2160'ını köşe yazıları, 2099'u ise haberler oluşturuyor**. Basın arşivi sayfaları, dosyalar, okur sayfalarında yer verilen yazılar, kitap tanıtımı/değerlendirmesi yazıları ve benzeri metinler ise 'diğer' başlığı altında değerlendirildi ve bu kategoride bulunan 105 metinde nefret söylemi tespit edildi.

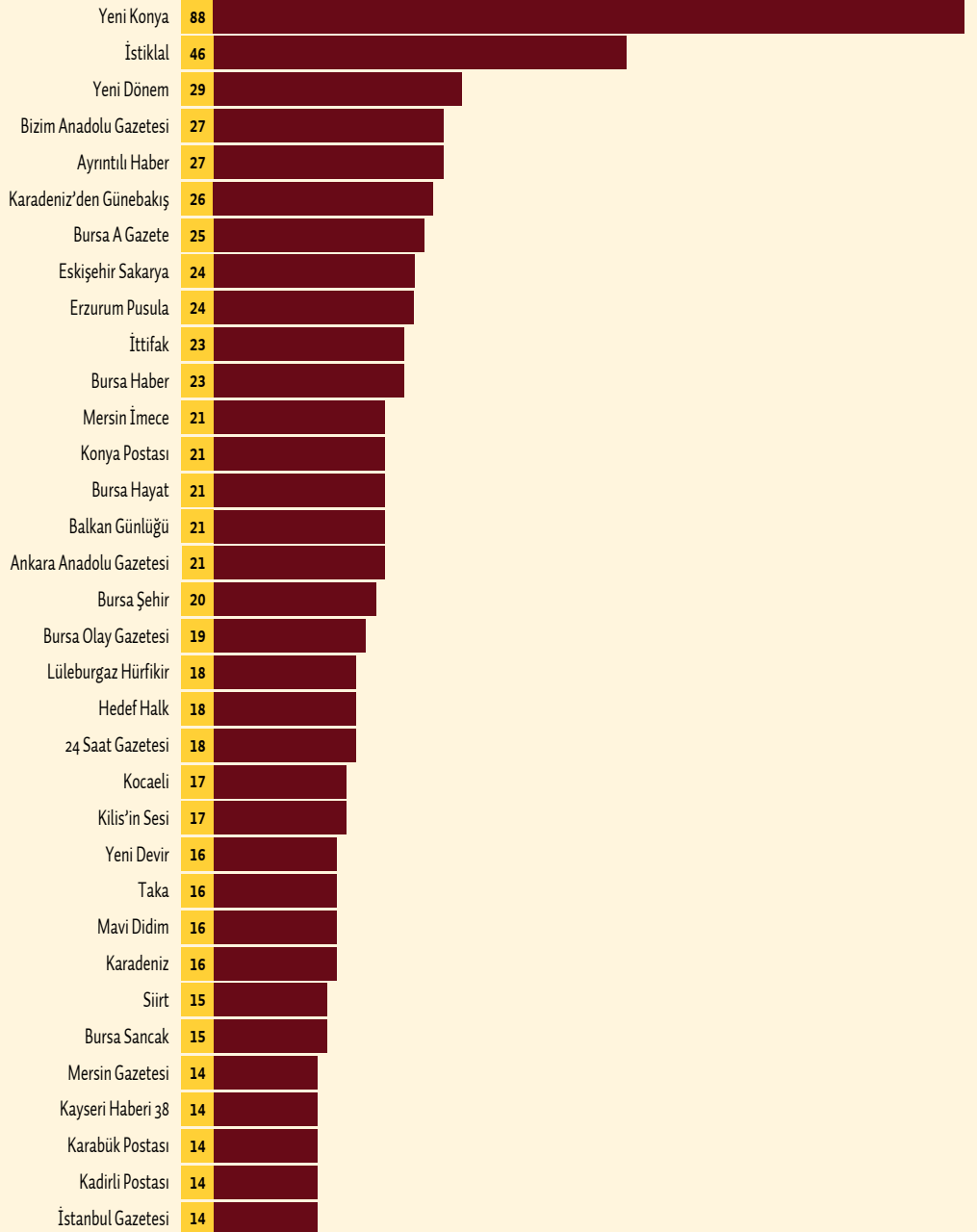
grafik 2: Yayın türüne göre nefret söylemi

grafik 3: Ulusal ve yerel basında nefret söylemi

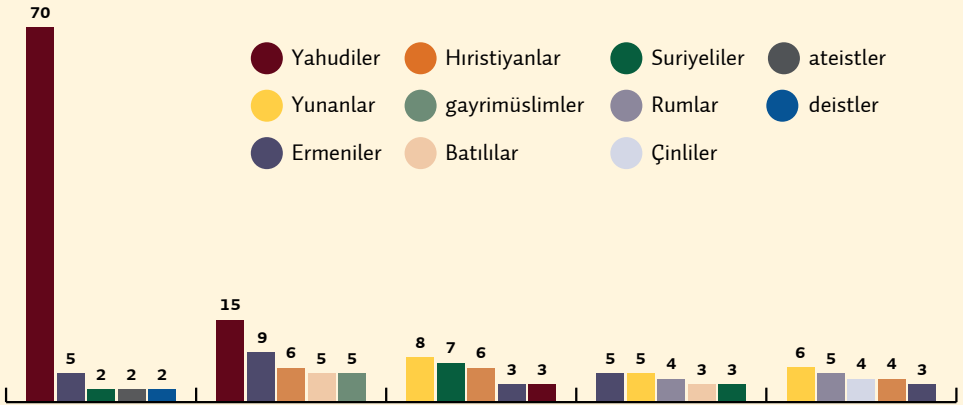
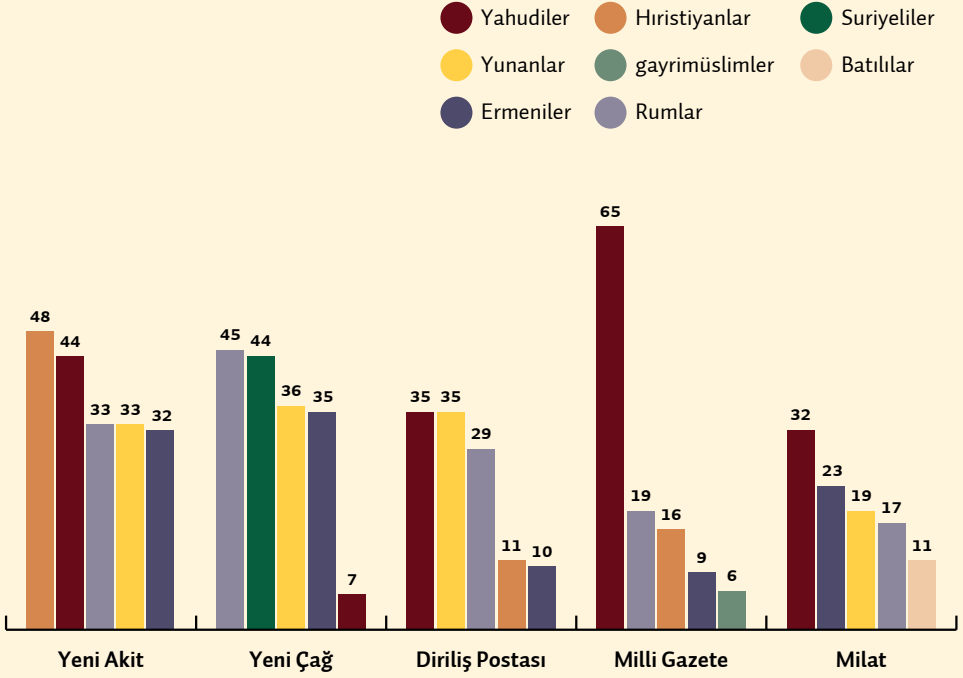

grafik 4: Ulusal basında nefret söylemi

grafik 5: Yerel basında nefret söylemi⁵

5 14'ten az sayıda nefret söylemi tespit edilen gazetelerin isimlerine, sayılarının çokluğu nedeniyle grafikte yer verilmedi. Künyenin tamamına ulaşmak için bkz. rebrand.ly/2019YillikRapor

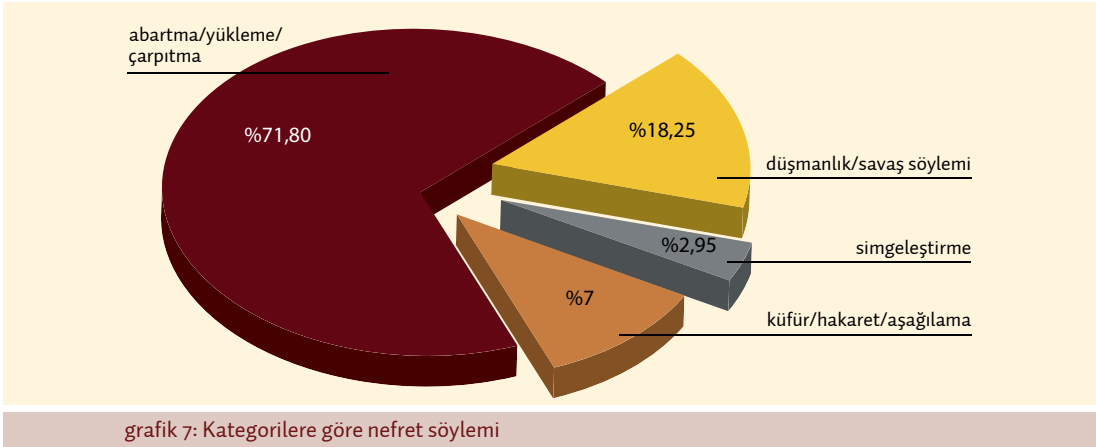
grafik 6: En çok nefret söylemi tespit edilen gazetelerin en çok hedef aldıkları gruplara göre dağılımı

Gazetelerde yer alan nefret söylemi örnekleri, dört kategori altında incelendi:

- abartma/yükleme/çarptırma
- küfür/hakaret/aşağılama
- düşmanlık/savaş söylemi
- simgeleştirme

Bu kategoriler, nefret söylemi örneklerinin niteliklerine göre ayrıştırılmasına ve anlaşılmasına yardımcı olmak üzere oluşturuldu. Aynı metinde birden fazla kategorinin tespit edildiği durumlarda, sınıflandırma yapılabilmesi için, baskın olan kategori dikkate alındı.

NEFRET

SÖYLEMİ

ÖRNEKLERİ

başlık: Hristiyan terörist camide Müslüman katliamı yaptı

gazete: İstiklal

tarih: 16.03.2019

tür: haber

yazar: İstiklal

hedef grup(lar): Hristiyanlar, Norveçliler

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Yeni Zelanda’da yaşanan terör saldırısının konu edildiği haberin başlığında ve metnin birçok yerinde, saldırganlardan “Hristiyan teröristler” olarak bahsedilerek, Hristiyan kimliği şiddet ve katliamla ilişkilendiriliyor. Katilin Hristiyan kimliğine yapılan vurgu, Müslümanları hedef almış olması gerçeğiyle birlikte düşünüldüğünde, Müslüman ve Hristiyan kimlikleri arasında düşmanlık algısı oluşturuluyor. Haberin ‘Norveçli katilden ilham almış’ alt başlığını taşıyan bölümünde, saldırganın ifadelerine binaen, **Norveç’te daha önce yaşanan bir saldırıya gönderme yapılarak, Norveçli kimliği şiddetle ilişkilendiriliyor.**

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: *Yeni Zelanda’da camiye nefret saldırısı: 50’ye yakın Müslüman öldürüldü*

Başlıkta, zanlının dinî kimliğini vurgulamak yerine, saldırının nefret saikiyle işlenmiş olması ihtimali üzerinde durularak, artan nefret saldırıları sorununa dikkat çekilebilirdi.

Yeni Zelanda'da alçak saldırı... Teröristler cuma namazında 49 kardeşimizi şehit ettiler

HİSTİYAN TERÖRİST CAMİDE MÜSLÜMAN KATLIAMI YAPTI

Uyan ey
Müslüman
dünyası!

Yeni Zelanda'nın ChristChurch kentindeki iki camiye, cuma namazı sırasında Hristiyan teröristler-
ce silahlı saldırı düzenlendi. 49 Müslüman kardeşimizin şehit olduğu terör saldırısının ardından 4
kişi yakalandı. Erdoğan, katliamla ilgili olarak "Dünyada yükselişi seyredilen ve hatta teşvik edilen
İslam düşmanlığı, bireysel taciz çizgisini geçerek toplu katliam boyutuna ulaşmıştır" diye konuştu

KATLIAMI CANLI YAYINLADI

■ SALDIRGANLARDAN biri, iskeç bir aileden gelen, Avustralya'da doğan 28 yaşındaki Brenton Tarrant. Tarrant'ın, sosyal medyadan saldırı anını canlı olarak yayınladığı ortaya çıkarken, saldırıda 5 silah kullanıldığı belirtildi. Tarrant, katliam öncesinde yayınladığı manifestosunda Türkleri de tehdit etmiş. Terörist camidekileri katletmeye 1777 Ük İle British Grenadiers March marşı ile gitti.

TÜRLERE TEHDİT

■ KATLIAMCININ manifestosunda, "Türlere" başlıyyla su ifadeler kullanımı: Topraklarımızda huzur içinde yaşayabilirsiniz, size zarar gelmeyecek. Boğaz'ın Doğu yakasında, Ama Boğaz'ın Batı yakasında bir yerde yaşamayı denerseniz, Avrupa ya gelerseniz sizi öldüreceğiz. Konstantinopolis'e gelir minareleri yıkarız. Ayasofya minarelerinden kurtulacak ve Konstantinapol hak edileceği gibi Hristiyan şehri olacak.

NORVEÇLİ KATİLDEN İLHAM ALMIŞ

■ SALDIRIYI bilgisayar oyunlarına benzer şekilde gerçekleştirdiği gözlenen saldırı, saldırı sırasında silahın sesini birak kez deşiletilirdiği gözleniyor. Arzından inen saldırı caminin kapısından girer gizmez ateş etmeye başlıyor. Silahların üzerinde, daha önce dünyanın başka bölgelerinde Müslümanlara saldırı düzenleyenlerin isimleri yer alıyor. Tarrant, manifestosunda 2011 yılında Norveç'te 77 kişiyi öldüren Anders Breivik'ten ilham aldığını yazmış.

NEFRETLE KINIYORUM

■ ERDOĞAN, uluslararası bir olay olması hasebiyle Yeni Zelanda'da Müslümanlara yönelik saldırıyı nefretle kınadığını belirtmek istediğini vurgulayarak, "Dünyada uzun süredir yükselişi seyredilen ve hatta teşvik edilen İslam düşmanlığı, bu saldırıyla bireysel taciz çizgisini geçerek toplu katliam boyutuna ulaşmıştır. Saldırının bir planlamasının ve motivasyonun sonucu olduğu dolayısıyla fevri bir davranış denilerek geçitirilmez." dedi. // 4TE

başlık: Ermeni olayı İngiliz oyunu

gazete: Karadeniz’de Son Nokta

tarih: 29.04.2019

tür: haber

yazar: Karadeniz’de Son Nokta

hedef grup(lar): İngilizler

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Haberde, tarihçi Yavuz Bahadıroğlu’nun katıldığı bir söyleşide sarf ettiği sözler, haber başlığa ve ara başlıklara tırnaksız olarak aktarılıyor. Ana başlığa çekilen sözlerle, İngilizler Türkiye’ye yönelik bir tehdit olarak kodlanıyor ve okuyucuyu bu kimliğe karşı kıskırtılıyor.

Ünlü tarihçi ve yazar Yavuz Bahadırođlu:

ERMENİ OLAYI İNGİLİZ OYUNU

Bahadıroğlu, son günlerde ‘Büyük felaket’ söylemlerine konu olan Ermeni olaylarının İngiltere’nin yaptığı bir planın parçası olduğunu söyledi

O PROJENİN ÜRÜNÜ

Gümüřhane 1. Kitap Fuarı’nda imza töreni ve söyleşisi düzenleyen tarihçi ve yazar Yavuz Bahadıroğlu, ‘Büyük felaket’ ifadesinin Türkler için de geçerli olduğunu kaydederek, o felaketi inşa edenin de o dönem Avrupa’nın büyüğü, o zamanki önderi ve lideri olan İngiltere olduğunu, 1850 yılında yaptıkları projenin bir ürünü olduğunu söyledi.

ADIM ADIM...

Osmanlı’nın Emenilere “Millet-i Sadıka” ismini verdiğini hatırlatan Bahadıroğlu, “İngiltere 1850’ye tarihlenen bir proje yapmıştı. Bu projeye göre Osmanlı parçalanacak, Filistin’de Siyon devleti kurulacak, petrol yatakları Avrupa’ya peşkeş çekilecek, Osmanlı bölüşülecek ve hilafet kaldırılacaktır. Bu proje adım adım yürürlüğe kondu” dedi. ■ 7DE

başlık: Şubat şehadet ve inkılap ayıdır

gazete: Doğru Haber

tarih: 20.02.2019

tür: köşe yazısı

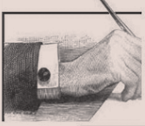
yazar: M. Ali Akay

hedef grup(lar): Budistler, Çinliler, Yahudiler, Hıristiyanlar

kategori: düşmanlık/savaş söylemi

Yazıda, “Yani şunu ifade etmek istiyoruz: En azizlerimizin kanı ucuz olmamalıdır. Müslüman’ın kanının çok ucuz olduğu bir asır yaşıyoruz. Niye? Putperest Budistler, Çinliler bir taraftan Yahudiler, Hıristiyanlar diğer taraftan aç kurtlar gibi İslam ümmetinin evlatlarına saldırırken ehli küfür niye bu kadar pervasızdır? Bu durumu nasıl izah etmeliyiz?” ifadeleriyle, Budist, Çinli, Yahudi ve Hıristiyan kimlikleri şiddet ve katliamla ilişkilendiriliyor. Böylece, Budistler, Çinliler, Yahudiler ve Hıristiyanlar, Müslümanlara yönelik bir tehdit olarak sunulmuş ve onlara ilişkin düşmanlık algısı körüklenmiş oluyor.

M. Ali
Akay

maliakay@dogruhaber.com.tr

Şubat Şehadet ve İnkılap Ayıdır

Allah en büyük iyilik sahibidir. Ve iyilik ancak Allah'ı bilmekle olur. İşte şehitler, Allah'ı tanıyan, hakkıyla bilen kimselerdir. Şehitler, hayatları boyunca Allah'ın kendilerine olan iyiliklerine şahit olurlar. Allah'a tüm benlikleriyle, tüm varlıklarıyla minnettardır. Allah'a olan minnettarlıklarını, Allah'ın kendilerine yapmış olduğu nice iyiliğe karşılık olarak en değerli varlıklarını iyilik sahibi Allah'a feda etmek isterler. Bu istek, arzu, sevdaya dönüşür. Şehit, minnet duyduğu rabbine can vermek için adeta çırpır.

Şehit, uğruna kurban olacağı Rabbine kavuşmayı kimi zaman Hz. Hüseyin gibi 'Şehadet bize genç kızın gerdanlığı gibidir.' Diyerek ifade eder. Çünkü şehitler, bilirler ki şehadet, 'İnsanoğlunun ulaşabileceği en yüce kemal ve makam'dır.

Bizim coğrafyamız, sevgili Anadolu şehitler yurdudur. Şehitlik mevzuu açılmışken kendi canımızdan birkaç örnek vermek isteriz. Hz. Halid b. Velid'in oğlu Süleyman ve 26 arkadaş şaire şu mısraları yazdırtacak başlangıcı yaptılar: 'Şuheda fişkıracık toprağı sıksan şuheda' İşte bu şehit sahabeler Diyarbakır'da merkezdeki Hz. Süleyman Camii'nde medfunlar. Yine komşu şehir Elazığ'da Arap Baba adlı şehidin bedeni, binlerce yıldan beri çürümeden mucizevi bir şekilde cam bir tabutun içinden görünebiliyor. Aynı şekilde Kastamonu'daki ayağı yanık şehidin hikayesini her kardeşimizin bilmesini isteriz. Bu şehit Kastamonu'ya giden herkesi bozulmayan cesediyle türbesinde, yanık ayağıyla karşıyor.

Yine Bingöl'de kadim hem de çok kadim yıllara ait şehitlikler var. Herhalde 1000 yıldan fazla bir geçmişe ait Anadolu fatihlerinin, şehadet şerbeti içen yarenlerinin misafirliğini yapan bir şehitlik var. Bu şehitliğe her Perşembe bizim yaşlı amca ziyarete gidermiş. Yasin

okur, fatiha başışlarmış. Yıllarca bu ameli yapmış. Bir gün, 'Acaba ben bu kadar gelip gidiyorum. Bunlar şehitler mi? Diye sesli sesli mezar başında düşünmüş. Ve mezara hitaben eğer sen şehitsen bana bir delil göster. Allah şehitlerin ölmediğini buyuruyor. Eğer şehitsen zaten bu sesimi duyuyorsundur. Bana şehit olduğuna dair bir emare göstermezsen bir daha gelmeyeceğim.' Demiş ve mezarlığı terk etmiş. Aynı gece sakallı biri rüyasına gelmiş. 'Kimsin sen?' diye sormuş. Sakallı, heybetli kişi demiş ki: 'Ben o kimseyim ki sen sürekli bizim mezarımıza gelip Kur'an okuyordun. En son dedin, 'Eğer şehitsen bir emare göster.' Hadi ver elini şehitler meclisine gidiyoruz.' Der ve bu yaşlı amca kendini halkalar halinde Allah'ı zikreden bir topluluk içinde bulur ve topluluğun cezbeye olan zikrine katılır. Demek bizim yaşlı amca o kadar kendini kaptırmış ki hanımı can çektiğini zannederek 'Bey! Bey! Uyan! Ne oluyor! Allah'ım...' sesleriyle yaşlı amca'yı uyandırır. Uyandırdığında hanımına kızarak 'Yahu bırakmadın bi şehitlerle Allah'ı zikredelim!' Der ve rüyasını ağlayarak anlatır.

Bir şehit der ki: '**Mücadelesiz kan ve gözyaşı acziyettir.**' Şubat ayında birçok değerli şahsiyet şehit olmuş. Allah razı olsun, birçok İslami STK bu şehitlerin hayat hikayelerini anlatıyor. Her sene aynı cümlelerle de olsa halkımız şehitlerin hatırasını dinlemekten bıkıyoruz. Şubat ayında şehitleri anmak gerekir. Ama Hama katliamı var derken yıllardır süren tüm Suriye'deki katliamlara hiç değinmemek ne kadar doğru? Hasan el Benna'nın şehadetini anıp hatırlamak tamam güzeldir. Hasan el Benna'nın şehit naşını, sadece kadınların ve yaşlı bir babanın taşıdığını da hatırlamalıyız ki bugünkü Mısır'ı anlayabilelim. Yani şunu ifade etmek istiyoruz: En azizlerimizin kanı ucuz olmamalıdır. Müslüman'ın kanının çok ucuz olduğu bir asır yaşıyoruz. Niye? Putperest Budistler, Çinliler bir taraftan Yahudiler, Hıristiyanlar diğer taraftan aç kurtlar gibi İslam ümmetinin evlatlarına saldırdırken ehli küfür niye bu kadar pervasızdır? Bu durumu nasıl izah etmeliyiz? Hasan El Benna'yı şehit ettiren akıl, niçin bir mukabele gelebileceğini hiç hesap bile etmemiş? Bu yönleri de görmek gerekiyor diye düşünüyoruz.

başlık: Rum dostu CHP'ye yavuz darbe

gazete: Star

tarih: 03.03.2019

tür: haber

yazar: Star

hedef grup(lar): Rumlar

kategori: simgeleştirme

Gazetenin birinci sayfasında yer verilen haberin başlığıyla, Rum kimliği Türkiye'ye yönelik bir tehdit olarak sunulurken, Rumlara dair olumsuz yargılar ve düşmanlık körükleniyor.

RUM DOSTU CHP'YE YAVUZ DARBE

Başkan Erdoğan, Akdeniz'deki arama faaliyetlerinin durdurulmasını isteyen CHP zihniyetine yeni sondaj gemisinin ismiyle cevap verdi: Fatih ve yeni gemimiz Yavuz ile Akdeniz'de araya araya gaz bulacağız.

BULURSAK BİZ KAZANACAGIZ

DÜŞMANIN EKMEĞİNE YAĞ SÜRDÜLER

ADINI Fatih koyduğumuz ilk sondaj gemimiz halen Antalya açıklarında faaliyet gösteriyor. Yeni gemimiz Yavuz da Yalova'daki bakımdan sonra Akdeniz'de petrol sondaj çalışmalarına başlayacak. Her arayan bulamaz ama bulursak biz kazanacağız. Doğu Akdeniz ve Karadeniz'deki doğal gaz ve petrol hatlarımızı en iyi şekilde değerlendirmekte kararlıyız.

CHP, Akdeniz'deki faaliyetlerimizden hazımsızlık duyan kim varsa hepsinin ekmeğine yağ sürdü. Konuyu Rumların ağızıyla Meclis'te gündeme getirdiler. Biz ülkemiz ve Kıbrıs Türklerinin haklarını savunurken bu saldırılara maruz kalmamız CHP'nin sadece FETÖ ve bölücü örgüt ile değil Kıbrıs Rumları ile de beraber yürüdüğünü gösteriyor. ●11

BÖLGEMİZDE KRİZLERİ BİZ ÇÖZÜYÜRÜZ

TRABZON'DAKİ mitingde halka hitap eden Erdoğan, dünyayı saran Hindistan ve Pakistan gerilimiyle ilgili "Türkiye'nin de diplomatik çabalarıyla bu sıkıbtli dönemin kısa sürede atlabılabıcağına inanıyorum. Yangına körükte gitmenin kimseye faydası yoktur" ifadesini kullandı.

Baba ocağı Rize'de sevgi seliyle karşılanan Erdoğan, Güneysu'daki evinden miting alanına giderken yolda kendisini bekleyen hemşehrilerine de kısa bir konuşma yaptı.

başlık: KKTC'ye Hocalı Soykırım Anıtı dikilmeli
gazete: Aydınlık
tarikh: 06.03.2019
tür: haber
yazar: Ata Atun
hedef grup(lar): Ermeniler
kategori: düşmanlık/savaş söylemi

Yazının spotunda yer verilen "Ermenilerin, Dağlık Karabağ'da, Türk olmaktan başka hiçbir suçlu olmayan, savunmasız ve masum soydaşlarımıza uyguladıkları vahşeti ve soykırımı unutmamak, bizlerden sonraki kuşaklara taşımak, her an anmak ve içimizde hissetmek için, KKTC'de 'Hocalı Soykırım Anıtı' dikmemizin zamanı gelmiştir zira onları en iyi biz anlayabiliriz" sözleriyle, Ermenilere ilişkin düşmanlık algısı pekiştiriliyor. Yazar, **düşmanlık ve nefret barındıran ifadelerle Ermeni kimliğini şeytanlaştırıyor ve halklar arası düşmanlığı körükliyor.**

KKTC'ye Hocalı Soykırım Anıtı dikilmeli

Ermenilerin, Dağlık Karabağ'da, Türk olmaktan başka hiçbir suçlu olmayan, savunmasız ve masum soydaşlarımıza uyguladıkları vahşeti ve soykırımı unutmamak, bizlerden sonraki kuşaklara taşımak, her an anmak ve içimizde hissetmek için, KKTC'de 'Hocalı Soykırım Anıtı' dikmemizin zamanı gelmiştir zira onları en iyi biz anlayabiliriz

PROF. DR. ATA ATUN

1992 yılının 25 Şubat'ı 26 Şubat'a bağlayan gecede ve o mevsim gittini salâhında Azerbaycan'ın Dağlık Karabağ bölgesinin en önemli kentleri olan Hocalı'da yaşanan soykırım, insanlığı yüce karanlık. Yüzyıla insanı değerleri ile hiç bağdaşmayan bir cinayettir.

Hocalı Soykırımına değerdendirilmek için geçmişi iyi bilmek gerekir.

1988 yılında Ermenistan kenti topraklarında yaşanan Azerbaycan Türklerini iteklemek, dokurup Azerbaycan'a gönderince, Azerbaycan hükümeti de, Azerbaycan'ın Sınayısı ve halkı şehirlerinde yaşanan Ermenilerle mücadele etmesi için Ermenistan'a gönderdi.

ÇİÇEK SİLAHLARI TOPLADILAR

Dönemin Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) Başbakanı Mihail Gorbaciov, 25 Temmuz 1990'da yayımladığı bir karar ile SSCB'nin kantonlarında bulunan silahları toplama kararını uygulamaya başladı ve Leningrad olarak sokulan silahları el topladı. Bu kararın bir sonucu olarak Azerbaycan'ın bütün bölgelerinde ve silahları da toplama kararı tüm atışı silahları toplanarak Dağlık Karabağ'da bu görevi yerine getirenler, Azerbaycan Türklerinden silahları toplarken, birçok bir şekilde Ermenilerdeki silahları topladılar. 1990 yılının Ağustos ve Eylül aylarından itibaren Ermeniler silahlarını toplayarak Azerbaycan Türklerine yönelik saldırılara başladılar.

Bu saldırılar sonucunda yaklaşık 186 bin Azerbaycan Türk'ü, Ermenistan'dan Azerbaycan'a göçmeye zorlandılar. Ekim 1991'de Azerbaycan Türklerinin yaşadığı ve silahları toplama bir köye saldıran Ermeniler, köyü ele geçirdiler.

ÖZERKLIK VERİLİYOR

1991 yılında Azerbaycan Parlamentosu'nun halktan gelen bankalar karışında Dağlık Karabağ'ın özerk bölge statüsünü ilga etmesi için Dağlık Karabağ Parlamentosu bir referandum düzenleyerek cevap vereceği ve ocağında Ermenilerin oluşturduğu bölgede yapılan referandum sonucunda Dağlık Karabağ Parlamentosu bölgenin özerkliği için, 1992 yılında SSCB birlikleri de bölgeden çekildi.

Hocalı Katliamı, Rus askerlerinin desteğiyle 25-26 Şubat 1992'de gece silahlı saldırılarının Ermenistan silahlı kuvvetleri ile Hancenk'de konuşlanmış bulunan Albay Zariyavov komutasındaki 360'ın Rus Motorize Alayına desteği ile yapıldı.

HAYAAZANLI BOMBALANDI BAĞLANTILAR KESİLDİ

26 Şubat gecesi Rus motorize alayın tanklarından çıkan top ve roket saldırıları ile Hocalı Havasından kullandıkları balistik getirenler de dünya ile ilikâli tamamen kesildi. Savunmasız kalan kente giren Rus destekli Ermeni askerleri, çocuk, yaşlı kadın, bebek dencenler birçok insanın vahşetle kat-

lettiler. 356 kilometrelik alana sahip ve 2 bin 605 kişiden 11 bin 356 kişinin yaşadığı Hocalı kent 26 Şubat 1992 tarihinde yutuzun en acımasız soykırımı maruz kaldı ve kasaba tamamen yok edildi. Hocalı, bu katliam sırasında Azerbaycan Silahlı Kuvvetleri'nin konuşması altında değil ve tamamen savunmasız bir durumda idi. Kentte dağıtık halk, elinde hafif silahlar bulunan 150 kişi bulunmaktaydı. Azerbaycan Silahlı Kuvvetleri Hocalı halkına müdahale yetim edemedi ve hasta insan sınıra cesetlerin alınması bile imkân olmadı.

VAHŞET

Saldıran sonucu 613 Azerbaycan Türk'ünün hayatını kaybettiği resmi olarak açıklanmıştır. Ancak kayıp sayı bu rakamdan çok yüksektir. 56 tane kadın, karne verilmiş durumda bulundu. Bu akciğer saldıran 487 kişi ağır yaralandıktan, 1275 kişi ise rehin alındı, geri kalan nüfus da bin bir zorlukla canını kurtarabildi.

1963-1974 yılları arasında Kbrnı adlandıran, Kbrnı Rumlar bilere, Kbrnı Türkler de soykırımı uyguladılar. Şehirdeki vahşet, evlerini, köylerini, taşın, taşınmasız varlıklarını ve en önemlisi de geleceğini kaybettiler. Soykırım ve cinayetler çok iyi biliyoruz bir Kbrnı Türkler.

Anday yirmi yıldan fazla bir zaman geçti. Ermenilerin, Dağlık Karabağ'da Türk silahlı bir başka hiçbir suçlu olmayan, savunmasız ve ma-

sız soydaşlarımıza uyguladıkları bu vahşeti ve soykırımı unutmamak, bizlerden sonraki kuşaklara taşımak, her an anmak ve içimizde his-

setmek için, KKTC'de 'Hocalı Soykırım Anıtı' dikmemizin zamanı gelmiştir zira onları en iyi biz anlayabiliriz.

başlık: Muhalefet edin ama...

gazete: Bizim Anadolu

tarih: 27.10.2019

tür: köşe yazısı

yazar: Hüseyin Tanrıkulu

hedef grup(lar): gayrimüslimler, Yahudiler, Yunanlar

kategori: düşmanlık/savaş söylemi

Muhalefet partilerinin muhalefet etme biçimlerini konu alan yazıda, “Çok ama çok üzülerek bir gerçeği ifade etmek zorundayız. O da şudur: Bizim ülkede siyasi partiler muhalefet edeyim, Hükümeti ve icraatını eleştireyim derken elin gavuruna her gün dosyalar dolusu malzeme üretiyor” ve “Yahu muhalefet etmek hakkınızdır. Saygıyla karşınız. Ama bu ülkenin can damarına hançer saplayarak, elin gavuruna kendi içimizden malzeme üreten bir siyasi dille değil, Oyuna talip olduğunuz ve başına geçmek istediğiniz bu Aziz Milletini itibarını elin gavuruna karşı örseleyerek ve malzeme ihraç ederek değil” ifadeleri, özellikle de Türkiye’de Müslüman olmayan kimlikler için bir nefret ve aşağılama ifadesi olarak kullanılan ‘gâvur’ sözcüğüyle, Müslüman olmayan kimliklere ilişkin düşmanlık algısı pekiştiriliyor. Ayrıca, “Geçen gün tesadüfen bir Amerikan kanalında ENES KANTER isimli bir şerefsizin konuşmasını dinledim. Önce ismini hiç duymadığım, duydum ise unuttuğum bu kişinin bir YAHUDİ falan olduğunu zannettim. Oysa bir Türkiyeli hain idi” ifadelerinde, Yahudi kimliği hainlik ve düşmanlık referansı olarak kullanılıyor. “Dünya malı ve serveti edinmek için bu ülke aleyhine casusluk yapan ve faaliyet gösteren bu şerefsizlerin verdiği zararı ülkemizi bir tarihte işgale kalkışan Yunan gavuru bile yapmamıştır ve yapmamaktadır” ifadelerinde de, benzer şekilde, Yunan kimliği düşmanlık referansı olarak kullanılıyor. Yazıda böylece, gayrimüslimler, Yahudiler ve Yunanlara yönelik düşmanlık körükleniyor.

MEKTUP

HÜSEYİN TANRIKULU

MUHALEFET EDİN AMA...

Çok ama çok üzülerek bir gerçeği ifade etmek zorundayız.

O da şudur:

Bizim ülkede siyasi partiler muhalefet edeyim, Hükümeti ve icraatını eleştireyim derken elin gavuruna her gün dosyalar dolusu malzeme üretiyor.

Bu böyle olmamalıdır.

Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsünden u ülkenin çıkarları, geleceği, güvenliği ve esenliği için yapılan her şeyi aür bir dille ifade etmek, böylece Brüksel'e, Bonn'a Londra'ya, hatta İsrail'e malzeme üretmek nasıl bir şuarsuzluktur?

Türkiye'nin yedi düvelle mücadele etmeye mecbur olduğu bir dönemde, Washing'ton'da kurdukları FETÖ Lobisiyle aynı dili kullanmak bizdeki müzmin Muhaliflerin nasıl içlerine siniyor ve aynı çizgide siyaset yapıyorlar anlamak mümkün değil.

FETÖ'cü vatan haini kaçaklar milyon Dolarlar harcıyor Türkiye aleyhine faaliyetleri için. Amerika'nın en önemli televizyon kanallarında Türkiye aleyhine konuşmalar yapıyor.

Bunların ismi de doğduğu bu topraklarda Ahmet, Mehmet, hasan ya da Hüseyin olarak konulmamış sanki.

Geçen gün tesadüfen bir Amerikan kanalında ENES KANTER isimli bir şerefsizin konuşmasını dinledim. Önce ismini hiç duymadığım, duydum ise unuttuğum bu kişinin bir YAHU-Dİ falan olduğunu zannettim. Oysa bir Türkiyeli hain idi.

Vatanını terk etmiş, Uluslar arası Siyonizmin ve Amerikan Emperyalizminin emellerine hizmet için faaliyet gösteren bu alçak, televizyondaki konuşmasında, " Türkiye'nin Suriye'de masum insanları, sivilleri katlettiğini ve bunu da yasak silah ve malzemelerle gerçekleştirdiğini" falan söy-

lüyordu.

Amerikan Kongresi ya da Temsilciler Meclisi koridorlarında çoğunluğu yahudi kökenli üyelere Türkiye aleyhine malzeme üretip sunan ve bunu aleni yapan alçak FETÖ'cülerin cirrit attığı biliniyor.

İnsan ister istemez düşünüyor. Bu ülkede böylesine vatan haini alçaklığa tevessül edecek mahluklar nasıl türediyordu.

Dünya malı ve serveti edinmek için bu ülke aleyhine casusluk yapan ve faaliyet gösteren bu şerefsizlerin verdiği zararı ülkemizi bir tarihte işgale kalkışan Yunan gavuru bile yapmamıştır ve yapmamaktadır.

Bu ihanetleri yapanlar bir kendilerini iyi Müslüman olarak iddia edip saftorik vatandaşlarımızı hala sövmürmeye devam etmiyorlar mı; inanın bu işe fena halde içerliyorum.

Namertliği, hıyaneti, hırsızlığı, fuhuş dahil her çirkinliği muhab gören bu kesimin kendi hayatlarında nasıl oldukları umurumuzda değildir. Ama bu ülke için, bu toplum için ve bu Müslüman Millet için ihanetlerini hazmetmek kolay değil.

Düşününüz ki, maalesef bizim ülkemizde siyaset yapan ve memleketi yönetmeye talip olanlar da asla bunlara tek laf söyleyemiyor.

Tipki oy hesabıyla PKK'nın siyasi yapısıyla örtülü ittifak yaparak seçim kazanmayı tercih eden ve gelecek için de aynı tavrı sürdüreceğini açıkça ilan eden şaşkın Siyaset kabızlığındaki aciz politikacılar gibi.

Tüm bu " ÜLKE MUHALİFLERİ " ne söyleyecek tek söz var:

Yahu muhalefet etmek hakkınızdır. Saygıyla karşılarız. Ama bu ülkenin can damarına hançer saplayarak, elin gavuruna kendi içimizden malzeme üreten bir siyasi dille değil, Oyuna talip olduğunuz ve başına geçmek istediğinizin bu Aziz Millet'in itibarını elin gavuruna karşı örseleryerek ve malzeme ihraç ederek değil.

Aklınıza başına alın ve iktidar hırsı ve sarasıyla yaşadığınız bu topraklara bilmeyerek zarar vermeye devam etmeyin.

Dilinize sahip olun yeter. Sizden başka bir şey istemiyor bu Millet.

başlık: Katilin takıntısı

gazete: Sabah

tarih: 17.03.2019

tür: köşe yazısı

yazar: Mehmet Barlas

hedef gruplar: Yeni Zelandalılar, Ermeniler, Evanjelistler

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Yeni Zelanda'da yaşanan terör saldırısını konu alan yazı, gazetenin iç sayfasında verilen başlığıyla ('Yeni Zelandalı manyak katil biz Türklere de takıntılıymış') ve barındırdığı "(...) Yeni Zelandalı manyak katilin biz Türkler hakkında düşündüklerini, bizim aramızdakilerden de paylaşılanlar vardır" ifadeleriyle, **katilin ulusal kimliğine vurgu yaparak Yeni Zelandalıları şiddetle ilişkilendiriyor**. Yazıda, ayrıca, katilin ilham aldığını belirttiği bir kişi hakkında "1809-98 yılları arasında yaşayan ve 12 yıl başbakanlık yapan Herbert Gladstone, azılı bir Türk düşmanıydı ve Evangelistti... Bulgar ayaklanmasını, Ermeni terörünü desteklemiş, Abdülhamid'in sürgündeki muhaliflerine destek vermiş ve bir konuşmasında da 'Türkler Boğaz'ın Asya yakasında nargilelerini içerek yaşamaya devam edecekler' demişti" ifadeleri kullanılarak, **Ermeniler terörle ilişkilendiriliyor ve bu kimliğe ilişkin düşmanlık algısı körükleniyor**.

Yeni Zelandalı manyak katil biz Türklere de takıntılıymış

Yeni Zelanda'daki iki camide katliam yapan Brenton Tarrant adındaki manyak katil, biz Türkler

hakkında da iyi şeyler düşünmüyoruz ya... Daha önce yayınladığı manifestosunda, şunları yazmış:

Mehmet
BARLAS

BASYAZI

“-Boğazın Doğu tarafındaki topraklarınızda huzur içinde yaşayabilirsiniz, size zarar gelmeyecek. Ama Boğaz'ın Batı yakasın-

da bir yerde yaşamayı denerseniz, Avrupa'ya gelerseniz sizi öldüreceğiz.

“-Konstantinopolis'e gelir, tüm cami ve minareleri yıkarız. Ayasofya minarelerden kurtulacak ve Konstantinopol hak edildiği gibi tekrar Hıristiyan şehri olacak”

İlhamın kaynağı

Bu manyak katil bu lafların ilhamı-

nı kimden almış olabilir diye, kısa bir araştırma yaptım kitaplar arasında... Karşıma İngiliz Başbakanı Gladstone çıktı. 1809-98 yılları arasında yaşayan ve 12 yıl başbakanlık yapan Herbert Gladstone, azılı bir Türk düşmanıydı ve Evangelistti... Bulgar ayaklanmasını, Ermeni terörünü desteklemiş, Abdülhamid'in sürgündeki muhaliflerine destek vermiş ve bir konuşmasında da **“Türkler Boğaz'ın Asya yakasında nargilelerini içerek yaşamaya devam edecekler”** demişti.

Zulüm ne zaman başladı?

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Gezi kalkışmasında duvara yazılan **“Zulüm 1453'te başladı”** cümlesini sık sık zikretmesi boş değildir. Çünkü Yeni Zelandalı manyak katilin biz Türkler hakkında düşündüklerini, bizim aramızdakilerden de paylaşanlar vardır. Ayrıca kendimize dost olarak seçtiğimiz ve müttefikimiz olarak benimsediğimiz bazı dış ülkelerin de, her fırsatta bizi kendi dünyalarından dışlamaya çalışmalarını sık sık görmüyor muyuz?

İslamofobi

Neyse... **“İslamofobi”** denilen tür yobazlığın, faşizmin ve ırkçılığın neresinde yeşerdiğini gözden kaçırmayalım. Bu ülkeler genellikle insanlığa özgürlük ve hukuk dersi verme hakkını kendilerinde görenlerdir... Siz de merak etmiyor musunuz? Manyak katil Brenton Tarrant Türkiye'ye gelip iki aydan fazla süreyle kaldığında acaba kimlerle görüşüp, saplantılarını cilaladı?

mbarlas@sabah.com.tr
facebook.com/mehmetbarlas.sabah

başlık: Suriyeli gelin kaçtı

gazete: Kayseri Anadolu Haber

tarih: 23.03.2019

tür: haber

yazar: İHA

hedef grup(lar): Suriyeliler

kategori: abartma/yükleme/çarptırma

Haberde “Kayseri’de yüzde 40 engelli oğluna kız arayan ve hudut kapısına giderek oğluna eş olarak 30 bin TL’ye Suriyeli kız bulan 65 yaşındaki mağdur kadın, Suriyeli kız bir süre sonra evde ayrılınca dolandırıldığı iddiasıyla polise şikayetçi oldu” ifadeleriyle Suriyeli kimliğine vurgu yapılıyor ve Suriyeliler suçla ilişkilendiriliyor. Haberde, bu olumsuz temsil biçimiyle, Suriyeli kadınların uğradığı insan hakları ihlalleri görünmez kılınıyor ve bu kimliğe ilişkin olumsuz yargılar pekiştiriliyor.

SURİYELİ GELİN KAÇTI

Engelli oğluna 30 bin TL’ye Suriyeli eş buldu, kız bir süre sonra evi terk etti. Mağdur kadın dolandırıldığı iddiasıyla şikayetçi oldu.

SORUŞTURMA BAŞLATILDI

KAYSERİ’de yüzde 40 engelli oğluna kız arayan ve hudut kapısına giderek oğluna eş olarak 30 bin TL’ye Suriyeli kız bulan 65 yaşındaki mağdur kadın, Suriyeli kız bir süre sonra evden ayrılınca dolandırıldığı iddiasıyla polise şikayetçi oldu. Semaher isimli Suriyeli kadın hakkında soruşturma başlatıldı. 5TE

başlık: Ahlâksız Fransız saldırıyı destekledi

gazete: Yeni Akit

tarih: 19.03.2019

tür: haber

yazar: Yeni Akit

hedef grup(lar): Fransızlar

kategori: küfür/hakaret/aşağılama

Fransa Bretonya Bölge Meclisi'nin bir üyesinin Yeni Zelanda'daki terör saldırısına ilişkin sosyal medya paylaşımının konu edildiği haberde, ilgili kişinin ulusal kimliğine vurgu yapılarak **bir grup olarak Fransızlara hakaret ediliyor ve bu kimliğe dair olumsuz yargılar pekiştiriliyor.**

Ahlâksız Fransız saldırıyı destekledi

İkiyüzlü batının kirlî yüzü, Yeni Zelanda'daki terör saldırısıyla bir kez daha gün yüzüne çıktı... Fransa'da bölge meclis üyesi Catherine Blein, Yeni Zelanda'da yaşanan terör saldırısına ilişkin skandal bir paylaşım yaptı. Ahlaksız Blein, Twitter hesabından 'Yeni Zelanda'daki öldürme olayı: göze göz...' diye mesaj paylaşarak Hristiyan teröristin Müslümanlardan intikam aldığına imanı etti. Irkçı söylemleri yüzünden, Bretagne bölge meclis üyesi seçildiği aşırı sağcı Front National partisinden bile atılan Blein, gelen tepkiler sonrası paylaşımını kaldırdı.

CEZASIZ KALMAMALI

Bretagne Bölge Meclisi Başkanı Loïg Chesnais-Girard, Cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunduğunu söyledi. Girard, Catherine Blein'in Fransa Ceza Kanunu 40. Maddesindeki "terörizme teşvik, öldürmeye teşvik" suçlarını işlediğini ve ceza alması gerektiğini ifade etti.

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: *Fransa'da vekilden Yeni Zelanda'daki saldırı hakkında tartışmalı tepki*

Başlıkta ulusal kimlik vurgusu yapılmaması, bu kimliğe yönelik hakaret ifadesinin kullanılmaması, metnin önyargı yaratmayacak şekilde kaleme alınması gerekirdi. Haber, nefret saldırılarını meşrulaştıran bu tür sosyal medya paylaşımının tehlikeli etkilerine dikkat çekilebilirdi.

başlık: Suriyeli çocuklar can sıkı

gazete: Antalya Gazipaşa

tarih: 27.03.2019

tür: haber

yazar: belirtilmemiş ('haber merkezi')

hedef grup(lar): Suriyeliler

kategori: abartma/yükleme/çarptırma

Haberde, "Gazipaşa'da esnafları canından bezdiren bazı Suriyeli çocuklar iyice zıvanadan çıktı. Çete gibi Gazipaşa sokaklarında gezen yaşları 7 ila 10 arasında olan bir grup Suriyelinin Gazipaşalı öğrencilere saldırdığı iddia edildi" ve "Aynı alanda bulunan arabaları çizen ve camları açık olan araçlardan para çaldığı iddia edilen bazı Suriyeli çocuklar (...)" ifadeleriyle, Suriyeli çocuklar bir tehdit unsuru olarak sunuluyor. Birçok temel haktan mahrum olan Suriyeli çocukların olumsuz şekilde temsil edildiği haberde, **hak ihlalleri görünmez kılınıyor, çocuklar hakkında kalıp yargılar üretiliyor** ve onların toplumdaki dışlanmasına zemin oluşturuluyor.

Suriyeli çocukların, Gazipaşalı öğrencilere saldırdığı iddia edildi.

Suriyeli çocuklar can sıkı

HABER MERKEZİ

GAZİPAŞA'DA esnafları canından bezdiren bazı Suriyeli çocuklar iyice zıvanadan çıktı. Çete gibi Gazipaşa sokaklarında gezen yaşları 7 ila 10 arasında olan bir grup Suriyelinin Gazipaşalı öğrencilere saldırdığı iddia edildi. Olay Pazartesi günü öğleden sonra Gazipaşa Belediyesi Fuar Alanı yanında bulunan boş alanda meydana geldi. Aynı alanda bulunan arabaları çizen ve camları açık olan araçlardan para çaldığı iddia edilen bazı Suriyeli çocukların, çete gibi Gazipaşalı öğrencilere küfredip saldırdığı iddia edildi. Bu duruma tepki gösteren vatandaşlar, "Bu çocuklar her gün burada oluyor. Araçları çiziyorlar. Araçların camları açık olursa para alıyorlar. Şimdide öğrencilere küftediler. Çocuklar arasında arbede yaşandı" dediler.

başlık: İnek eti satan Müslümana Hindular saldırdı

gazete: Ortadoğu

tarih: 10.04.2019

tür: haber

yazar: Ortadoğu

hedef grup(lar): Hindular

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Hindistan'da bir Müslüman'ın inek eti satması nedeniyle saldırıya uğramasının konu edildiği haberde, genellemeye gidilerek, **Hindular Müslümanlara yönelik bir tehdit olarak işaretleniyor ve Hindulara dair olumsuz yargılar güçlendiriliyor.**

İnek eti satan Müslümana Hindular saldırdı

HİNDİSTAN'IN Assam eyaletinde inek eti sattığı iddia edilen Müslüman'ın, Hinduların saldırısına uğradığı bildirildi. Biswanath'ta sığır eti sattığı ileri sürülen 68 yaşındaki Shaukat Ali, Hindu kalabalığın sözlü ve fiziksel saldırısına uğradı. Saldırganların Ali'yi, domuz eti olduğu ileri sürülen bir parça et yedirdi. Hastanede tedavi altına alınan Ali, saldırganlar'dan sikavetçi oldu.

başlık: Yine kaçak muayenehane

gazete: Ankara Milliyet

tarih: 19.04.2019

tür: haber

yazar: AA

hedef grup(lar): Suriyeliler

kategori: abartma/yükleme/çarptırma

Haberin spotunda, “Bir apartman dairesinde açtıkları ruhsatsız muayenehanede olumsuz koşullarda sağlık hizmeti verdikleri belirlenen iki Suriyeli yakalandı” ifadeleriyle, olayla doğrudan ilgili olmamasına rağmen Suriyeli kimliğine olumsuz bir çerçevede vurgu yapılarak, Suriyelilere ilişkin mevcut önyargılar körükleniyor.

Kaçak muayenehaneye baskın

Başkentte, bir apartman dairesinde açtıkları ruhsatsız muayenehanede olumsuz koşullarda sağlık hizmeti verdikleri belirlenen 2 Suriyeli yakalandı.

Ankara Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık Suçlarıyla Mücadele Şubesi ve Altındağ İlçe Sağlık Müdürlüğü ekipleri, ruhsatsız muayenehane işletildiği bilgisi üzerine Altındağ ilçesi Battalgazi Mahallesi'ndeki bir adrese operasyon düzenledi.

Operasyonda, apartman dairesini muayenehaneye dönüştürerek bölgede yaşayan Suriyelilere hizmet veren biri kadın 2 zanlı suçüstü yakalandı. Suriye uyruklu şüphelilerden kadının, ülkesinde doktor olduğunu iddia ettiği

öğrenildi. Diğer zanlının ise işletme sahibi olduğu belirtildi.

Hem hijyen hem de fiziki olarak gerekli koşulları taşımadığı belirlenen muayenehanedeki aramada, tıbbi cihazlar ve araların-

da kırmızı reçeteye almabilecek hapların da bulunduğu çok sayıda ilaç ele geçirildi. Muayenehane olarak kullanılan dairenin mutfak bölümünün laboratuvara dönüştürüldüğü ve burada kan tahlili için kullanılan cihazlarla kan alma tüplerinin bulunduğu tespit edildi. Baskın sırasında muayene odasında bulunan ve tedavi için geldiğini belirten 2 kişi, bilgisine başvurulmak üzere emniyete götürüldü. Bekleme salonunda sıra bekleyen hastalar ise dışarı çıkarıldı.

Kaçak muayenehanede çalıştıkları ve doktor olduklarını öne sürerek hastaları muayene ettikleri belirlenen 2 Suriye uyruklu da aranıyor. ● AA

başlık: İsrail'in sürtük bakanı nefret kustu

gazete: Yeni Akit

tarih: 23.04.2019

tür: haber

yazar: Yeni Akit

hedef grup(lar): kadınlar

İsrail Adalet Bakanı'nın açıklamalarının konu edildiği haberin başlığında ve haber metninde, siyasi eleştiri kadın kimliğini hedef alan bir yaftayla sunularak **cinsiyet kimliği siyaset malzemesi hâline getiriliyor ve kadın düşmanlığı yeniden üretiliyor.**

İsrail'in sürtük bakanı nefret kustu

Yeni Sağ Partisinin vekili olan İrki Ayelet Shaked, mevcut Netanyahu hükümetinde Adalet Bakanlığı yapıyor. 43 yaşındaki siyonist ismin, yeni dönemde yeniden hükümette yer alması bekleniyor.

Geçtiğimiz yıl; "Filistinli şehitlerin annelerinin de öldürülmesi gerektiği"ni söyleyen siyonistlerin sözde Adalet Bakanı Ayelet Shaked, bu defa da Faslıların, Tunusluların ve Cezayirliilerin aptal oldukları için ölmeyi hak ettiğini ifade etti.

YAKUP SARICICEK

Filistin ve Müslüman düşmanı siyonistlerin kin ve nefreti dinmiyor...

İşgal ettikleri Filistin toprağında gayrimesru bir devlet kurarak Ortadoğu'ya fitne eken ve Müslüman ülkeleri birbirine düşüren İsrail'de sözde Adalet Bakanı olan dansiz Ayelet Shaked, yine haddini aşan açıklamalar yaparak nefret kustu. Amerikan İsrail Kamu İşleri Komitesi'nin özel toplantısında, Kuzey Afrika'daki Müslüman ülkelerin içinde bulunduğu durumu değerlendiren siyonist sürtük, Faslıların, Tunusluların ve Cezayirliilerin aptal oldukları için ölmeyi hak ettiğini dile ge-

tirdi. Fransızların yıllarca sokakları aygılayıp sömürdüğü Cezayir, Fas ve Tunus halkının aptal olduğunu ve hepsinin ölmeyi sonuna kadar hak ettiğini söyleyen Shaked'e Müslüman dünyasından tepkiler art arda yükselirken, Arap Birliği yine sessiz kaldı...

YPG/PKK'YA KORUMA İSTEMİŞTİ
Geçtiğimiz yıl, "Filistinli şehitlerin annelerinin de öldürülmesi gerektiği" yönünde skandal ifadeler eden dansiz Shaked, ABD'nin Suriye'den çekileceğini açıklaması sonrası da "Uluslararası toplum YPG'yi koruması lazım. YPG'nin kaybetmesi İsrail'in zararına olur. Erdoğan daha da gücülenir" demisti.

başlık: Nefret ediyorum senden ey Batı!

gazete: Batman Rehber

tarih: 21.01.2019

tür: köşe yazısı

yazar: Sadullah Aydın

hedef grup(lar): Batılilar, Sırplar

kategori: abartma/yükleme/çarptırma

Yazıda, “Ey demokrasi, özgürlük, insan hakları, medeniyet maskesine bürünmüş canavar, ne verdin sen insanlığa, ne verebildin? Mutsuzluktan, karamsarlıktan, her türlü cinsi ve ahlaki sapkınlıktan, intihardan, açlık ve yoksulluktan, bencillikten, inançsızlıktan başka ne verebildin?” ve “Senin uygarlığın kan uygarlığıdır ey barbar Batı, ey vahşi Avrupa! Cennet gibi vatanlarını işgal edip soykırımdan geçirdiğin, kafataslarından dağlar yaptığın, kafa derilerini soyup süs diye evine astığın, aşağıladığın, hayvandan saydığın, kamplarda yaşamaya mahkûm ettiğin, asimilasyona uğrattığın o özgür yerlilerin, onur sahibi kırk milyon Kızılderili’nin acıklı feryadı asırlar geçmesine rağmen yürekleri kanatmaya devam ediyor” gibi ifadelerle, Batılilar katliam ve asimilasyon yapmakla, sapkınlıkla, bencillikle ve şiddetle ilişkilendiriliyor ve bir bütün olarak Batılılara yönelik düşmanlık körükleniyor. Yazıda ayrıca, “Seni nasıl anlatsam bilemiyorum, her tarafından suç, cinayet, vahşet akıyor! Bosna’da, Srebrenica’da kadın, çocuk, ihtiyar, hasta tam sekiz bin savunmasız, masum insanı Sırp kaptanlarına kurban etmeleri için hediye eden sen değil miydin?” sözleriyle, Sırplar şiddetle ilişkilendiriliyor ve bu halka ilişkin olumsuz algılar pekiştiriliyor.

NEFRET EDİYORUM SENDEY BATI!

Sadullah AYDIN

Sevmiyorum seni, senin her şeyinden tiksiniyorum, varlığın bende nefret uyandırıyor! Çünkü adı iyi olan ne varsa hepsinin düşmanısın. Gittiğin yere kendinle beraber zulmü götürüyorsun; adaletsizliği, talanı, yıkımı, ölümü, sömürüyü, despotizmi götürüyorsun. Varlığınla baharları kışa, kara kışa çeviriyorsun.

Ey demokrasi, özgürlük, insan hakları, medeniyet maskesine bürünmüş canavar, ne verdin sen insanlığa, ne verebildin? Mutsuzluktan, karamsarlıktan, her türlü cinsi ve ahlaki sapkınlıktan, intihardan, açlık ve yoksulluktan, bencilikten, inancsızlıktan başka ne verebildin?

Hangi suçunu sayayım ki? Halklara karşı işlediğin suçlarından mı, yoksa cennet gibi dünyaya, bir beton ve demir yığınına çevirdiğin o güzelim doğaya karşı işlediğin suçlardan mı bahsedeyim... Suç dosyan o kadar kabarık ki.

Seni nasıl anlatsam bilemiyorum, her tarafından suç, cinayet, vahşet akıyor! Bosna'da, Srebrenica'da kadın, çocuk, ihtiyar, hasta tam sekiz bin savunmasız, masum insanı Sırp kasaplarına kurban etmeleri için hediye eden sen değil miydin? Senin neden olduğun, doymak bilmez sömürü hırsının neden olduğu savaşta, ölümden kaçan mazlum kadın ve çocukların, bebeklerin içinde bulunduğu botları, sandalları sırtarak batıran, o masum yavruların azgın okyanus tarafından yutulmasını sevinçli gözlerle seyreden vahşiler senin çocukların değil miydiler?

Senin uygarlığın kan uygarlığıdır ey barbar Batı, ey vahşi Avrupa! Cennet gibi vatanlarını işgal edip soykırımdan geçirdiğin, kafataslarından dağlar yaptığın, kafa derilerini soyup süs diye evine astığın, aşağıladığın, hayvandan saydığın, kamplarda yaşamaya mahkûm

ettiğin, asimilasyona uğrattığın o özgür yerlilerin, onur sahibi kırk milyon Kızılderili'nin acıklı feryadı asırlar geçmesine rağmen yürekleri kanatmaya devam ediyorsun.

Ya Demokrasi ve özgürlük adına işgal ettiğin İslam toprakları, fitneye ve iç savaşa düşürdüğün ülkeler; dünya neler çekiyor senden, varlığın nasıl da bir karabasan olmuş halkların gözünde. Al sana Çeçenistan, Somali, Sudan, Mısır, Afganistan, Irak, Suriye, Keşmir, Pakistan, Kürdistan, Libya, Filistin, Yemen ve daha niceleri... Nerede elin varsa orda kan, zulüm, sömürü, yoksulluk, ifsat, fitne, acı ve mutsuzluk var!

Sadece bunlar mı? Ahlakı da mahvettin sen, aileyi, nesilleri, halkların geleceğini yokuşa mahkûm ettin.

Kendine bile insafın yok! Bak kendine, yurt edindiğin topraklara, sahip olduğun nesillere, evlatlarına... Yetiştirdiğin nesiller kendi nefislerine tapınmaktan başka bir şey bilmeyen zavallı robotlara döndüler. Ruhsuz, ahlaksız, maneviyatsız, sevgisiz, acımasız, bencil birer robot...

Ya yurt edindiğin topraklar... Allah'ın lütfe ettiği doğa harikası toprakları susuz, çorak, ormansız, ağaçsız, yaşanılmaz, havasız, kirli bir çöplüğe döndürdün. Şehirlerini birer demir ve çimento yığınına çevirdin. Havayı, suyu, doğayı o kadar kirlettin ki birkaç nesil sonra belki de dünya insan hayatı için artık yaşanmaya uygun olmayan bir yer haline gelecek.

Yeter artık ey Avrupa, yeter! Al o iğrenç uygarlığını başına çal! Kültürünle, değerlerinle, sahte kavramlarınla nereye cehennem oluyorsan ol! Yeter ki düş insanların, nesillerin yakasından! Artık senin varlığına tahammülü kalmadı insanların, toplumların.

Dünyayı cehenneme çevirmeden, insanlığı uçurumdan yokluğa göndermeden, bu gezegeni yıkıma uğratmadan git! Artık insanların senden alacakları hiçbir şeyleri yok, hiçbir şey! Ve senin yalanlarına, sahta vaatlerine, süslü kavramlarına kanacak kimse de kalmadı.

O iğrenç, barbar uygarlığının tarihin tozlu sayfalarında unutulma zamanın geldi, geçiyor bile...

başlık: Acımasız Yahudi katiller

gazete: Milat

tarih: 11.12.2019

tür: haber

yazar: Milat

hedef grup(lar): Yahudiler

kategori: küfür/hakaret/aşağılama

ABD Başkanı Donald Trump'ın açıklamalarının konu edildiği haberde, Trump'ın sözleri haber başlığına tırnaksız biçimde ve büyük harflerle taşınarak onaylanmış oluyor ve **Yahudilere ilişkin olumsuz yargılar pekiştiriliyor.**

ACIMASIZ Yahudi katiller

ABD Başkanı Donald Trump, Florida'daki konuşmasında Yahudi seçmenlere seslenirken, "Acımasız katilersiniz, hiç de iyi insanlar değilsiniz ama bana oy vermek zorundasınız. Onlar seçilirse 15 dakika içinde işsiz kalırsınız" dedi.

2020'daki Başkanlık seçimleri için mitinglere başlayan ABD Başkanı Donald Trump, seçimin en kritik eyaletlerinden biri olan Florida'ya gitti.

başlık: Ermeni gibi konuştuılar

gazete: Yeni Asır

tarih: 25.04.2019

tür: haber

yazar: Yeni Asır

hedef grup(lar): Ermeniler

kategori: simgeleştirme

HDP'li milletvekillerinin 24 Nisan Ermeni Soykırımı'nı Anma Günü'yle ilgili açıklamalarının aktarıldığı haberin başlığında **Ermeni kimliği bir nefret unsuru olarak kullanılıyor, Ermeniler hedef gösteriliyor ve Ermenilere ilişkin mevcut düşmanlık körükleniyor.**

Ermeni gibi konuştuılar

Serpil
Kemalbay

CHP'NİN ittifak kurduğu HDP'nin İzmir Milletvekillerinden Ermeni soykırımı iddialarıyla ilgili skandal açıklamalar geldi. Yerel seçimler öncesinde Gündoğdu Meydanı'nda düzenledikleri mitingde CHP adayları için oy isteyen HDP İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay, "24 Nisan 1915 tarihinde yüzbinlerce Ermeni yurttaşın soykırımı uğratılması ile yüzleşmeli, yaşamını yönetenleri saygıyla anmalıyız" dedi.

HDP'nin diğer İzmir Milletvekili Murat Çepni de, "İttihat ve Terakki Partisi, kontrgerilla örgütü Teşkilatı Mahsusa eşine az rastlanır cinayet yöntemleriyle Ermeni halkını soykırımı uğrattı" ifadelerini kullandı. İzmir'in iki milletvekilinin bu açıklamaları "Adeta Ermeni gibi konuştuılar" yorumları yapılmasına neden oldu.

Murat Çepni

Nasıl yazılabılırdi?

başlık önerisi: *Milletvekilleri Kemalbay ve Çepni'den soykırımla yüzleşme çağrısı*

Haberde, milletvekillerinin çağrısının, kim tarafından yönetildiği belli olmayan "Ermeni gibi konuştuılar" eleştirisiyle sunulduğu haberde, bunun yerine, milletvekillerinin açıklamalarına ve yüzleşme çağrısına yer vermekle yetinilebilirdi. Ayrıca, diğer milletvekillerinin görüşleri alınarak, konuyla ilgili tartışmalara yer verilebilirdi.

başlık: Tweet-yumruk

gazete: Sözcü

tarih: 25.04.2019

tür: köşe yazısı

yazar: Yılmaz Özdil

hedef grup(lar): Yunanlar, Suriyeliler

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Yazıda, “(...) Ege’deki adalarımızı Yunan’a peşkeş çekeceksin, beş milyon Suriyeli”ye yılbaşında Taksim’de halay çektireceksin, askerlik çağındaki 700 bin Suriyeli’ye Florya plajında götünü gezdirteceksin, nargile içirteceksin, içtikleri nargilenin parasını bile bu millete öde-teceksin, bu milletin gariban çocuklarını Suriyelilerin yerine Suriye’ye vuruşmaya gönde-receksin, ensesi kalınsa canı sağolsun, garibansa vatan sağolsun diyerek bedelli askerliği sürekli hale getireceksin, Türkiye’deki Suriyelilere 40 milyar dolar harcarken, gazilerimizin protezlerine bile haciz göndereceksin, şehit babasına hapis cezası vereceksin...” ifadeleriyle, Yunanlara ve Suriyelilere ilişkin olumsuz yargılar körüklenirken, Suriyeli mülteciler sosyal ve ekonomik bir tehdit olarak işaretlenerek hedef gösteriliyor.

Yılmaz
ÖZDİL

yozdil@sozcu.com.tr

Tweet atanı tutuklayacaksın yumruk atanı birakacaksın!

Varlığıyla onur duyduğumuz Musa Kart'ı karikatür çizdi diye hapse tıkacaksın... Televizyona çıkıp "sivilleri öldürmeye Etiler'den Cihangir'den Nişantaşı'ndan başlan" diyeni serbest bırakacaksın.

Karnacıyı bile incitmeyen modacı Barbaros Şansal'ı apronda döve döve tutuklayacaksın... "Seçim sonucu istediğimiz gibi olmazsa, Belgrad Ormanı'nda ağacın dibinde, talim şeyimizi oraya gömdük, çıkaracağız sokağa" diyene, dokunmayacaksın.

Gezi Parkı'nda duran adam'ı yakalayacaksın... Palayla saldırını sokağa salacaksın.

Kadına şiddete dur demek için pankart açan kızlara kelepçe takacaksın... Şort giyiyor diye kızcağıza tekme atana karışmayacaksın.

Deniz Çakır'a "başörtülü kızlara hakaret etti" palavrasıyla hapis cezası isteyeceksin... Mübarek anamız Zübeyde Hanım'a "genelevde

Soma'da 301 madencimizi katleden şirketin yönetim kurulu başkanı Can Gürkan'ı serbest bırakacaksın, katledilen madencilerin gönüllü avukatı Selçuk Kozağaçlı'yı terörist diye hapse atacaksın.

Terör örgütüyle Oslo'da masaya oturacaksın, PKK'yı tanık TSK'yı sanık yapacaksın, genelkurmay başkanını terörist ilan edeceksin, mermi sıkmadan Türk Silahlı Kuvvetleri'ni esir alacaksın, yurtsever subayları imha edeceksin, İmralı'yla Kandil arasında kuryelik yapacaksın, üniformalı teröristleri Habur'da davul zurna ile karşılayacaksın, otobüsün üstünde şehir turu attıracağını, Apo'ya Diyarbakır meydanında ulusa sesleniş konuşması yaptıracağını, Murat Karayılan'ın Kandil'deki basın toplantısını canlı yayınlayacağını, "Türk yoktur" diyeceksin, "Türk Bayrağı demeyelim Türkiyeli bayrağı diyelim" diyeceksin, "PKK seçime girsin" diyeni milletvekili yapacağını, "Türk kimliği bölücüdür" diyeni başbakan yapacağını, TC'yi sileceksin, PKK bayrağı taşımayı suç

çalışıyordu" diyene hoşgörü göstereceksin.

Hayatını Türkiye'ye adamış olan Müjdat Gezen'i "aman ha yurtdışına kaçmasın" diye karakola imza vermeye göndereceksin... Müjdat Gezen'in okulunu kundaklayan yobazı, evine göndereceksin.

Demokrasi tarifi yapan Metin Akpınar'ı "halkı hükümete karşı silahlı isyana teşvik etmek"ten yargılayacaksın... Ulucanlar Müzesi'nde darağacının önünden yayın yapıp "kamuoyu Kemal Kılıçdaroğlu'nun idam edilmesini, asılmasını bekliyor" diyen medya celladına, ilişmeyeceksin.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ilahiyat fakültesi öğretim üyesinin, "1924'te camiler kapatıldı, Çanakkale ve Bursa'da genelev olarak kullanılan camiler var" demesine "basın özgürlüğü" diyeceksin, "ifade özgürlüğü kapsamındadır" diyeceksin... Değerli ağabeyim Uğur Dündar'ın Halk Arenası'nı kapatacağına, namuslu habercilik yapan Fox Haber'i kapatacağına.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin kozmik odasına giren fetocuların alkışlayacağını... Ekrem İmamoğlu'nun kimlere para dağıtıldığını araştırmak üzere İstanbul büyükşehir belediyesinin dijital verilerini kayıt altına almasını mahkeme kararıyla yasaklayacağını.

Rıza Sarraf'a hayırsever diyeceksin, Türk Bayrağı'nın önünde vatan kurtaran kahraman gibi poz verdireceksin... Osman Kavala'ya mütebbet isteyeceksin.

olmaktan çıkaracaksın, Şivan Perver'le diyet yapacaksın, takvimde başka gün kalmamış gibi tam 29 Ekim'de Cumhuriyet Bayramı'nda Kürdistan silahlı kuvvetlerine Türkiye topraklarında resmi geçit yaptıracağını, Kobani'ye giden Kürdistan silahlı kuvvetlerini Türkiye'nin bayrak taşıyıcısı THY uçaklarıyla taşıyacağını, Barzani'yi onur konulu yapacağını, Türkiye seninle gurur duyuyor sloganlarıyla alkışlayacağını, Ankara'nın göbeğine Kürdistan bayrağı çektiğini, vatan toprağını terkedeceğini, Süleyman Şah Türbesi'ndeki boş sandukaları sırtlayıp kaçacağını, Ege'deki adalarımızı Yunan'a peşkeş çekeceksin, beş milyon Suriyeli'ye yılbaşında Taksim'de halay çektiğini, askerlik çağındaki 700 bin Suriyeli'ye Florya plajında götünü gezdireceksin, nargile içireceksin, içtikleri nargilenin parasını bile bu millete ödeyeceksin, bu milletin gariban çocuklarını Suriyelilerin yerine Suriye'ye vuruşmaya göndereceksin, ensesi kalınsa canı sağolsun, garibansa vatan sağolsun diyerek bedelli askerliği sürekli hale getireceksin, Türkiye'deki Suriyelilere 40 milyar dolar harcarken, gazilerimizin protezlerine bile haciz göndereceksin, şehit babasına hapis cezası vereceksin... Bunları alkışlayacağını... Kılıçdaroğlu şehit cenazesine gidince "teröristlerin ortağı" diye saldıracağını, linç edeceksin.

Asrın liderimiz hakkında "tweet atanı" tutuklayacağını. CHP genel başkanına "yumruk atanı" serbest bırakacağını.

Nalıncı keseri iyidir ama... Keser döner sap döner, unutmuyacaksın.

başlık: Yahudi kudurdu

gazete: Yeni Konya

tarih: 06.05.2019

tür: haber

yazar: AA-İHA

hedef grup(lar): Yahudiler

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırılarını konu alan haberde faili İsrail güvenlik güçleri olan saldırıların sorumluluğu Yahudi kimliğine yüklenerek, Yahudilere yönelik düşmanlık pekiştiriliyor.

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: *İsrail'den Gazze'ye saldırı: Ölü ve yaralılar var*

Habere konu olan saldırı, sorumlu olan devlet/hükümetle ilişkilendirilebilir, bölgede yaşanan hak ihlalleri ve suçlara vurgu yapılabilirdi.

İsrail ile Gazze arasındaki sınır çatışmalarının üçüncü gününde İsrail'in saldırıları sonucu biri anne karnında 7 Filistinli şehit oldu. Gazze'den roket atılması sonucunda bir İsraillinin de öldüğü belirtildi. Öte yandan İsrail savaş uçaklarının Gazze'de bir camiye bombaladı, bombardımanda 3 Filistinli yaralandı.

İsrail'in Gazze'de saldırısında biri anne karnında 7 Filistinli şehit oldu

Yahudi kudurdu

Filistin Sağlık Bakanlığı bugün yaptığı açıklamada, İsrail'in saldırılarında hamile bir anne ve küçük çocuğunun hayatını kaybetmesiyle ile

birlikte ölenlerin sayısının 7'e yükseldiğini, yaralıların sayısının ise 50 olduğunu duyurdu. Gazze sınırında 22 yaşındaki İmad Muhammed Nasr, Gazze'nin doğu kesiminde 2,5 yaşındaki Saba Mahmut, yine Gazze'nin doğu kesiminde 37 yaşındaki Salih Abu Arar ve daha anne

karnındaki Abdullah Abu Arar hayatını kaybetti. Halid Muhammed Abu Klak Gazze'nin doğu kesiminde, Mahmoud Subhi İssa (26) da Gazze'nin orta kesiminde hayatını kaybetti. İsrail Savunma Bakanlığı ise, Gazze'den onlarca roket atılmasının ardından yaptığı açıklamada roketlere karşı hava saldırısı ile cevap verildiğini duyurdu. İsrail Savunma Bakanlığı, bu sabah attığı bir tweette, "Sabah 5.40, şu anda İsrail'in güney kesiminde her dakika hava saldırı nedeniyle sirenlere çalıyor" ifadelerini kullandı. Diğer bir açıklamada ise, 24 saatten az bir süre Gazze Şeridi'nden atılan roketlerin sayısının en az 430 olduğunu belirtildi. İsrail ordusu, Gazze'de Hamas mevzilerinin bombalamasının ardından Hamas'ın onlarca roketle cevap verdiğini, İsrail'in de buna Hamas'ın istihbarat binası ve genel güvenlik

binalarını vurarak karşılık verdiğini açıkladı. İsrail'in Gazze sınırında gece boyunca sirenlere çaldı. İsrail ordusu, Gazze'den atılan roketlerin hava savunma sistemleri tarafından imha edildiğini ancak bir roketin Aşkelon tarafında bir eve isabet ettiğini ve bir İsrail vatandaşının öldüğünü açıkladı.

İsrail'in Gazze'yi bombalaması sebebiyle binaların sarsıldığı belirtildi. İsrail ordusu, Cumartesi gününden beri Hamas ve Filistin İslami Cihat Örgütü mensuplarının İsrail köy ve şehirlerine 400'den fazla roket atışını, buna cevap olarak Gazze'de 200 hedefin vurulduğunu açıkladı. İsrail askeri sözcüsü Yarbay Jonathan Conricus, Cumartesi günü yaptığı açıklamada, Hamas'ın sınır güvenliğini bozduğu için saldırıların yoğunlaştırılmaya hazır olduklarını söyledi. İslami Cihat Örgütü ise yaptığı

ettiği belirtildi. İsrail, son çatışmanın fitilinin Cuma günü bir Filistin İslam Cihat Örgütü keskin nişancısının İsrail askerlerine ateş açarak yaralanmasıyla ateşlendiğini iddia etti.

YAHUDI GAZZE'DE BİR CAMIYI VURDU:3 YARALI
İsrail savaş uçaklarının Gazze'de bir camiye bombaladı, bombardımanda 3 Filistinli yaralandı.

İsrail ordusu, Gazze'yi bombalamaya devam ediyor. İsrail Sağlık Bakanlığı, Aşkelon şehrinde 6 yaşındaki bir Yahudi yerleşimcinin

açıklamada, İsrail'in Kahire'de yapılan ateşkes anlaşmasının Cuma günkü olaylarda ihlal etmesi sebebiyle roket atışı yaptıklarını bildirdi. Hamas ve İslami Cihat Örgütü dün yaptıkları ortak açıklamada da, "Düşmanın saldırılarının sürdürmesi halinde cevabımız daha kapsamlı ve acı olacaktır" dedi. Daha önceki görüşmelerde İsrail ile Gazze arasındaki ateşkesi sağlayan Mısır ve BM arabulucularının ise çatışmaları önlemek için çalışmalarına devam

hayatını kaybettiğini duyurdu. İsrail savaş uçaklarının Gazze'nin El Şati Mahallesi'nde bulunan El Mustafa camisini bombalaması sonucu, biri ağır 3 Filistinli yaralandı. Yaralı kişilerin hastaneye kaldırıldığı öğrenildi Filistin Sağlık Bakanlığı, devam eden saldırılarda hayatını kaybedenlerin sayısının 6'ya yükseldiğini açıklamıştı İsrail ordusu, çatışmalar başladığından beri Gazze tarafından 250'den fazla roket gönderildiğini açıkladı. AA- İH/

başlık: Gâvur gâvuru tutar

gazete: Milli Gazete

tarih: 21.05.2019

tür: köşe yazısı

yazar: Mahmut Toptaş

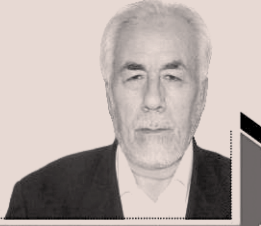
hedef grup(lar): gayrimüslimler

kategori: düşmanlık/savaş söylemi

Yazının başlığı, Türkiye’de Müslüman olmayan kimlikler için bir nefret ve aşağılama ifadesi olarak kullanılan ‘gâvur’ sözcüğü üzerine kurularak, gayrimüslimlere dair kalıplaşmış olumsuz yargılar pekiştiriliyor. Yazıda geçen “Bu katiller sürüsünü bir araya getiren de katiller güruhunun hepsinin kafirlikte birleşmeleridir” ifadeleri ve yazının tamamına hâkim olan **biz-onlar ayrımıyla, gayrimüslimler düşmanlaştırılıyor.**

Mahmut Toptaş

mahmuttoptas@milligazete.com.tr

GÂVUR GÂVURU TUTAR

Yarasalar hoşlanmıyor diye güneş doğmasın mı? Sinekler, küllükte beslenirken, güller açmasın, havalar gül kokmasın diye bağırsalar güller açmasın mı?

Gönlünde taşıdığı imandan, aslan görmüş eşek gibi kaçanlarla uyum sağlamaya, diyalog toplantıları yapmaya çalışanlar da anladı karşısındakinin neden kaçtığını.

Suriye'de kurşun sıkınlara bir bakınız.

Trump, Putin ve Netanyahu'nun askerleri.

Ölenler, ne tarafta olursa olsun hepsi Müslüman.

Irak'ta bir buçuk milyon Müslüman, Amerikalı askerler tarafından öldürüldüler.

Suriye'de binlerce Müslüman Rus askerleri tarafından öldürüldüler.

Ölenlerin hepsi, doğru veya yanlış meşreplerden olsalar da öldürülme nedenleri Müslüman olmalarıdır.

Ölenlerin alınları aktır.

Çünkü sahip oldukları iman, her türlü yanlıştan, şirkten paktır.

O aklık ve paklık birlerinin karasını, karanlığını, içinin dışı vurduğunu gösteriyordu ve onun için öldürüldü.

Çirkinin aynayı kırması gibi, kırdı Müslüman'ı.

Elli yıl soğuk savaş yaptığını söyleyen Amerika ile Rusya'nın yine içten içe birbirini çökertme çalışmalarını devam ederken, birlikte Müslüman avına çıkmaları karanlıkların, karanlık planlarının aynı yerden kaynak-

landığını gösterdi.

Şaşmayalım. Her şey cinsine çeker.

Keklikle karganın birlikte otlandığını gören adam, şaşırır ve bunlar bir araya gelmezdi diye yanlarına doğru gidince ikisinin de topal olduğunu görür.

Bu katiller sürüsünü bir araya getiren de katiller güruhunun hepsinin kâfirlikte birleşmeleridir.

Hazreti Aişe anamızın yanına gelen bir Mekkeli kadın onu epeyce güldürür.

Medine'de şakacı bir kadının müsafiri olduğunu öğrenince şu hadisi rivayet eder:

“Ruhlar toplanmış ordular gibidirlen. Tanışanlar ülfet ederler, tanışmayanlar ihtilaf ederler.” (Buhari Enbiya 3, Müslim birr 159 160, Ebu Davud edep 16, Ahmet, Müsned 2/295, 527, 537) Beyhaki'nin Şuab-ül İman'ında (Cilt 6, sayfa 497) Abdullah bin Mesud rivayetinde:

“Bir mümin, mescide gelse, mescitte yüz münafik ve bir tane de mümin olsa, o bir kişiyi tanımadığı halde onun yanına oturur.

Bir münafik, bir mescide gelse orada yüz mü'min ve bir tek münafik olsa o bir tek münafigi tanımadığı halde onun yanına oturur” (İbni Abdil Berr, el'Temhid, İsbahani, emsalül hadis. “Hadisin senedinde zayıflık vardır” diyenler var.)

Hz. Ömer, Hz. Ali'ye sorar:

“Ya Ali, bir adam hiçbir iyilik görmediği bir adamı severken, hiçbir kötülük görmediği bir adamı da sevmiyor, acaba bu nedendir?” dediğinde Hz. Ali, **“Ruhlar toplanmış ordular gibidirlen. Tanışıp koklaşmayanlar ülfet ederler, tanışıp koklaşmayanlar ihtilaf ederler.”** (Taberani, Muce-mi evsâd 5/247)

Dünyadaki bütün Müslümanları kardeş bilerek şehit olmak, Beyaz Saray'da veya Kızıl Saray'da ipek halılar üstünde, altın koltuklar üzerinde dünyaya pusu kurarken yaşamaktan trilyon kere trilyon kere daha fazla şerefli-dir.

Çünkü her can ölümü tadacaktır ve yaptığının karşılığını bulacaktır.

başlık: Rum ağzıyla rapor

gazete: Milat

tarih: 30.05.2019

tür: haber

yazar: Milat

hedef grup(lar): Rumlar, Yunanlar

kategori: simgeleştirme

Avrupa Komisyonu Genişleme Paketi'nde yer alan Türkiye raporunu konu alan haberde, rapor, Türkiye'nin Akdeniz'de yaptığı sondaj çalışmaları, İstanbul'da belediye seçimlerinin yenilenmesi gibi konulara getirdiği eleştiriler nedeniyle, "Rum ağzı"yla/ "Rum-Yunan ağzı"yla yazılmış olarak nitelenerek Rum ve Yunan kimlikleri 'düşman' olarak sunuluyor; Rumlara ve Yunanlara dair olumsuz yargılar ve düşmanlık körükleniyor.

Rum ağzıyla, AB komisyonu raporu

Türkiye'yi AB'ye al-
mamak için bin de-
reden su getiren Av-
rupa Birliği, Türkiye
karşıtlarının ağzıyla
yazıldığı raporda İs-
tanbul seçimlerinin
ertelenmesini bile
endişe verici buldu.

AVRUPA Komisyonu'nun Ge-
nişlemeden Sorumlu Üyesi
Johannes Hahn, Türkiye ile
yürütülen müzakere sürecinde hiçbir
fasılın açılmasının öngörülmediğini
söyledi. AB Raporunda Türkiye de-
sözde insan hakları ve demokrasi ko-
nularında ciddi bir gerileme olduğu
belirtirken ilk defa ekonomi ve ser-
best piyasa konusunda endişeler öne
çıkartıldı. Ankara ile yapılan mülteci
anlaşmasından memnun olduklarını
beirten Hahn, "Ortak çıkarlarımız

Rum-Yunan ağzıyla yazılan raporda, AB Komisyonu, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki sondaj çalışmalarının "yasa dışı" şeklinde nitelendirerek, Ankara'nın "iyi komşuluk ilişkilerine riayet etmesi" çağrısında bulundu.

doğrultusunda işbirliğimiz devam
ediyor" diye konuştu.

Genişleme Paketi'nde yer alan
"Türkiye Raporu"nda, taraflar ara-
sında özellikle göç alanında etkili di-
yalog ve iş birliğinin devam ettiğinin
altı çizilirken, hukukun üstünlüğü, te-
mel hak ve özgürlükler ile anayasa
değişikliği sonucunda siyasi sistemde

kuvvetler ayrılığı konularında yoğun
eleştirilere yer verildi.

Raporda, AB Konseyinin 2018
karan doğrultusunda Türkiye'nin AB
üyelik sürecinin durma noktasına gel-
diği belirtilerek, mevcut durumda
yeni fasılların açılmasının veya açılan
fasılların kapanmasının söz konusu
olmadığı kaydedildi.

başlık: Rumlardan Türklere linç girişimi

gazete: Milli Gazete

tarih: 24.05.2019

tür: haber

yazar: Milli Gazete

hedef grup(lar): Rumlar

kategori: abartma/yükleme/çarptırma

Haberde, Güney Kıbrıs'ta 1974'ten beri kapalı durumda olan Maraş'ın açılması için eylem yapıldığı sırada eylemde bulunan bir grup insanın Türklere linç girişiminde bulunduğu iddia ediliyor. Haberde, başlık ve içerikle, Rum kimliğine dair olumsuz yargılar pekiştiriliyor ve bu kimliğe ilişkin düşmanlık algısı güçlendiriliyor.

RUMLARDAN TÜRKLERE LİNÇ GİRİŞİMİ

Güney Kıbrıs'ta, Kapalı Maraş'ın açılması için Rum Başkanlık Sarayı önünde yapılan mitingde, ırkçı ELAM partisi üyesi 20 kişilik grup, Kıbrıslı Türk'ü linç etmek istedi. Kıbrıslı Türkleri, eyleme katılan kadınlar ve çocuklar korumaya çalıştı.

GÜNEY Kıbrıs'ta Rum Başkanlık Sarayı önünde meydana geldi. Sözde 'Mağusa Belediyesi' Kapalı Maraş için eylem yaptı. Eyleme 10 Kıbrıslı Türk de destek verdi. 'Mağusa Başkanı' Alexis Galanos, kürsüden Maraş'ın açılması yönünde açıklama yaptığı sırada, "Aramızda Kıbrıslı Türkler de var. Onlara teşekkür

ederim" dediğinde ellerinde Yunanistan bayrağı olan 20 kişilik grup, "Türkleri bize verin" diye bağırıp, Kıbrıslı Türklerin olduğu yere gitmeye çalıştı. Bu sırada eylemdeki Rum kadınlar ve gençler de, 'Katil EOKA B' sloganıyla gruba karşı çıktı, Kıbrıslı Türkler korumaya alındı.

'LİSELİ VE ORTAOKULLU GENÇLER SLOGAN ATTI'

ELAM partililer 'Kıbrıs Rumdur, Kıbrıs halkına altı' sloganlarıyla karşılık verirken, polis olaya müdahale etmemesi ise tepki topladı. Eyleme katılan Kıbrıs Türk Orta Öğretim Sendikası Genel Sekreteri Sener EKİL: "Rum derin devleti ELAM üyelerini kullanarak olayların çıkmasını istedi. Bizler 10 kişilik gruba eyleme destek vermek için gittik. O sırada Galanos bizlere teşekkür etti. Bu sırada yaklaşık 20 kişilik lise, ortaokullu gençler sloganlar atmaya başladı. Bizlerin tarafına yürümeye çalıştı. O sırada Rum kadınlar ve gençler de ELAMlılara tepki gösterdi."

'RUM POLİSİZLEDİ'

ELAM'lıların öğrenci olduğuna dikkat çeken EKİL, "Öğretmenler de gençlerin beyinlerini yıkıyor. Sonra beyinleri yıkananlar bu şekilde eylemlere katılıyor. Rum polisi olayları izledi" dedi. Eylemde bulunan Basın-Sen Başkanı Ali Kismir ise "Eylem başladığında 'aramızda Kıbrıslı Türk kardeşlerimizde var' anonsundan sonra olaylar çıktı. ELAM'lıların başında duran yaşlı adam, 'Türkleri bize verin' diye isaret yaptı. Sonra kadınlar ve gençler buna sert tepki gösterdi. Hatta, 'Gidin Yunanistan'da yaşayın', 'Katil EOKA B' sloganları atıldı. Daha sonra ana muhalefet AKEL üyeleriyle birlikte aralarımıza binerek Kuzey'e geldik" dedi.

başlık: Türkiye'nin başarısı Almanları korkuttu

gazete: Vizyon Havadis

tarih: 12.06.2019

tür: haber

yazar: Vizyon Havadis

hedef grup(lar): Almanlar

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Haberde "Türkiye'nin turizm başkenti Antalya'da tüm zamanların turist rekorunun kırılması Almanları korkuttu!" ve "Türkiye turizmini hedef alan yayınlar yapmaya başlayan Almanlar, Türkiye'yi ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı hedef alan yayınlara imza attı" ifadeleriyle sıralanan iddialarla, Almanlar Türkiye'nin 'düşman'ı olarak işaretleniyor ve bu kimliğe ilişkin düşmanlık algısı pekiştiriliyor.

TÜRKİYE'NİN BAŞARISI ALMANLARI KORKUTTU!

Türkiye'nin turizm başkenti Antalya'da tüm zamanların turist rekorunun kırılması
Almanları korkuttu!

Türkiye turizmini hedef alan yayınlar yapmaya başlayan Almanlar, Türkiye'yi ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı hedef alan yayınlara imza attı. FETÖ terör örgütünün adeta yuvası durumuna gelen Almanya, her fırsatta Türkiye'ye yönelik saldırgan yayınlarına devam ediyor. Türkiye'nin Turizmde rekorlar kırdığı bu günlerde ise turizmi hedef alan yayınlar yapan Alman medyası, Türkiye'ye ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hakaret sayılabilecek yayınlara imza attı. **TURİSTE ALGI OPERASYONU YAPTILAR!**

15 Temmuz hainlerinin gözaltına alındığı fotoğrafları paylaşan Alman devlet televizyonu ZDF'nin 'ZDF heute' isimli Twitter hesabı, Türkiye'de tatil yapacaklar dikkat etmesi yönünde uyarılarda bulundu. Böylelikle Alman

turistlere korku salıp, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı diktatör göstererek, Türkiye'nin güvenilir bir yer olmadığını dile getirmeye çalıştılar. Daha önce de Türkiye ve Erdoğan hakkında kara propaganda yapan ZDF, Alman vatandaşlarına "Türkiye'ye giderseniz, tweet atmayın. Çünkü tutuklanırsınız" diyerek iftiralara yer verdiği görüntülerde ise 15 Temmuz hain darbe girişimi sırasında tutuklanan generallere yer vermesi tam bir skandal olarak kayıtlara geçti. **PAYLAŞIM ZAMANI MANİDAR!** Alman medyasının saldırgan paylaşımlarının zamanı, Türkiye'nin bir gün önce açıkladığı rekordan sonra yapması ise dikkatlerden kaçmadı. Türkiye'nin önemli döviz girdisi kaynaklardan biri olan turizm sektörüne yapılan bu hain saldırıyla Türk turizm sektörüne yara aldirmaya çalışan Almanlara yine en iyi cevabı her sene olduğu gibi Türkiye'den memnun ayrılan turist sayısı oldu.

TÜM ZAMANLARIN REKORU KIRILDI Antalya Havalimanı Mülki İdare Amirliği verilerine göre 1 Ocak'tan 8 Haziran'a kadar gelen yabancı turist sayısının 3 milyon 870 bin 211 olduğu kaydedildi. Turist sayısında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 18'lik artış yaşandı. 1- 8 Haziran tarihleri arasında ise 1 milyon 570 bin 422 kişi geldi. Haziran ayı rakamı da geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 17 arttı.

başlık: Suriyeliler emeklinin sırtından beslendi

gazete: Yeniçağ

tarih: 12.07.2019

tür: haber

yazar: Yeniçağ Gazetesi

hedef grup(lar): Suriyeliler

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Haberde yer alan “Hükümet, emekliye vereceği hakkaniyetli zam parasıyla Suriyelileri besledi. Cumhurbaşkanı Erdoğan ‘Suriyelilere 37 milyar dolar para harcadık’ dedi. 37 milyar doların bugünkü kurdan karşılığı 212 milyar lira. Bu parayla 12 milyon emekliye aylık 738 lira zam yapabilir ve bunu 2 yıl süre ile ödeyebilirdi” ifadeleriyle, bir varsayımdan hareketle, Türkiye’de, Suriyeli mültecilerin emeklilerin geçimine ortak olduğu yönünde bir çıkarımda bulunuluyor. Haberde, hiçbir kaynak gösterilmeden yer verilen bilgilerle **Suriyeli mültecilerin varlığı bir ‘ekonomik tehdit’ olarak işaretlenerek bu kimlik hedef gösteriliyor.**

Suriyeliler emeklinin sırtından beslendi

HÜKÜMET, emekliye vereceği hakkaniyetli zam parasıyla Suriyelileri besledi. Cumhurbaşkanı Erdoğan “Suriyelilere 37 milyar dolar para harcadık” dedi. 37 milyar doların bugünkü kurdan karşılığı 212 milyar lira. Bu parayla 12 milyon emekliye aylık 738 lira zam yapabilir ve bunu 2 yıl süre ile ödeyebilirdi. Oysa bu yılın ilk yarısı için alınacak zam yüzde 5, yani 2 bin lira maaş alan emekli 100 lira, 1500 lira maaş alan emekli ise 75 lira zam alacak. Böylece AKP hükümetinin, emeklilere ödeyeceği aylık 738 lira 12 milyon kişinin toplam hakkı olan 212 milyar lira (37 milyar dolar) 5 milyon Suriyeli için harcadı. DISK’e bağlı Emekli-Sen

Genel Başkanı Cengiz Yavuz, emeklilerin geçim sıkıntısı içinde yaşamaya mahkûm edildiğini belirterek, “12 milyonu aşkın emeklinin 5 milyonu ikinci bir işte çalışmakta ya da iş aramakta. Emeklilerin yüzde 80’i nitelikli sağlık hizmetinden yararlanamamakta. Aktif yaşlanma hayal dahi edilememekte” dedi. Emekli-Sen, emeklilerin sendikal hak ve toplu sözleşme haklarının tanınması, emekli aylıklarının 2 bin 500 TL’nin altında olmaması ve emekli ikramiyelerinin bin 750 TL’ye yükseltilmesini istedi. İzmir’de toplanan emekliler de “Yüzde 5 zammı yüzde 10 ile geri aldılar. 80 milyon emekli açlık sınırında” yazılı pankartlar taşıdı.

başlık: Sana ne oluyor ey Ermeni!..

gazete: Bursa A Gazete

tarih: 29.07.2019

tür: haber

yazar: yenisafak.com

hedef grup(lar): Ermeniler

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Akdeniz'de yürütülen doğalgaz sondaj çalışmalarıyla ilgili olarak haftalık bir gazetede yayımlanan değerlendirmenin konu edildiği haberde, **Ermeni kimliğine dair olumsuz yargılar pekiştiriliyor ve düşmanlık algısı güçlendiriliyor.**

HEM BİR AVUÇ HEM DE AKDENİZ'LE AKALASI YOK

Sana ne oluyor ey Ermeni!..

Ermeni gazetesi, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de doğalgaz aramasını problem olarak nitelendirirken, Türkiye'nin Kıbrıs'ı "işgal" ettiğini savunacak kadar ileri gitti. Ermeni yayın kuruluşu, Türkiye'yi "istikrar bozan" ve "savaş çığırkanı" taraf ilan etti. Gazete, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Akdeniz doğalgazının meşru sahibi olduğunu söyleyerek, Kıbrıs'taki Türk varlığını hiçe saydı.

HASTA RUHLU

AÇIKLAMALAR

Doğu Akdeniz'deki anlaşmazlığın Türkiye'nin Batı ile ilişkileri

germesinden kaynaklandığı yorumunda bulunan Armenian Weekly, buna örnek olarak Türkiye'nin egemenlik haklarını kullanarak S-400 sistemlerini satın almasını gösterdi. Gazete, Türkiye'nin egemenlik haklarını kullanmak istemesi üzerine uluslararası siyasette oluşan tüm bu anlaşmazlıkları Türkiye'yi "bölgedeki istikrarı bozmak"la suçlayarak açıklamaya çalıştı. İftiradan beslenen Armenian Weekly, Türkiye'nin Yunan hava sahasını ihlal ettiğini iddia ederek, "Çünkü Türkler bazı Yunan adalarını çalmak istiyor" sözleriyle akılalmaz suçlamalarına devam etti. (yenisafak.com)

başlık: Besle kargayı oysun gözünü

gazete: Korkusuz

tarikh: 24.07.2019

tür: haber

yazar: Korkusuz

hedef grup(lar): Suriyeliler

kategori: abartma/yükleme/çarptırma

Haberin başlığıyla ve “4 milyon Suriyeli’ye hem aş, hem iş verdik ama bakın onlar ne yaptı...” şeklindeki üst başlığıyla, Suriyeli mülteciler nankörlükle suçlanıyor. Bu sav, haber metnine eşlik eden görsellerle (mültecilere destek çağrısı yapan bir eylem afişi, Suriyeli bir mülteciye ait olduğu iddia edilen bir fotoğraf, Suriyeli bir sanatçının çizdiği söylenen bir karikatür) destekleniyor. “Türkiye iç savaştan kaçan milyonlarca Suriyeli’yi bağrına bastı. Bu topraklar onlara sıcacık yuva ve ekmeğin kapısı oldu. Ancak, Türkiye’den ABD’ye giden Moustafa Jacob isimli Suriyeli’nin yaptığı karikatür pes dedirtti. Türk Bayrağı’nın üzerindeki hilali dişli bir canavarın ağzına benzetti. Yıldızı da kaçan insanlar şekline çevirdi. Çirkin karikatürü ‘Türkiye’de suriyeli mülteciler’ notu ile paylaştı” ifadeleriyle Suriyeli kimliğine atfedilen ‘nankörlüğün’ karşısına ‘şefkatli ev sahibi’ olarak Türkiyeliler konarak, Suriyeli kimliği ile Türkiyeli kimlikleri arasında bir zıtlık inşa ediliyor. Ayrıca, bir milletvekilinin konuya dair açıklaması ara başlığa taşınarak (“Suriyeliler’den şehirler yaşanmaz hale geldi”) Suriyeliler hedef gösteriliyor. Haberin bütününde, Türkiye’deki Suriyeli mültecilerin varlığı bir problem olarak sunulurken, Suriyeliler Türkiye’ye nankörlük etmekle suçlanıyor.

4 milyon Suriyeli’ye hem aş, hem iş verdik ama bakın onlar ne yaptı...

BESLE KARGAYI OYSUN GÖZÜNÜ

Moustafa Jacob’un karikatürüne, Twitter’da ‘Nankörler’ diye tepki geldi.

Suriyeliler’den EYLEM ÇAĞRISI

Vaialik, İstanbul’da kayıtlı olmayan Suriyelilere kayıtlı oldukları illere dönmeleri için 20 Ağustos’a kadar süre verdi. Haber duyulunca Suriyeliler yarm Vaialik önünde eylem yapmaya çağrıldı. Afiste, “Gücümüzü görünsünler” denildi.

İşrak İstanbul

مدد محنة نازح اللاجئين السوريين في Istanbul
سأكون بجانبك في يوم عاشقك
نحن أقوى من أي شيء
25-07-2019

Twitter’da dolasına sokulan afişle; “Suriyeliler iş yerlerini açmasın, Suriyeli birlik olalım” yazılı.

ABD’de yaşayan bir Suriyeli, şanlı Türk Bayrağı’ndaki hilali mültecileri ısırmaya çalışan dişli bir canavar gibi gösterdi...

Türkiye iç savaştan kaçan milyonlarca Suriyeli’yi bağrına bastı. Bu topraklar onlara sıcacık yuva ve ekmeğin kapısı oldu. Ancak, Türkiye’den ABD’ye giden Moustafa Jacob isimli Suriyeli’nin yaptığı karikatür pes dedirtti. Türk Bayrağı’nın üzerindeki hilali dişli bir canavarın ağzına benzetti. Yıldızı da kaçan insanlar şekline çevirdi. Çirkin karikatürü ‘Türkiye’de Suriyeli mülteciler’ notu ile paylaştı. Yelmedi Atatürk’e de saldırı. Büyük tepki topladı... **ŞTE**

Suriyeliler Türkiye’de denizin keyfini böyle çıkarıyor.

KAYIT OLDUKLARI VERDE YAŞASINLAR

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, İstanbul’daki kaçak Suriyelilerin devletin gündeminde olduğunu belirterek, “Kural dışında gelenleri İstanbul’da muhafaza etmeye çalışırsak sıkıntı çıkar” dedi. **ŞTE**

Süleyman Soylu

İSTANBUL VALİLİĞİ'NDEN SONRA SÜLEYMAN SOYLU DA AÇIKLADI: Her Suriyeli, oturma belgesinde yazan şehirde yaşayacak

İstanbul'da 540 bin Suriyeli olduğunu hatırlatan Soylu, kaçak olanların şehirden gitmemesi halinde, sorunların kontrol edilemez bir noktaya gelebileceğini söyledi

Süleyman Soylu

"Suriyeliler'den şehirler yaşanmaz hale geldi"

CHP Genel Başkan Başdanışmanı ve İstanbul Milletvekili Erdoğan Toprak, CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'na göç ve mülteci politikaları konusunda rapor hazırladı. İktidarı, Suriyelilere yaklaşımlarını eleştiren Toprak, "İktidar, Suriyelilere 'Muhacir kardeşlerimiz' diyordu, şimdi istenmeyen kişi, 'Persona non grata' ilan etti" dedi. İstanbul'da 200 bin civarında kayıtsız Suriyeli olduğunu

Erdoğan Toprak

Suriyeliler eylem yapacak

İstanbul Valiliği'nin 20 Ağustos'a kadar kayıtlı oldukları ile dönmeleri için süre verdiği Suriyeliler, yarın valilik önünde eylem yaptı. Öte yandan, ABD'de yaşayan Moustafa Jacob isimli bir Suriyeli, Twitter'dan hem Atatürk'ü hedef alan çirkin paylaşım yaptı, hem de Türk Bayrağı üzerinde oynayarak hilali, dişi bir canavar ağızına benzetti.

belirten Toprak, "Sınırlarımız içinde Suriye bataklığına saplandık. Şehirler yaşanmaz hale geldi. Dil bilmeyen, eğitim alamayan 1.5

milyon çocuk ve genç Suriyeli de, suç ve terör örgütlerine katılıp, ülkemiz için mayın tehlikesi taşıyor" diye konuştu.

İstanbul Valiliği'nin kaçak yaşayan Suriyelilerle ilgili alacaklarını duyurduğu önlemin ardından bir açıklama da İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'dan geldi. Hatırlanacağı gibi İstanbul Valiliği, geçici koruma kapsamında olsalar bile İstanbul'a kayıtlı olmayan Suriyelilere 20 Ağustos tarihinden sonra yakalanacak Suriyelilerin kayıtlı oldukları şehirlere gönderileceğini duyurmuştu.

İKTİDARIN GÜNDEMİNDE

Katıldığı bir toplantıda, İstanbul'daki kaçak Suriyelilerin devletin gündeminde olduğunu belirten Soylu, şunları söyledi: "İstanbul'da 540 bin Suriyeli kardeşimiz var, bunların hepsinin oturma belgesi var. Başımız gözümüz üzerine. Ama kural kaide dışında İstanbul'a gelenleri de İstanbul'da muhafaza etmeye çalışırsak, yarın öbür gün İstanbul'da kimsenin kontrol edemediği bir sıkıntı ortaya çıkar. Her Suriyeli ona verdiğimiz oturma belgesinde yazan şehirde yaşayacak."

başlık: Suudiler'in Türk düşmanlığı

gazete: Diriliş Postası

tarih: 21.08.2019

tür: haber

yazar: Diriliş Postası

hedef grup(lar): Suudiler

kategori: abartma/yükleme/çarptırma

Haberde, Suudi Arabistan'da yayın yapan bir gazetede yer verilen bir haber konu ediliyor; söz konusu haber "Türk düşmanı" olarak nitelendirilirken, bu düşmanlık tüm Suudilere mal ediliyor ve **Suudi kimliğinin tüm paydaşları düşman olarak kodlanıyor.**

Suudiler'in Türk düşmanlığı

▲ Suudi Arabistan Veliiaht Prensi Selman'a yakınlığıyla bilinen Okaz Gazetesi, Türkiye'ye "turist gitmemesi" için tüm nefretini kustu. ABD ve İsrail ile yakın ilişkiler kuran Suudiler, Türkiye'nin bölgede günden güne güçleniyor olması nedeniyle oldukça rahatsız. Suriye'ye yapılan operasyonlardan ve Katar'a kurulan üstün oldukça endişeli olan Suudi Yönetimi, Türkiye'ye büyük bir düşmanlık güdüyor. Sık sık Türkiye'ye giden turistlere yönelik uyarılar yapan Suudi Arabistan, her şeye rağmen turist sayısını düşüremedi. Prens Selman'a yakın Okaz Gazetesi, daha önce terör örgütü PKK'nın elebaşlarıyla röportaj yaparken; şimdi de "Türkiye güvenli bir yer değil. Turistler için Türkiye tehlikeli bir yer" diye yazdı.

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: *Suudi Arabistan'daki Okaz gazetesinden Türkiye hakkında turizm uyarısı*

Konu edilen haber metnindeki turizm uyarısına dair daha fazla bilgilendirme yapılabilir, Türkiye'deki Suudi Arabistan yetkililerinden ya da Türkiye'de turizm alanında çalışan profesyonellerden görüş alınarak haber zenginleştirilebilirdi. Haber, mevcut hâliyle, Suudileri düşmanlaştırmanın ötesine geçmiyor.

başlık: Ümmet yok, millet var

gazete: Cumhuriyet

tarih: 23.08.2019

tür: köşe yazısı

yazar: Erol Ertuğrul

hedef grup(lar): Suriyeliler

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Yazıda, “Şimdi ülkemizde Suriyeli diye bilinen kapalı peçeli kadınlar, sakallı entarili erkekler dolaşiyor. Bayramlarda ülkelerine gidiyorlar, günlerce kalıyorlar, sonra yeniden Türkiye’ye dönüyorlar. Kendi ülkelerinde günlerce kaldıklarına göre artık bizim ülkemizde kalmalarına gerek yoktur. Bunun adı ırkçılık da değildir. Suriyelilerin ülkemizde fuhuş, hırsızlık, yağma ve cinayet olaylarına karıştıklarını biliyoruz. Hızlı bir doğum gerçeği nedeni ile de nüfuslarının hızla arttığını da biliyoruz. Hatay ve Kilis’te Suriyelilerin nüfusu Türk nüfusunu geçmiş” ifadeleriyle, Suriyeliler hakkında ayrımcı genellemeler yapılıyor ve kimliğin tüm paydaşları suçla ilişkilendiriliyor. Yazı boyunca, **Suriyeli mültecilerin Türkiye’deki varlığı bir tehdit olarak sunulurak, bu kimliğe dair olumsuz yargılar pekiştiriliyor.**

Ümmet yok, millet var

EROL ERTUĞRUL

Baş Erdoğan bir süre önce, BAKP’den ayrılarak yeni parti kurmaya çalışan eski arkadaşlarına karşı “Ümmeti bölüyorsunuz” demişti. Bu açıklama ile kendisinin ümmete inandığı ve bunu amaç edindiği anlaşılıyor. Ümmet İslam toplumunun tümünü anlatan bir kavramdır. Bu amaca varmak için ne acı ki güzel yurdumuz bir yığın olumsuz eylem yaşadığı, yaşıyor. Yakin geçmişte İSİD, El Nusra militanlarının inançları nedeni ile korunduğu, ülkemizde barındıkları, yaralandıklarında tedavi gördükleri biliniyor. Bu nedenle günürsularımızın kevgire döndüğü, bu eylemlerden ötürü vatandaşlarımızın tüffü sıkıntılar yaşadıkları unutulmadı. Bu terör unsurlarını AKP yöneticilerinin onları hoş göstermek için “öfkeli çocuklar” dedikleri de unutulmadı.

Amaç aynı

Suriyeliler konusu da bu amaç içerisindedir. Eğitimsiz ve kültürsüz beş milyon Suriyelinin ülkemizde barınması olma belli ki ümmet düşüncesinin bir parçasıdır. Önce “Suriye zaten geçmiştire bizim topraklarımız içindedir” demek, daha sonra “Onlar zaten ümmetin bir parçasıdır” demek bizi beş milyon Suriyeli ile baş başa bırakmıştır. Onlara kendi vatandaş-

Eğitimsiz ve kültürsüz beş milyon Suriyelinin ülkemizde barınması belli ki ümmet düşüncesinin bir parçasıdır.

larımıza tanımadığımız birtakım ayrıcalıkları, hakları tanımış olmak, onların bir bölümünü vatandaşlığa almak tam bir aymazlıktır. Bu durumun insan hakları ile, demokrasi ile bir bağlantısı yoktur.

Şimdi ülkemizde Suriyeli diye bilinen kapalı peçeli kadınlar, sakallı entarili erkekler dolaşiyor. Bayramlarda ülkelerine gidiyorlar, günlerce kalıyorlar, sonra yeniden Türkiye’ye dönüyorlar. Kendi ülkelerinde günlerce kaldıklarına göre artık bizim ülkemizde kalmalarına gerek yoktur. Bunun adı ırkçılık da değildir. Suriyelilerin ülkemizde fuhuş, hırsızlık, yağma ve cinayet olaylarına karıştıklarını biliyoruz. Hızlı bir doğum gerçeği nedeni ile de nüfuslarının hızla arttığını da biliyoruz. Hatay ve Kilis’te Suriyelilerin nüfusu Türk nüfusunu geçmiştir. Türk ulusu onurlu ve şanlı bir ulustur. Ümmet gibi çağdışı bir kavram gereksinimi yoktur. Bizim yaptıklarımızı en yarar ve insan hakları, demokrasi samiyonu (İ) ülkeler bile yapmadılar, yapmazlar. Batı ülkeleri her zaman kendi uluslarının haklarını, çıkarlarını korurlar. Kendi çıkarları olduğunda insan haklarını, demokrasisi unu-

turlar. 1982 yılında Arjantin yanı başındaki Falkland Adaları’nı “benimdir” diyerek almaya çalıştığında binlerce kilometre öteden İngiltere bu sömürgecini bırakmamış ve güç kullanarak geri almıştı. İngiliz insan hakları örgütleri de kendi ülkelerinin yanında yer almışlardı. Oysa köleler ve enfediler, sömürgecilik dönemi insan aklının ve ahlakının zavıf çağları olarak geride kalmıştı.

Çağdışı anlayış

Ümmet fikri çağımızda artık geçerli bir fikir değildir. Kaldı ki siz ümmet diyerek kendinizi onlardan saysanız bile, onlar kendilerini sizden saymıyorlar. Türk milleti ümmet değildir. Ümmet kul olmaktadır. Ümmette birey yoktur. Oysa Türk ulusunun her ferdi onurlu bir bireydir. Atatürk’ün dediği gibi “Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran halka Türk milleti denir “Bu kavram içerisinde ümmete yer yoktur, gerek de yoktur. Bu kavram içerisinde Suriyelilere de yer yoktur. Birinci Dünya Savaşı sırasında Yemen çöllerinde Araplar tarafından İngilizlere anlaşılarak arkadan hançerlenerek yaşamını yitirmiş binlerce Anadolu delikanısını unutmadık,

unutamayız. Bu mu ümmet? Yemen çöllerinde kalan Anadolu çocukları türkçüleri, şiirleri konu olmuştur hem de. “Kışanın ölüme redif sesi var / Açın çantasını acep nesi var / Bir çift kundurayla bir de fesi var / Abu Yemen’dir / Güllü cemdir / Giden gelmiyor acep nedir” çok söylenen acılı bir halk türküsüdür. “Ninem bir Yemen türküsü söyler / Dizin döve döve / Dedemin Yemen çöllerinde kaldığı gündün beri” dizeleri de Yemen çöllerinde yitirdiğimiz çocuklarımızın göksüdür. Ümmet dedikleriniz her zaman, her yerde bize karşı oldular.

Bunlar da aşılacak

Falih Rfki Atay’ın “Zeytinadağı” adlı yapıtında Yemen’e gidip de dönmeyen oğlu Ahmet’i arayan bir ana dönelerle “Ahmetini gördüğünüz mü” diye soruyor. Belli ki Ahmet adı yigdimiz de Yemen çöllerinde kalmıştır. Yaşan annem Ahmetini gören yantur, ama ona verilmeyen yantur şudur: “Biz Ahmet’i kurnarda kaybettik.”

Yaşadığımız günler, devleti yönetenler tarafından dillendirilen ümmet fikri, vatandaşlarımızı zora sokan beş milyon Suriyeli sorunu zaman içinde çözümlenip bitecektir. Bu ulus ne güçlüdür aştı. Belli ki bunlar da aşılacaktır. Yöneticilerin aymazlıkları ise unutulmayacaktır.

başlık: Dost gördüğümüz o Rus bu

gazete: Karadeniz

tarih: 15.11.2019

tür: haber

yazar: Karadeniz

hedef grup(lar): Ruslar

kategori: küfür/hakaret/aşağılama

Rusya Dışişleri Bakanı'nın Ermenistan'daki Soykırım Anıtı'nı ziyaret edişinin konu edildiği haber başlığının sonunda yapılan kelime oyunuyla (üç kelimenin yan yana getirilmesiyle oluşturulan, ses benzeşimine dayalı çağrışım), bu kişiye **ulusal kimliği temelinde hakaret ediliyor.**

SERGEY LAVROV ERMENİ ANITINDA DOST GÖRDÜĞÜMÜZ O RUS BU

Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov, Erivan'a yaptığı ziyarette sözde soykırım anıtına giderek çiçek bıraktı

Suriye'de yaşanan uçak krizi'nin ardından Türkiye ile Rusya arasındaki ilişkiler kopma noktasına geldi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Vladimir Putin arasındaki görüşmeler sayesinde güçlenen ilişkiler, Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov'un Ermenistan'a yaptığı ziyaret nedeniyle yeni bir gerilim yaşacak.

ERMENİ ANITINA ÇİÇEK

Ermenistan'ın başkenti Erivan'a gelen Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov, ziyareti kapsamında sönde soykırım anıtına da gitti. Rus Bakan, Ermeni antının önünde diz çöküp çiçek bıraktı. Anıt ziyaretinin ardından gazetecilere açıklamalarda bulunan Rusya Dışişleri Bakanı, Türkiye ile Ermenistan arasındaki ilişkilerin normalleştirilmesi gerektiğini de

söyledi.

RUSYA - ERMENİSTAN İLİŞKİLERİ

Ermenistan ile Rusya arasındaki ilişkiler oldukça güçlü. Rusya öncülüğünde hayata geçirilen Avrasya Ekonomi Birliği'nin üyeleri arasında yer alan Ermenistan, Rus 102'nci askeri birliğine ev sahipliği yapıyor. Üste yaklaşık 4 bin Rus askeri ve hava savunma sistemleri konuşlu durumda.

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: Rusya Dışişleri Bakanı Ermenistan'daki Soykırım Anıtı'nı ziyaret etti

Bir kimliğin tüm paydaşlarına hakaret eden ve kimlikler arasındaki düşmanlığı pekiştiren habercilik dilinden uzak durulması gerekirdi.

başlık: Suudi Kral için yas ilan ettiğimiz Araplar bile bizi sırtımızdan hançerledi

gazete: Sözcü

tarih: 13.10.2019

tür: haber

yazar: Sözcü

hedef grup(lar): Araplar

kategori: düşmanlık/savaş söylemi

Arap Birliği'nin, Türkiye'nin Barış Pınarı Harekâtı'na ilişkin kararının konu edildiği haberin başlığında Arap kimliğinin tüm paydaşları ihanetle suçlanırken, başlığın üstünde yer alan "‘Türk'ün Türk'ten başka dostu yoktur' sözü bir kez daha doğrulandı" ifadesiyle **Araplara ilişkin düşmanlık algısı pekiştiriliyor.**

"Türk'ün Türk'ten başka dostu yoktur" sözü bir kez daha doğrulandı

Suudi Kral için yas ilan ettiğimiz Araplar bile bizi sırtımızdan hançerledi

Türkiye'nin Suriye'deki hainlere yönelik Barış Pınarı Harekâtı'na karşı çıkan iki yüzlüler arasına, S. Arabistan ve Filistin'in yer aldığı Arap Birliği de katıldı

İYİLİK yaptık, kötülük bulduk. Türkiye, Arap ülkelerine yıllarca arka çıktı, destek oldu. Filistin'e yardım götürmek isteyen insanlarımızı İsrail kuşunıyla öldü. Dahası, Türkiye eceliyle ölen Suudi Arabistan Kralı için yas bile ilan etti. Liste uzun...

RESMEN HAINLIK

PEKİ, Türkiye'nin bu iyi niyetinin karşılığı ne oldu? "İhanet" oldu. Suudi Arabistan ve Filistin'in de yer aldığı Arap Birliği, bebek katili PKK/YPG'li teröristlere yönelik Barış Pınarı Harekâtı'nı "işgal" olarak tanımladı, knadı. Yanlış olsun. S.11

DOSTUMUZU DÜŞMANIMIZI TANIYALIM

YANIMIZDA OLANLAR: Pakistan, Azerbaycan, Kazakistan, Rusya, İspanya, Macaristan

KARŞI ÇIKANLAR: Kanada, Norveç, İsveç, İngiltere, Fransa, Portekiz, Hollanda, Almanya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, İsviçre, Polonya, Avusturya, İtalya, Yunanistan, İran, Irak, Lübnan, İsrail, Filistin, Suudi Arabistan, Mısır, Libya, Tunus, Cezayir, Fas, Çin, Avustralya, Yemen, Slovenya...

TÜRKİYE, ARAP BİRLİĞİ'NİN KÜSTAH KARARINI SERT ŞEKİLDE KINADI

Kahire'de toplanan 22 üyeli Arap Birliği, Türkiye'nin teröristlere yönelik temizlik hareketına "işgal" diyerek büyük küstahlık yapıp. Katar ve Somali, bu karara şerh koydu. Türkiye, Arap Birliği'nin çirkin kararına tepki gösterdi...

başlık: Batı yasakçı halkı baskıcı

gazete: Yeni Akit

tarih: 14.08.2019

tür: haber

yazar: Harun Sekmen

hedef grup(lar): Batılılar

kategori: düşmanlık/savaş söylemi

İslamofobinin konu edildiği haberde, “Avrupalı liderlerin yasakçı tutumuyla, Batı insanının Müslümanlara yönelik saldırgan tavrının paralellik göstermesi dikkatlerden kaçmıyor” ve “İnsanların en temel hakkı olan inanç özgürlüğünü hiçe sayan Batılı devletler, yasakçı bir tutum benimserken, Haçlı artıkları ise organize bir şekilde camilerimize saldırıyor. Avrupa başkentleri Müslümanların sokaklarda bile başörtüsü takmasını yasaklayan kararlara imza atarken, İslamofobiyi körükleyen liderlerinden cesaret alan Batı insanı ise camilerimize kanlı saldırılar düzenliyor” ifadeleriyle ‘Batılılar’ın tamamı katliam ve şiddetten sorumlu tutuluyor, İslam düşmanı ve Müslüman karşıtı olarak konumlandırılıyor ve bu kimliğe dair ilişkin düşmanlık algısı pekiştiriliyor.

SIYASETÇİLERİNDEN GÜÇ VE CESARET ALAN NAZI KAFASI, İSLÂM'A SALDIRIYOR

BATI YASAKÇI HALKI BASKIÇI

Dünyaya medeniyet ve insan hakları dersi vermeye kalkan Haçlı Avrupa topyekûn İslâm'a ve Müslümanlara saldırıyor. Batılı siyasetçiler art arda İslâm'ın emir ve kaidelerini yasaklarken, yönetici kadrolarından güç alan Nazi artıkları ise dini değerlerimize, başörtümüze ve camilerimize el uzatıyor...

Nazi artıkları kin ve nefret kusuyor

Maddi refahını emperyalist politikalarına borçlu olan Batılı devletler, dünyaya kin ve nefret tohumları ekmeye devam ediyor. Avrupalı liderlerin yasakçı tutumuyla, Batı insanının Müslümanlara yönelik saldırgan tavrının paralellik göstermesi dikkatlerden kaçmıyor. Son olarak Norveç'te Kurban Bayramını kana bulamak isteyen bir Nazi artığı, camide Kur'an okuyan bir Müslümanın dikkati sayesinde yakalanırken; Batı'da giderek büyüyen İslâm düşmanlığı insanlığı ve barışı tehdit ediyor.

İŞTE BATI'NIN AYIP LİSTESİ

■ Önceki gün Norveç'in başkenti Oslo'da El Nur Camii'ne silahlı saldırı girişiminde bulunuldu. Katliam bir Müslümanın dikkati sayesinde engellendi.

■ Almanya'da son bir ayda 29 camiye bombalı saldırı tehdidi yapıldı. 7 camiye fiili saldırı düzenlendi.

■ 9 Temmuz'da Hollanda'nın Tilburg kentinde Hollanda İslam Federasyonuna (NIF) bağlı Millî Görüş Tilburg Camii'ne saldırı gerçekleştirildi.

■ Yeni Zelanda'nın Christchurch şehrinde iki camiye düzenlenen silahlı saldırıda 49 Müslüman şehit oldu.

■ Yukarı Avusturya eyaletinin başkenti Linz'de bir cami kundaklandı, Krens kentinde bulunan Mescid-i Aksa Camii'ne ise bombalı saldırı yapıldı.

■ Fransa, Almanya, Avusturya, Hollanda, Bulgaristan ile Danimarka; peçe ve burka giymesini yasakladı.

■ İsviçre, Estonya, Litvanya ve Norveç gibi ülkeler, peçe ve burkayı yasaklamak için harekete geçti.

■ Fransa, Avusturya ve Belçika'da ise örtünme yasası uzun süredir yürürlükte. • HABERİ 7'DE

başlık: Bir kişiyi bıçaklayan travestiler, kendilerini çeken gazetecilere tepki gösterdi

gazete: Karaman Gündem

tarih: 30.01.2019

tür: haber

yazar: İHA

hedef grup(lar): LGBTİ'ler

Konu edilen adli olayla doğrudan ilişkili olmamasına rağmen, haberin başlığında 'travesti' kelimesi kullanılarak failin cinsiyet kimliği öne çıkarılıyor ve bu vurgu haber metninde de sürdürülüyor. Zanlıların cinsiyet kimliğinin, aktarılan olayla ne şekilde ilişkili olduğu açıklanmazken, 'travesti' kelimesinin yanlış kullanımıyla transfobi ve LGBTİ'lere yönelik ayrımcılık pekiştiriliyor.

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: *Karaman'da bıçaklı saldırı*

Adli bir olayın aktarıldığı bu haberde, söz konusu tartışmanın nerede ve hangi sebeple yaşandığının, nasıl sonuçlandığının ve zanlıların gözaltına alındığının belirtilmesi yeterli olurdu. Haberin içeriğiyle doğrudan ilgili olmayan 'travesti' tanımlamasından kaçınılması gerekirdi. 'Travesti', özellikle, dış görünüşü ve davranışlarıyla karşı cinse ait olma isteğinde olan kişiler için kullanılan, cinsiyet kimliğine ve cinsel yönelime dair bilgi vermeyen bir terimdir. Medyada trans bireyleri tanımlamak için yaygın olarak kullanılan ve toplumsal algıda olumsuz çağrışımlarla yüklü olan bu kelimenin kullanımı transfobiyi pekiştirmektedir. Haberin vazgeçilmez bir unsuru olmadığı sürece, genel geçer tanımlamalar kullanmak yerine, nasıl tanımlanmak istediği doğrudan kişinin kendisine sorulmalı, bunun mümkün olmadığı durumlarda tanımlamanın doğru kullanımı araştırılmalıdır.⁶

6 KAOS GL, *Kaos GL 2017 Medya İzleme Raporu* (Ankara: Ayrıntı Basımevi, 2017), s. 54.

BİR KİŞİYİ BIÇAKLAYAN TRAVESTİLER, KENDİLERİNİ ÇEKEN GAZETECİLERE TEPKİ GÖSTERDİ

□ Karaman'da iki travesti, tartıştıkları 1 kişiyi kolundan bıçaklayarak olay çıkarırken, kendilerini görüntüleyen gazetecilere de tepki gösterdi.

Olay Tabduk Emre Mahallesi'nde meydana geldi. Alınan bilgiye göre, travesti Y.A. (33) ve G.Ö. (36), henüz bilinmeyen bir nedenle sokak ortasında tartıştıkları Y.A.'yi (25) kolundan bıçaklarken, H.B.'yi (20) ise darp etti. Bunun üzerine yaralanan iki kişi polisi arayarak yar-

dım istedi. Yaralı arkadaşlar ambulansla hastaneye kaldırılırken Y.A. ve G.Ö. gözaltına alındı. Hastaneye sağlık kontrolüne getirilen iki travesti, burada kendilerini görüntüleyen gazetecilere tepki göstererek gazetecilerin üzerine yürüdü. Daha sonra hastaneye geldikleri taksiye eşyalarını yükleyen travestiler, ifadeleri alınmak üzere polis merkezine götürüldü. Olayla ilgili soruşturma başlatıldı. (İHA)

başlık: Aileyi yok etme çabaları

gazete: Bor'un Sesi

tarih: 20.05.2019

tür: köşe yazısı

yazar: Recep Ulusoy

hedef grup(lar): LGBTİ'ler

Yazıda, "Özellikle gençlerin takip ettiği YouTuberlar, ünlü oyuncular ve sosyal medya fenomenleri aracılığıyla LGBTİ sapkınlığı başta olmak üzere gayri meşru ilişkiler aleni bir şekilde özendiriliyor" ifadeleriyle, **LGBTİ'ler sapkın olarak kodlanarak, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliklerinden ötürü topluma yönelik birer tehdit olarak işaretleniyor;** böylelikle, LGBTİ'leri hedef alan ayrımcılık ve şiddet normalleştirilmiş ve yaygınlaştırılmış oluyor.

Ülkemizin dini ve milli geleneklerinden olan aile yapısı bazı mahfiller tarafından yok edilmek için çaba gösteriliyor.

Bir milletin aile yapısı, dini ve milli örf ve adetlerine göre sağlam olursa o milletin ayakta kalması mümkündür. Aksi halde bugün ülkemizin aile yapısı yok edilirse ayakta kalması mümkün değildir.

Bazı mahfiller içten ve dıştan Türk aile yapısını yok etmek için çok çalışmalar yapıyor. Bu çalışmalarını şöyle dile getirebiliriz;

Bazı internet siteleri, sosyal medya, gazete ve televizyon dizileri, gündüz kuşağı programları, cinayet, tecavüz ve magazin haberleri ahlaki değerlerimize büyük darbe vuruyor.

Özellikle gençlerin takip ettiği YouTuberlar, ünlü oyuncular ve sos-

yal medya fenomenleri aracılığıyla LGBTİ sapkınlığı başta olmak üzere gayri meşru ilişkiler aleni bir şekilde özendiriliyor.

Bir televizyon kanalında "Zalım İstanbul" dizisinde gayri meşru ilişkiler, bekaret önemsiz gösterilerek meşrulaştırılırken, nikahsız ilişki olağan hale getirilmesi bir örnektir.

Aileye ekranlardan dört koldan saldırı yapılmaktadır.

Yine bazı televizyon programlarında yarışma adı altında gelinim mutfakta, yemekteyiz, survivor, yaparsın aşkım gibi vb. diziler, programlar aile kavramlarımızı yerle bir etmektedir.

Bazı programlarda Feminizm yüceltiliyor.

Boşanmalar tavsiye edilerek boşanma partisi rezaleti yapılıyor, boşanma cazip gösteriliyor.

Diğer bir televizyonda 'Gelinim mutfakta' programı gelinle kaynana arasındaki saygı ve sevgiyi yok ediyor. Yerle bir ediyor.

Bazı sanatçı bozuntuları aile yapısının bozulması için diziler yapıyorlar.

başlık: LGBT sapkınlıktır, hastalık değil

gazete: Kayseri Yenidoğan

tarikh: 02.07.2019

tür: haber

yazar: İsmail Şahin

hedef grup(lar): LGBTİ'ler

Haberde, yazar Furkan Yılmaz Altunöz'ün, bazı belediyelerin LGBTİ+ Onur Haftası'na destek vermeleri hakkındaki görüşlerine yer veriliyor ve Yılmaz'ın, LGBTİ bireyleri 'sapkın' olarak niteleyen sözleri tırnaksız şekilde başlığa taşınıyor. Haberde, **LGBTİ bireyler, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliklerinden ötürü topluma yönelik bir tehdit olarak işaretleniyor ve hedef gösteriliyor.**

LGBT SAPKINLIKTIR, HASTALIK DEĞİL

İlahiyatçı Yazar Furkan Yılmaz Altunöz, bazı belediyelerin LGBT'ilerin "Onur" adı altında yapmak istediği yürüyüşe destek vermelerine tepki gösterdi. Kamu kurumlarının birincisi görevinin aile yapısını korumak olduğunu vurgulayan Altunöz, "LGBT bir sapkınlıktır, kesinlikle hastalık değildir" dedi. LGBT'iler İstanbul'da "Onur" yürüyüşü adı altında toplandı. Bu yürüyüşe ise İstanbul Valiliği izin vermedi. Bu karar üzerine özellikle CHP'li Belediyeler LGBT'ilere sahip çıktı ve sosyal medya hesaplarından bu yürüyüşe destek oldu. İlahiyatçı Yazar Furkan Yılmaz Altunöz, bazı belediyelerin LGBT'ilerin "Onur" adı altında yapmak istediği yürüyüşe destek vermelerine tepki gösterdi. Altunöz, "Eşcinsellik ve benzeri sapkınlıkların İslam'la ilişkisi olması mümkün değil. Yani senavî dinlerle ilişkisi olması mümkün değil. Yaludî likte de bu yasaktır. Hristiyanlıkta da yasaktır. Hele ki İslam'da tabii ki yasaktır. Herkesin bildiği Teyrat ayetinden zina emeyecisindir on emir , Teyrat 'ta dolayısıyla bunu yasaktır. Teyrat'ın kendisi bunu yasaktır da mensupları bunu yapabilir ayrı bir olay. Yine İsa AS İncil'i getirdiği yasaklar arasında yine zina emeyecisindir

çıkarıyorlar, önceleri bu bir hastalıktır diyorlar, şimdi bu terçilirdi diye söze başlıyorlar. Dolayısıyla topluma kabul etirime, toplumun karşı duruşunu kırma ,yıkma noktasında böyle bir üslup kullanıyorlar. Ne zaman dan beri yani kırmaız şıkta geçmek trafikte bir sürücü için terçil oldu, olabilir. Yani kırmaız şık ihlalin ne bir sürücü ne bir yayasan yapması bir terçil olabilir mi? dolayısıyla bu sapkın cinsel ilişkiler insanlık türüne karşı yapılmaz bir operasyondur, bir inha hareketidir. Bunun terçil olması nasıl söylenebilir ki? şekilde konuştu. "ONURSUZ" OLAN BU DAVRANIŞA SAHİP ÇIKMAK ONURSUZLUKTUR Bunun kesinlikle bir sapkınlık olduğunu anlatan Altunöz, kamu kurumlarının da buna alet olmasını da eleştirdi. Altunöz, "Kamu kurumlarının milletten vergisi ile ayakta duran kamu milletin vergisi ile ceylan yapan iş yapan ve milletin vergisini parasını kullanarak bu kurumlar kanunun iradesine aykırı milletin iradesine ,milletin dinine, milletin dinine, inananına, bağına, tarihine, geçmişine aykırı bir uygulama ortaya koymaları mümkün değildir. Çünkü bizim paralarımızla bizim vergilerimizle ayakta duran belediyeler ya da

vardır. Ve yine Kur'an da " Zinaya yaklaşmayın " ayeti kerimesi bize zinanın çirkin bir fiil olduğunu , çirkin bir davranış olduğunu, bir suç olduğunu anlatır. Hele zinayı bu şekilde yasaklayan İslam tabii ki sapkın ilişkiler, cinsel ilişkileri, sapkınlıkları bunları böyle güzel gösterme adı ile LGBT ve homo-seksüel gibi bu tür girişimlerin davranışları kesinlikle İslam yasaktır. Şu örneği verebiliriz yani, hiçbir peygamber nikahsız bir ilişki kurmamıştır ne bunu kutsal kitaplar anlatır , ne tarih anlatır kesinlikle hiçbir peygamber sapkın bir ilişki ya da diğer bir boyutu nikahsız bir ilişki ortaya koymamıştır. Çünkü İslam nikahsız ilişkileri günah sayar, sapkın sayar. Bu karşı cinsler arasında ki nikahsızca gınaş saydığı gibi, bir de bunun diğer korkunç bir boyutu olan yani Lut Peygamberin Lavmünün işlediği o korkunç sapkınlığı sapkınlığı İslam kesinlikle kabul etmez ve suç sayar. Ve bu anlamda tüm dinlerde, senavî dinler de asıl olarak ve İslam bu noktada cinsel sapkınlıkları yasaklamıştır ve verdiğimiz örnek çerçevesinde peygamberlerin hayatına baktığımız da nikahsız bir peygamberden tarih asla bahsetmez. Bundan dolayı bu suçlar ve bunun hukuki yaptırımları vardır İslam 'da ayın zamanda. Yani bu LGBT denilen ve bunun türçileri , bununda birliğte zina boyutuna İslam hukuku cezâler ve cezarlar olmak üzere ikide ayrarak bir suç karşılığında ceza tespitinde bulunmuyor. Dolayısıyla bir Müslüman 'ın bu gınaş içerisinde bulunması , bu davranış içinde bulunması asla mümkün değildir" dedi. Kamu kurumlarının birincisi görevinin aile yapısını korumak olduğunu vurgulayan Altunöz, "LGBT bir sapkınlıktır, kesinlikle hastalık değildir" dedi. Altunöz, "Bu bir sapkınlıktır. Yani egemen güçler aile, insana , dine , topluma düşman olan insanlar , kesimler, çevreler bu tür girişimlerin bir hastalık adıyla ortaya koyarak topluma kabul etirime noktasında bir ortam hazırlıyorlar, hayır öyle değil çünkü bunlar ağzlarında ki baklayı da

kamu kurumlarının bizim tarihimize ve inanc kodlarımızda ayın zamanda insan türünü inha etme noktasında olan bu davranış biçimlerine nasıl önyak olabiliriz nasıl buna sahip çıkabiliriz, bunu kabul etmek asla mümkün değildir. Çünkü bu cinsel sapkınlığı tekrarıyoruz iki boyutu çok önemli. Bir din boyutu, Müslüman asla bu çerçevede olmaz. İki sosyal boyutu, aile cinsel sapkınlığı ortaya çıkığı toplumlarda da çocuk olmaz aile olmaz insan ürüncisi sonra erer, birer. Bugün Avrupa 'da niçin Yaşlı Avrupa ismini almaya başladı , yani bir kentte bakıyorsunuz yaş ortalaması 70'in üstünde dolayısıyla burada cinsel sapkınlıklar ürüncüyü durdurduğu için insan ailesinin aleyhinde olan bir girişimdir. Bunu bırakın bir kamu kurumunu, bir bireyin bile sahip çıkması çok korkunç bir olaydır. Yani bir terçil değildir ne zaman dan beri bir suçlar terçil olmaya başladı. Yani İslam'ın dinkrin suç saydığı bir davranış biçimini ne zaman dan beri bir terçil olmaya başladı? Öyleyse bir terçil diyerek suçlar anlamız bir hale getirilip ve herkes tarafından işlenir olsun, böyle bir şeyin kabulü mümkün mü? hayır dolayısıyla hem ilahiyat alanında yani dini anlamda hemde sosyal insan anlamında cinsel sapkınlıkları kabul etmek mümkün değildir. Hele hele kamu kurumlarının buna sahip çıkarak onursuz olan bir davranışa onur adını verecek topluma lense emellerini kabul etmek bu anlamda asla mümkün değildir. Dolayısıyla burada tepkisel bir boyut koyma yerine ben bu ülkede ki bütün ilahiyatçılardan, diyanet işleri başkanından, millî eğitim, güvenlik güçlerini ve tarihin kodları çerçevesinde hareket eden tüm belediyeleri buna karşı uzun soluklu bir proje davat ediyorum. Ve bu konuda ciddi anlamda bir çaylanmam başlatılması ve genelçiminin, insanımızın kamu çerçevesinde, ahlak çerçevesinde bir dünya kurmaları gerektiği noktasında, el birliği ile bir dünya'yı inşa etmeci gerekirdiye düşünüyorum" dedi.

II. BÖLÜM

AYRIMCI SÖYLEM RAPORLARI

2019

HRANT DİNK VAKFI MEDYADA NEFRET SÖYLEMİ PROJESİ KAPSAMINDA YAYIMLANAN AYRIMCI SÖYLEM RAPORLARI

- Türkiye’de Yazılı Basında Kürtlere Yönelik Ayrımcı Söylem: 2019 Yerel Seçimi Örneği
- Türkiye ulusal basınında “Cumartesi Anneleri/İnsanları”: Mayıs 1995-Eylül 2018
- Türkiye Yazılı Basınında Çocukların Temsili - Haziran 2018
- Medyada Suriyeli Mültecilere Yönelik Ayrımcılık: Yanlış Bilgilendirme ve Çarpıtma (2017)
- Yazılı Basında Gâvur Söylemi (2017)
- Karabağ’da Dört Gün Savaşı ve Azerbaycan, Ermenistan, Türkiye Basınında Ayrımcı Söylem Analizi (2016)
- Trans Kadın Cinayeti Haberlerinde Ayrımcı Söylem (2016)
- Türkiye Medyasında Kadınların Temsili: Gazete ve İnternet Haberciliği (2015)
- Basında 24 Nisan Ermeni Soykırımı’nı Anma Günü 1995-2015 (2015)
- Suriyeli Mültecilere Yönelik Ayrımcı Dil (2014)
- İsrail’in Gazze’de Başlattığı Operasyon ve Basında Yahudilere Yönelik Ayrımcı Dil (2014)
- 100. Yıla 1 Kala Yazılı Basında 24 Nisan Ermeni Soykırımı’nı Anma Günü (2014)
- Alevilere Yönelik Ayrımcı Dil (2013)
- Gezi Parkı Protestolar Sırasında Yazılı Basında Gözlemlenen Ayrımcı Dil Araştırması (2013)

TÜRKİYE'DE

YAZILI

BASINDA

KÜRTLERE

YÖNELİK

AYRIMCI

SÖYLEM

2019

YEREL

SEÇİM

ÖRNEĞİ

Serra Güvengez

Emircan Saç

Gülbeyaz Sert

MİLLETİN KİYISINDA: KÜRTLER

Mesut Yeğen

Modern siyasi toplulukların biçimlenmesinde önemli yer tutan, “Kimler milletin içindedir, kimler değildir?”, “Bizden, milletten olmanın dereceleri var mıdır?” gibi büyük sorulara pek az yerde yekpare, değişmez cevaplar verilmiş olsa gerek. Deneyimler de, deneyimler üzerine yazılıp çizilenler de, dünyanın pek çok yerinde milletin, sınırları daralan ve genişleyen ve dereceleri olan bir topluluk olarak kurulduğunu gösteriyor. Bu açıdan bakıldığında, Türkiye’nin bir istisna teşkil etmediğini görmek zor değil. Daha da ileri gidip, milletin amorf ve dereceli olma hâlinin iyi örneklerinden birinin Türkiye’de olduğunu söylemek bile mümkün. Türkiye’nin son yüz senesi, ‘millet’ ya da ‘Türk milleti’ denerek işaret edilenin, sınırları daralan ve genişleyen ve katmanları olan bir kalabalık olduğunu gösteriyor.

Tarihsel bir bağlam içinde, yığınla faktörün kuşatmasında ve sıradan insanların dahilyle inşa edilmiş olmakla birlikte, muhtemelen başka her yerde olduğu gibi Türkiye’de de milletin sınırlarının ve derecelerinin tayin edilmesinde başat aktör devlet oldu. Kimlerin ‘bizden’ olup kimlerin olmadığını, kimin milletin merkezinde, kimin çeperinde, kimin arada bir yerlerde olduğunu gösteren ve tayin eden, devletin yüz sene boyunca söyledikleri ve yaptıkları oldu.

Bu söylenenlere ve yapılanlara bakıldığında ilk elde görülenler şunlar: 1. ‘Millet’ten ya da ‘biz’den olanlardan oluşmaların sınırları ile, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olanlardan veya Türkiye sınırları içerisinde yaşayanlardan oluşmaların sınırları örtüşmedi; 2. ‘Millet’ten olmanın kuralları ve istisnalarla bezeli kademeleri olageldi. Başka bir deyişle, geride kalan yüz sene boyunca hemen her zaman, Türkiye vatandaşı olduğu hâlde Türk milletine mensubiyeti şüpheli olanlar oldu ve ‘milletten olma’nın katmanları var oldu.

‘Türk milletinden olma’nın sınırlarına ve katmanlarına dair karmaşık gibi görünen bu tablo kolaylıkla sadeleştirilebilir. Devletin yüz sene boyunca yaptıkları ve kullandığı dil, Türkiye Cumhuriyeti’nin Hıristiyan ve Musevi vatandaşlarının Türk milletinin hemen hemen haricinde olacak şekilde kıyısında kaldığını, ‘milletten’ sayılan Müslüman vatandaşların ise ‘Türkler’ ve ‘Türkleşmesi beklenenler’

şeklinde derecelendirildiğini gösteriyor. Yani, 'Türk milletinden olma'nın son yüz senesi, 'milletten olanlar'ın, merkezdeki *Türkler*, aradaki *müstakbel Türkler* ve kıyadaki *sözde Türkler* şeklinde kademelendirildiğine işaret ediyor.

Türkçe konuşan Müslümanları Türkler; Türkçe konuşmayan Kürtleri, Çerkesleri, Arapları ve diğer Müslümanları *müstakbel Türkler*; Ermenileri, Rumları, Musevileri ve Müslüman olmayan diğerlerini ise *sözde Türkler* olarak gören bu kademelendirme sisteminde istisnalar da olmadı değil. Devlete ihanet ettiği farz edilen Çerkesler, ayaklanan Kürtler, son olarak da darbe yapmaya kalkışan Gülcüler, hızla, 'milletten olma'nın kıyasına ve hatta dışına yerleştirildiler. Keza, Kurtuluş Savaşı esnasında Türk ordusuna yardım ederek ya da Türk ordusuyla birlikte savaşarak 'devlete sadakatini ispat eden' Rum ve Ermeni vatandaşlar, ebediyen olmasa da, milletin kıyılarından içeri alındılar.

Söz edilen bu istisnalara karşın, 'Türk milletinden olma'nın sınırları ve dereceleri, yukarıda aktardığım *hareketli kademelendirme* mantığınca tayin olundu ve serencamı da bu kademelendirme mantığına uygun olarak tecelli etti. Yüz senenin sonunda, millettten olmanın kıyasına konarak envaiçeşit ayrımcılığa ve baskıya maruz kalan Hıristiyanların ve Musevilerin büyük kısmı Türkiye'yi terk ederek Türk milleti dairesinin bütünüyle dışına çıkarken, kalanları milletin kıyasında olmaya devam etti. Diğer tarafta ise, Türkçe konuşmayan Müslümanların büyük kısmı, 'müstakbel Türkler' kademesinden 'Türkler' kademesine geçti.

Kürtler ya da çoğu Kürt hariç... Boşnaklar, Lazlar, Çerkesler, Araplar büyük oranda, *müstakbel Türkler* kademesini boşaltarak 'Türk milletinden olma'nın merkez kademesine doğru ilerlerken, sayıca çok ve belirli bir havalide meskûn olduklarından olsa gerek, *müstakbel Türk* Kürtlerin epey büyük bir kısmı, 'Türk milletinden olma'nın merkezine ilerleme davetine icabet etmedi. Diğer bir deyişle, 'Türk milletinden olma'nın serencamını koşullandıran ve Ermeni, Rum, Süryani, Musevi, Boşnak, Çerkes, Laz, Arap vd. vatandaşların durumunda büyük ölçüde işleyen *hareketli kademelendirme* mantığı, Kürt vatandaşlar söz konusu olduğunda tam olarak işlemedi, aksadı.

Söz edilen mantığın Kürtlerin durumunda kısmen işleyip kısmen aksaması, devletin Kürtlere bakışını ve tutumunu kökten şekillendirdi. Türkiye devleti, Cumhuriyet'in kuruluşunun hemen öncesindeki birkaç sene boyunca etno-kültürel kimliğini devam ettirme hakkına sahip eşit vatandaşlardan saydığı Kürtleri, 1924'ten neredeyse bugüne dek, duruma, zamana ve olaya bağlı olarak değişecek biçimde, *müstakbel Türklerden* ve *sözde Türklerden* saydı. Kürtlerin Türk milleti içerisindeki ya da karşısındaki bu hareketliliği, devletin Kürtlere dair dilini ve algısını da çeşitli ve hareketli kıldı. Bu çeşitlilik ve hareketlilik, millettten olmanın

sınırlarının ve kademelerinin büyük tayin edicisi devletin ağızına bakan kurumların, siyasilerin, medyanın ve yurttaşların da diline ve dimağına aynen yansıdı. Kürtler bütün bu aktörlerce düşünülürken, konuşulurken, resmedilirken, *müstakbel Türklükten sözde Türklüğe* uzanan bir tayfın içerisinde yer alan kelimeler, kavramlar ve imajlarla düşünüldü, konuşuldu ve resmedildi.

Üzerine uzun uzadıya konuşma, düşünme, özel imaj üretme ihtiyacı duyulmayan, 'her bakımdan' Türkleşmiş Kürtler bir tarafa bırakılacak olursa, *müstakbel Türkler* olarak Kürtler 'Türklüğünü unutmuşlar; aşiret, tekke ve tarikat olarak, din ve feodalizm gibi, geçmişin kalıntılarına yapışmışlar; coğrafi şartların ve feodal ege-menlerin sebep olduğu geri iktisadi duruma maruz kalmışlar' olarak kodlandı. Bu itibarla, *müstakbel Türklerden* Kürtler, Türklükleri yeniden hatırlatılarak, okul, askerlik, iskân edilme gibi enstrümanlar vasıtasıyla Türkçeyle buluşturularak, aşiret, tarikat ve feodalizm gibi geçmişin kalıntıları ortadan kaldırılarak, kalkınmış ve müreffeh kılınarak *Türkler* dairesinin içine çekilmeye çalışıldı. Bugün giderek zayıflasa da, hâlen süregiden bütün bu çalışma esnasında Türkleşmesi beklenen Kürtler 'dağ-Türkleri', 'kart-kurt Türkleri', 'mürteciler', 'yobazlar', 'eşkıyalar', 'kuyruklu Kürtler', '300 kelimelik dille konuşanlar', 'Farsça-Türkçe kırması bir dille konuşanlar', 'kırolar', 'ağalar ve marabaları' gibi imaj ve kavramlarla anıldı. Bütün bu imaj ve kavramların ortak noktası aşikârdı: Kürtler düzeltilmesi ve norma, Türklük normuna uygun kılınması gerekenlerdi.

Beri yandan, 1925 ve 1930 ayaklanmaları ve bir kısım Kürt'ün Kürtlük fikri etrafında siyaset yapmaya devam etmesi, Kürtlerin *müstakbel Türkler* çerçevesinin içine sığmaz görünen birtakım hâlleri olduğunu da gösteriyordu. Kürtlerin bu hâliyle karşılaşma anlarında devlet ve diliyle, dimağıyla devlete bağlı olanlar, Kürtlerin Türklükle ilişkisinin *müstakbel Türklüğün* ötesine geçen bir kısmı da olduğuna kanaat getirdi. Türklüğe terfi etmesi beklenenler olarak Kürtler, devlet nazarında Türklüğün dışına, kıyısına yerleştirilmesi gerekenlerden olabilecek bir tarafları olduğunu göstermişlerdi. Bu durum Kürtleri *müstakbel Türklerden* gören ve gösteren kavram ve imajların başkalarıyla ikame edilmesinin önünü açtı. Kürtlerin *müstakbel Türklüğün* dışına taşan hâlleri, 'kırmızı kuvvetler', 'evleri ve hayvanlarıyla yakılması gerekenler', 'emperyalizme alet olanlar', 'gündüz külahlı, gece silahlı olanlar', 'sözde vatandaşlar', 'kurdun dışına kan değdirenler' gibi kavram ve imajlarla anıldı. Bu ikinci grup imaj ve kavramların ortak noktası da aşikârdı: Kürtler düzeltilmesi, norma, Türklük normuna uygun kılınması gerekenler değil, imha edilmesi, Türklüğün dışına ya da kıyısına atılması gerekenlerdi.

Özetle, genel bir bakış, Kürtlerin, geride kalan yüz sene boyunca devlet ve bağlı-larınca iki grup imajla düşünüldüğünü ve anıldığını gösteriyor: Kürtleri *müstakbel*

Türklerden sayan imajlar ve sözde Türklerden sayan imajlar. Böyle olmakla beraber, bu anılma tarihinde şöyle bir genel eğilim oldu: Kürtler, Cumhuriyet'in kuruluşunu takip eden neredeyse ilk elli sene boyunca ağırlıklı *müstakbel Türklük* fikrine denk düşen kavramlar ve imajlarla anılmışken, bu tarihten sonra önce tek tük, 90'larda ve 2000'lerde ise giderek daha sık bir biçimde *sözde Türkler* fikrine denk düşen kavram ve imajlarla anılır oldular. 2010 sonrasındaki birkaç sene boyunca etno-kültürel kimliklerini devam ettirme hakkına sahip eşit vatandaşlardan sayılacak gibi oldularsa da, 2015'le beraber bu durum sonlandı ve kısmen *müstakbel Türkler*, çoklukla da *sözde Türkler* olarak görüldüklerine işaret eden imajlarla anılmaya devam ettiler.

Bugün de devam eden bu durum içerisinde Kürtlerin hangi hâllerinin ve Kürtlerin ne kadarının *sözde Türklük* fikri etrafında düşünülüp anlaşıldığını tespit etmek elbette kolay değil. Dolayısıyla, tüm Kürtlerin, tüm hâllerıyla 'Türk milletinden olma'nın sözde Türklük kademesine yerleştikleri söylenemez. Lakin Türkiye vatandaşı Kürtlerin genel nüfusun beşte biri kadarını oluşturduğu hesaba katıldığında, vatandaşların azımsanamayacak kadar büyük bir kısmının, yine azımsanamayacak kadar 'hâl'inin sözde Türklüğe denk düşen imajlarla anlaşıldığını söylemek mümkün.

Kürtleri ağırlıklı yeniden *müstakbel Türkler* olarak kodlamaya imkân verecek bir vasatın oluşma ihtimali çok zayıflamış olduğundan, Türkiye'de 'biz' ya da 'millet' olma hâlinin serüveni bugün itibarıyla şu soruyla karşı karşıya kalmış görünüyor: Kürtleri 'bizden' olanların kıyasına yerleştirip dışarı sürükleyen mevcut durum gelişerek devam mı edecek, yoksa Kürtleri etno-kültürel kimliklerini devam ettirme hakkına sahip eşit vatandaşlar kılacak yeni bir hâl mi oluşacak? Başka bir deyişle, 'bizden' ya da 'milletten' olmanın kademeli hali, geçmişe nazaran çok daha fazla vatandaşın *sözde Türklük* dairesine yerleşmiş olduğu bir biçimde devam mı edecek, yoksa farklı ve eşit vatandaşlığa dayalı, kademesizleştirilmiş bir 'bizden' ya da 'milletten' olmak hâline mi geçilecek?

Elinizdeki rapor ikinci ihtimalin çok uzağında olduğumuza işaret ediyor. Bu rapor, Kürtlerin hâlen 'makbul olanlar' - 'makbul olmayanlar' ayrımı çerçevesinde kodlandığını gösteriyor. Hepten *sözde Türklerden* sayılmamakla birlikte, Kürtlerin kayda değer bir kısmı 'dış güçlerin etkisinde', 'oyuna gelen', 'beka karşıtı' ve 'terörle bağlantılı' olmak gibi imajlarla düşünülüyor. Raporun ortaya koyduğu bu durum, farklı ve eşit vatandaşlığa dayalı, kademesizleştirilmiş bir 'biz olma hâli'nin çok uzağında olmaya devam ettiğimizi gösteriyor.

GİRİŞ

Serra Güvengez
Emircan Saç
Gülbeyaz Sert

Hrant Dink Vakfı çatısı altında yürütülen medya izleme çalışması kapsamında on yıldır yazılı basındaki nefret söylemi takip, tespit ve teşhir ediliyor. Bu kesintisiz çalışma sayesinde, Türkiye’de nefret söylemi ve ayrımcılığın basına yansımaları üzerine kayda değer bir bilgi ve gözlem birikimi sağlandı ve bu birikim gelişmeye devam ediyor. ‘Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi’ projesinde, nefret söylemi içerdiği düşünülen gazete metinleri ele alınıp, hedef aldıkları gruplar, söylemin niteliği gibi unsurlar temelinde listelenerek eleştirel söylem analizine tabi tutuluyor. Medyanın kullandığı dile odaklanan bu izleme çalışmasının bulguları, ayrımcılık, ötekileştirme ve kutuplaşmanın önemli bir vechesini gözler önüne seriyor.

Proje, nefret söylemi tespitinde, 1997 yılında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilen tavsiye kararını esas alıyor. Bu karara göre, ‘nefret söylemi’ ırkçı nefreti, yabancı düşmanlığını, Yahudi düşmanlığını veya azınlıklara, göçmenlere ve göçmen kökenli kişilere ve gruplara yönelik saldırgan milliyetçilik ve etnik merkezlik, ayrımcılık ve düşmanlık şeklinde ifade bulan, dinsel hoşgörüsüzlük de dâhil olmak üzere, hoşgörüsüzlüğe dayalı nefret biçimlerini yayan, kışkırtan, teşvik eden veya meşrulaştıran her türlü ifade biçimidir.⁷ Nefret söylemi, “ayrımcılığın daha saldırgan ve aşağılayıcı, açıkça hedef gösterici ve dışlayıcı” şekilde ifade bulunmuş hâli olarak,⁸ hedef aldığı grubu ya da kimliği doğrudan ve açıkça aşağılayabiliyor, düşmanlaştırabiliyor, hedef gösterebiliyor, yaftalayabiliyor ve itham edebiliyor.

Nefret söyleminden daha ince kurgulanmış ve örtük bir şekilde hedef gösteren ya da saldıran, ama her zaman ayırıştırıcı ve ötekileştiren ayrımcı söylem, yazılı basında karşımıza nefret söylemi kadar sık çıkıyor. Ayrımcı söylemi, nefret söylemine

---

7 “Recommendation No. R (97) 20 of the Committee of Ministers to Member States on ‘hate speech’”, <https://rm.coe.int/1680505d5b> (erişim tarihi: 9 Nisan 2020).

8 Mahmut Çınar, “Habercilik ve Nefret Söylemi”, *Medya ve Nefret Söylemi: Kavramlar, Mecralar ve Tartışmalar* içinde, der. Mahmut Çınar (İstanbul: Hrant Dink Vakfı Yayınları, 2013), s. 142.

göre daha örtük bir şekilde ayrımcı mesaj yayan söylem olarak tanımlasak da, bu iki kavram arasına net bir çizgi çekmek güç. Bu, hem genel anlamda söylem üzerine tartışmanın zorluğu, hem de ayrımcı söylemin dile yoğun bir şekilde işlemiş olmasıyla ve gizliliğiyle ilişkili bir durum.

Yazılı basının kullandığı dilin, yıllar içinde, toplumsal ve siyasi gündeme bağlı olarak değişikliklere uğramasına rağmen, barındırdığı nefret söylemiyle, azınlıkları ve kırılgan grupları sıklıkla hedef aldığı gözlemleniyor. Hatta bazı grupların sürekli olarak medyadaki bu söylemin hedefinde olduğu görülüyor. Bu grupların, Türkiye yazılı basınının değişmeyen 'öteki'leri olmasını, yerleşmiş ve kemikleşmiş düşmanlık algısıyla açıklamak mümkün. Diğer yandan, medyada nefret söylemi izleme çalışmasının bulguları, diğer gruplara yönelik söylemin ayrımcılık boyutlarının tümünü göstermekte yetersiz kalabiliyor. Kimi zaman gizil ya da örtük olarak dışa vurulan bu ayrımcılığın izlenmesi ve analiz edilmesi, Türkiye'de ayrımcılığın biçimlerinin ve boyutlarının ortaya konması açısından son derece önemli. Bu yüzden, Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi Projesi olarak, nefret söylemi kapsamında değerlendirilemeyecek söylemleri ve medyanın bu yöndeki eğilimlerini 'ayrımcı söylem raporları' ile tartışmaya açıyor; medyada kadınların temsili, trans cinayeti haberlerinde kullanılan dil, Suriyeli mültecilere yönelik ayrımcılık, çocukların temsili, Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın haberleştirilmesi gibi dosyalarla, bu alanlardaki söylemi ve ayrımcılığı analiz etmeye çalışıyoruz. Medya izleme çalışmasının son iki yılına bakıldığında, 2017'de nefret söylemi ürettiği tespit edilen toplam 6517 haber metninin ve köşe yazısının 39'unda Kürtlerin hedef alındığı, 2018'de ise bu oranın 6782'de 80 olduğu görülüyor. 2017 ve 2018 yıllarında Kürtlere yönelik nefret söylemine görece az rastlanmış olması, yazılı basının Kürtler ve Kürt kimliği konusunda benimsediği dilin analiz edilmesini ve Kürtlere yönelik doğrudan ya da dolaylı ayrımcı söylemin nasıl üretildiğinin ortaya konmasını özellikle önemli kılıyor.

Bu düşüncelerden hareketle hazırlanan bu raporda, yazılı basının Kürtleri hangi konular ve temalar etrafında ele aldığı, Kürt kimliğinin ve Kürtlerin kamusal bir mecra olan gazetelerde nasıl sunulduğu incelendi. Çalışmada, siyasi tartışmaların yoğunlaştığı seçim dönemlerinde medyanın ürettiği ayrımcı söylemin daha belirgin ve kesin olabildiği gözlemlenirken hareketle, yazılı basında Kürtlere yönelik ayrımcı dile odaklanıldı. Bu çerçevede, 2019 yılında özellikle yerel seçim sürecinde öne çıkan gelişmeler dikkate alınarak bir örneklem oluşturuldu. Ardından, bu örneklem tarandı ve belirgin şekilde ayrımcı söylem içeren haberler ve köşe yazıları, Kürtlerle ilgili konuları ya da doğrudan Kürtleri ele alma biçimleri itibarıyla kategorilere ayrılarak analiz edildi.

Yöntem

Medyada üretilen dil yalnızca bilginin paylaşıldığı ve düşüncelerin ifade edildiği, nötr bir araç değildir. Dil içinde kodlanan söylemin toplumsal ve bilişsel etki güçleri ve kökenleri vardır.⁹ Dil kullanımı ve söylemsel tercihler birer stratejidir; yazılı basın, haberleri sunma biçimi yalnızca kullanılan kelimeleri ve dilsel tercihleri değil, görsel kullanımları da içerir. Bu çalışmada, T. A. van Dijk'in cümle düzeyinde ele aldığı mikro söylemsel anlam, işlenen konu düzleminde ele aldığı makro söylemsel anlam ve 'olumlu biz' / 'olumsuz öteki' ayrımının ortaya konduğu sosyo-bilişsel sistem bağlamında derinleştirdiği söylem analizinden esinle, cümlelerin sözdizimlerine, işlenen konulara, kullanılan metaforlara odaklanan bir söylem analizi yapıldı.¹⁰ Yazılı basının söylemsel stratejilerinin analizinde, eleştirel söylem analizi kuramcılarında Ruth Wodak'ın yaptığı sınıflandırmadan¹¹ yararlanılarak, hedef alınan kişi ve/veya grupların nasıl adlandırıldığı (göndergesel stratejiler); bu gruplara nasıl tanımlar getirildiği ve hangi özelliklerin atfedildiği (yükleme stratejileri); olumsuz genelleme ve atf içeren ayrımcı ve ötekileştirici söylemin ne gibi argümanlarla desteklendiği ve nasıl meşrulaştırılmaya çalışıldığı (argümantasyon stratejileri); adlandırma, tanımlama ve meşrulaştırmanın hangi perspektifle ve kimin gözünden yapıldığı (perspektif stratejileri). Çalışmada, haber ve köşe yazılarının başlıklarının tonu, ele aldıkları tema ve metnin ana aktörü, yer verdikleri kaynaklar, sözcük seçimi ve görsel malzeme tercihleri gibi öğeler çerçevesinde, Kürtlerden söz etme biçimleri ve bu öğelerin oluşturacağı muhtemel zihinsel temsil incelendi. Bir başka deyişle, Kürtlere yönelik ayrımcı söylem üreten haber ve köşe yazılarında Kürtlerin nasıl ve ne şekilde ele alındığı sorusuna yanıt arandı.

Kapsam

Kürtlere yönelik ayrımcı söylemi konu alan bu rapor, 2019 yılında çeşitli gazetelerde yayımlanmış haber ve yazıların nitel analizinden oluşuyor. Yukarıda değinilen nefret söylemi taramasında olduğu gibi, bu rapor için de yazılı basın

---

9 Yasemin İnceoğlu, "Tartışmalı Bir Kavram: Nefret Söylemi", *Medya ve Nefret Söylemi: Kavramlar, Mecralar ve Tartışmalar* içinde, der. Mahmut Çınar (İstanbul: Hrant Dink Vakfı Yayınları, 2013), s. 75.

10 Teun A. Van Dijk, "Söylem ve İktidar", *Nefret Suçları ve Nefret Söylemi* içinde, çev. Pınar Uygun (İstanbul: Hrant Dink Vakfı Yayınları, 2010), s. 9-41.

11 Michael Meyer, "Between Theory, Method, and Politics: Positioning of the Approaches to CDA", *Methods of Critical Discourse Analysis* içinde, der. Ruth Wodak ve Michael Meyer (Londra: SAGE Publications, 2001), s. 27.

taraması, bir medya takip ajansının servisinden yararlanılarak, anahtar kelimeler aracılığıyla yapıldı. Özellikle ele alınan zaman dilimi göz önünde bulundurularak, konuyla ilgili olabilecek kelimelerin/ibarelerin listesi çıkarıldı. Listede şu kelimeler/ibareler yer alıyor: 'Kürt' (ayrıca 'Kürtler', 'Kürt kardeşlerimiz', 'Kürt kökenli' vb.), 'Doğulu'/'doğulu', 'Güneydoğulu'/'güneydoğulu', 'Kürdistan', 'bölücü', 'kayyum'/'kayyim', 'HDP' ve 'Öcalan'. Ardından, dokuz ulusal gazeteden (Birgün, Cumhuriyet, Evrensel, Hürriyet, Sabah, Sözcü, Star, Yeni Akit ve Yeni Şafak) seçilen, içinde söz konusu kelimelerin/ibarelerin geçtiği metinler taranıp analiz edildi. Gazetelerin seçiminde, siyasi alanda farklı kesimlere ulaşma özellikleri ve farklı ideolojik, siyasi konumlanışları temel alındı. Örneklem oluşturulurken, 2019 yılında, özellikle yerel seçim sürecinde öne çıkan gelişmeler dikkate alındı. Medyadaki ayrımcı söylemin seçim dönemlerinde, yoğunlaşan gündem ve ortaya çıkan tartışmalarla daha da belirginleştiği göz önünde bulundurularak, yerel seçim kampanyalarının başladığı Şubat 2019 ile birçok belediyeye kayyum atandığı Ağustos 2019 arasını kapsayan altı aya odaklanıldı.

Çalışmada, yerel seçim sürecinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yaptığı, 'Kürdistan' kelimesinin kullanımına dair açıklamalar; yerel seçim; Abdullah Öcalan ile avukatlarının sekiz yıl aradan sonra görüşmesi; Yüksek Seçim Kurulu'nun İstanbul seçimlerinin tekrar edilmesi yönündeki kararı; seçimlerde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı adayı olan eski Başbakan Binali Yıldırım'ın Diyarbakır ziyareti; yerel seçimin İstanbul'da tekrarlanması; bazı HDP'li belediyelere kayyum atanması gibi gündem maddelerinin her birinin, birer haftalık dönemler içinde, söz konusu gazetelerde nasıl yer aldığı incelendi. Odaklanılan haftalar, seçim döneminde öne çıkan gelişmelerden yola çıkılarak belirlenmiş olsa da, herhangi bir konu kısıtlamasına gidilmeden, anahtar kelimeleri içeren tüm metinler okunup değerlendirildi. Dolayısıyla, tarama kapsamında, seçim gündemi dışındaki konuları odağına alan haberler ve köşe yazıları da ele alındı ve toplamda 2356 gazete metni incelendi. Söylem analizinde, tarama sonucu örnekleme dâhil edilen metinler, öne çıkan söylem biçimlerine göre, dört başlık altında analiz edildi: 'Makbul' Kürtler / 'makbul olmayan' Kürtler; Kürtçenin suçla ilişkilendirilmesi; sınır ötesindeki Kürtler; bir 'millî güvenlik sorunu' olarak Kürt kimliği.

İncelenen metinlerde, söylemin ele alınan konuya göre değişiklik gösterdiği, farklı farklı dinamikler ve sistemlerle kurulduğu görüldü. Bazı metinlerde, Kürtlere yönelik ayrımcı ve ötekileştirici mesajların, nefret söyleminden daha

örtük bir şekilde ve dolaylı olarak kurgulanmış söylemler yoluyla verildiği, bazılarında ise Kürt kimliğinin doğrudan nefret söyleminin hedefi olduğu gözlemlendi. Bu raporda “‘Makbul’ Kürtler/ ‘Makbul olmayan’ Kürtler” ve “ Bir ‘millî güvenlik sorunu’ olarak Kürt kimliği” başlıkları altında incelenen haber ve köşe yazılarında, doğrudan nefret söylemi olarak tanımlanamayacak, daha ince bir şekilde kurgulanmış, ayrımcı ve ötekileştiren mesajları daha örtük bir şekilde veren söylemlerin hâkim olduğu tespit edildi. ‘Kürtçenin suçla ilişkilendirilmesi’ ve ‘Sınır ötesindeki Kürtler’ başlıkları altında incelenen metinler ise, Kürtleri bir topluluk olarak hedef almaları ve Kürt kimliğine ilişkin genellemeler yaparak kimliğin kendisini olumsuzlukların taşıyıcısı olarak işaretlemeleri nedeniyle, doğrudan nefret söylemi kapsamında değerlendirildi.

YAZILI BASIN ANALİZİ

GENEL BULGULAR

Raporda 2019 yerel seçim dönemine odaklanıldığı için, daha çok seçim gündemine ilişkin haber ve köşe yazıları ele alındı. Ayrıca, taranan gazetelerde yer alan, Suriye, İran ve Irak'taki Kürtlere dair metinler de incelendi.

İncelenen gazetelerin Kürtlere yönelik söylemlerinde, Kürtleri doğrudan ve dolaylı olarak dışlayan, ötekileştiren bir dil ve –Ruth Wodak'ın söylem yoluyla üretilen ayrımcılığı ele alırken bahsettiği– ‘dâhil etme’ ve ‘hariç tutma’ pratiklerinin kullanıldığı;¹² ve ‘makbul’ bir Kürt kimliği tanımlanarak bu tanımın dışında kalanların ötekileştirildiği görülüyor. Kürt kimliği ancak ve ancak ortak dinî inanç ya da oy verilen parti temelinde olumlu, ‘makbul’ bir şekilde resmedilirken, makbul addedilmeyen Kürtler ‘dış güçlerin etkisinde’, ‘oyuna gelen’, ‘beka karşıtı’ ve ‘terörle bağlantılı’ bir grup olarak resmedilerek olumsuzluklarla ilişkilendiriliyor. Metinlerin kurgularında sıkça başvurulan bu ‘yükleme stratejileri’yle, ‘diğer Kürtler’ tehdit unsuru olarak sunuluyor. Bu rapor, yazılı basında Kürtler hakkında üretilen ayrımcı söylemin her iki ucuna da odaklanıyor.

Haber metninde haberin öznesine yer verilmemesi ve söz hakkı tanınmaması, daha önceki dönemlere ait ayrımcı söylem raporlarımızda da tespit edilmiş bir durum.¹³ Bu araştırma da, Kürtlerin konu edildiği, Kürtlerle ilişkili tahlillerin yer aldığı haber metinleri ve köşe yazılarında, birincil kaynak olarak bu grubun sözüne

---

12 Ruth Wodak, “‘Us’ and ‘Them’: Inclusion and Exclusion – Discrimination via Discourse”, *Identity, Belonging and Migration* içinde, der. Gerard Delanty, Ruth Wodak ve Paul Jones (Liverpool: Liverpool University Press, 2011), s. 56.

13 Ezgi Koman ve Şeyma Özkan, “Yazılı Basında Çocukların Temsili: Haziran 2018” (İstanbul: Hrant Dink Vakfı Yayınları, 2018), <https://hrantdink.org/tr/asulis/yayinlar/72-medyadanefret-soylemi-raporlari/1542-turkiye-yazili-basininda-cocuklarin-temsili>; İdil Engindeniz, Şeyma Özkan ve Funda Tekin, “Türkiye Ulusal Basınında Cumartesi Anneleri/İnsanları: Mayıs 1995 - Eylül 2018”, *Medyada Nefret Söylemi ve Ayrımcı Söylem 2018 Raporu* içinde (İstanbul: Hrant Dink Vakfı Yayınları, 2019), <https://hrantdink.org/tr/asulis/yayinlar/72-medyada-nefret-soylemiraporlari/2003-medyada-nefret-soylemi-ve-ayrimci-soylem-2018-raporu>

başvurulmadığını, fikrine ancak çok sınırlı şekilde yer verildiğini ortaya koyuyor. Söz konusu metinlerde bilgi aktarma ve yorumlamanın ötesine geçildiği, hüküm verici ve buyurgan bir dilin hâkim olduğu görülüyor. Öznesi Kürtler olan birçok metinde karşılaşılan bu dil, hâkim unsur – alt unsur ilişkisini ima etmek ve yeniden üretmek üzere kullanılıyor. Dolayısıyla, bu metinlerde Kürtlerin dolaylı bir biçimde edilgenleştirildiği ve sessizleştirildiği söylenebilir.

Yine, birçok diğer ayrımcı söylem raporunda ortaya konduğu gibi, bazı metinlerde, konu edilen olay ya da eylemler bir kimlikle ilişkilendirilir. Örneğin, trafik kazalarına ilişkin haberlerde, kazaya neden olan sürücü kadınsa, sıklıkla “kadın sürücü kaza yaptı” vurgusuna rastlanır. Bu tür haberler, kadınların sürücülük konusunda acemi, beceriksiz oldukları önyargısıyla cinsiyet ayrımcılığı üretir¹⁴ ve bu önyargıları güçlendirir. Benzer şekilde, Suriyeli mültecilere yönelik ayrımcılık, ulusal kimliğe vurgu yapılarak üretiliyor. Örneğin, çeşitli suçlarla ilgili haberlerde, sanık Suriyeli ise, taşıdığı bu aidiyet, olayla doğrudan ilişkilendirilebiliyor. Bu araştırma kapsamında incelenen haberlerde de, çeşitli olayların ‘Kürt terörist’, ‘Kürtçe hakaret’ gibi ibarelerle aktarıldığı görülüyor. Haber metinlerinde, sorumlu tutulan kişilerin etnik kimliklerine ya da konuştukları dile vurgu yapılıyor. Böylece Kürt kimliği şiddet ve suçla ilişkilendiriliyor ve Kürtler haberlerde bahsedilen olumsuzlukların konusu edilerek ‘olumsuz öteki’ olarak resmediliyor; Kürtlüğün bu şekilde vurgulanmasıyla, Kürt kimliği bir tehdit olarak betimlenmiş oluyor.

Türkiye dışında yaşayan Kürtleri konu alan gazete metinlerinde, uluslararası olaylar ele alınırken ve sınır ötesinden bahsedilirken, yine Kürtlerin tümünü hedef alan söylemlerin hâkim olduğu ve Kürt kimliğine yönelik ayrımcı dilin doğrudan saldıran, aşağılayan ve hedef gösteren bir niteliğe büründüğü görülüyor. Bu anlamda, yazılı basında Türkiye’deki Kürtler hakkında üretilen söylem ile sınır dışındaki Kürtler hakkında üretilen söylem birbirinden farklılaşıyor. Örneğin, ‘Kürt devleti’nin Türkiye’nin topraklarını alacağı iddiası Kürtlere yönelik nefreti körüklerken, kimliği bir bütün olarak hedef tahtasına koyuyor.¹⁵ Diğer yandan, sınır ötesinde yaşayan Kürtlere ilişkin metinlerde, Türkiye’nin ve Türklüğün sınırları içinde değerlendirilemeyecek olan bu grup hakkında kolaylıkla nefret söylemine başvurulup, daha da kötücül söylemler üretilebiliyor.

14 Mahmut Çınar, Yonca Poyraz Doğan, Tayfun Ertan, Barış Soydan ve Rana Şenol, “Haberde Kadına Yönelik Cinsiyetçi Söylem”, *Ayrımcı Dile Karşı Habercilik Kılavuzu* içinde (İstanbul: P24, 2015), s. 16-17.

15 *Sabah*, 5 Nisan 2019.

'MAKBUL' KÜRTLER / 'MAKBUL OLMAYAN' KÜRTLER

Kürtler, Türkiye toplumunu adlandırmak üzere kültürel ve hukuki kod olarak kullanılan 'Türklük' karşısında konumlandırılma biçimi, döneme ve bağlama göre değişiklik gösterebiliyor. Bu konumlandırma, Ruth Wodak'ın, söylem düzeyindeki ayrımcılığı ele alırken dikkat çektiği 'dâhil etme' ve 'dışlama' pratikleriyle şekilleniyor. Kürtler, kimi durumlarda "Türklük dairesi"ne 'dâhil edilebilir' olarak görülürken, kimi durumlarda 'biz' ve 'onlar' karşıtlığı çerçevesinde ötekileştirilerek bu dairenin dışında tutuluyor.¹⁶

Bu bölümde, Türkiye yazılı basınında, Kürt kimliğinin yeniden üretimi sırasında nasıl 'makbul Kürt' kategorisinin oluşturulduğu ve bu pratiğin, Kürt kimliğine yönelik nasıl bir ayrımcı söylem ürettiği ele alınacak. İncelenen metinlerde, baskın kimliğin sahip olduğu 'olumluluklar'ı taşıyan, yani dindar, ideolojik saiklerle hareket etmeyen ve iktidar partisine oy veren Kürtler, makbul görülüp sahipleniliyor. Kürtlerin makbul bulunmayan kesiminin sesine ise, bu metinlerde yer verilmiyor. Bu şekilde, makbul kimliğin sınırları çizilmiş oluyor. Makbul bulunmayıp, doğrudan ya da dolaylı olarak dışlanan, ötekileştirilen kesimler, bazı metinlerde, 'beka karşıtı', 'hain' ve 'düşman' olarak kodlanıyor. Ayrıca Kürtlerin, medyada yaygın bir biçimde, kendi kararlarını veren aktif özneler şeklinde değil, olanı biteni anlamayan, hakikati göremeyen edilgen özneler olarak sunulduğu, görülüyor.

Çalışma, yerel seçimlerin, ayrımcı söylemlerin üretilmesi ve yaygınlaşmasında nasıl araçsallaştırıldığını ortaya koyuyor. Seçim sonuçları ve Kürtlerin oy tercihleri, Kürtlere yönelik ayrımcı söylemin ve kimlik inşası sürecinin öğeleri haline gelirken, demokratik bir yarış olan oylama, bir grubun ötekileştirildiği ve dışlandığı bir sürece dönüşüyor.

Ağrı, Şırnak ve Bitlis'teki yerel seçim sonuçlarına odaklanan, "Dindar Kürtlerden HDP'ye Tokat" başlıklı haberde kullanılan görselde 'Çözüm Süreci'ne gönderme yapılırken, haber başlığının üstünde "çözüm bulundu" ifadesine yer verilerek, "dindar Kürtler" in seçimlerde "HDP'ye tokat atmasıyla", 'Kürt sorunu'nun çözüldüğü imasında bulunuluyor.¹⁷

İktidar partisine oy veren Kürtlerin "Müslüman Kürtler" olarak nitelendirildiği haberde, "Batıdaki büyükşehirlerde AK Parti ve MHP'nin oluşturduğu Cumhur

16 Mesut Yeğen, *'Müstakbel Türk'ten Sözde Vatandaşa: Cumhuriyet ve Kürtler içinde* (İstanbul: İletişim Yayınları, 2014), s. 47.

17 *Yeni Akit*, 2 Nisan 2019.

CÖZÜM BULUNDU

DİNDAR KÜRTLERDEN HDP'YE TOKAT

Bitlis'te
karnaval
havası

Bitlis merkez ve Arbat ilçesinde, tesniye olarak sanıkların açılmasının ardından çok sayıda AK Parti kutlama yapıldı. Kent merkezindeki Ulu Camii önünde toplanan kalabalık sevinç gösterisinde bulundu. Kutlamada, havai fişekler atıldı.

2014 seçimlerinde 102 belediyesi olan PKK'nın siyasi kanadı HDP, büyük bir oy kaybı yaşayarak 35 belediyesini kaybetti. Müslüman Kürtlerin teveccühünü kazanan AK Parti de Doğu ve Güneydoğu'daki oy oranlarını artırdı. AK Parti, Ağrı, Şırnak ve Bitlis'te HDP'yi sandığa gömdü.

PKK'nın terörle mücadele desteği sağlayan, en-nale tenir esiren, ben-dek terörünün resmî siyağı olan, kızıllı örgüt PKK'nın ye-nel ve yasal dışı strateji izline gelen HDP, bölgede hiç be-lemesiyle bir kez daha uyardı. Bitlisli büyükşehirlerde AK Parti ve MHP'nin akışında Çukurova'nın zafer etile etmemesi için aday çıkarmayarak doğu ve güneydoğudaki illere odakla-nan HDP, yerel seçimlerde Müslüman Kürtlerin şarhıyla kazandı.

alıyor gösterildiği, Lüleyğünde de terör operasyonlarının başlangıcıyla birlikteliğe övgülerle sandığa gitti. Sandıkta HDP'ye sert bir cevap veren Türk milletleri, bunlardaki belediyeleri terör kontrolünden kurtardı. HDP'nin elinde bulunan ilçe belediyelerinden Bitlis Müdü, Diyarbakır Hani, Huzar, Kömürçün, Erzurum Hınıs ve Tekman, Hakkari Çakırcı ve Şemdinli, Kars Dağur, Mardin Arhalkı, Omerli ve Savar, Mardin Akdeniz, Sirt Kayran ve Erut, Şanlıurfa Halbeti, Beceva ve Viranşehir, Şırnak Beytüşşebap ve Uludere, Van Erçiş, Çürpözü ve Sahcesay AK Parti'nin çabası altına girdi.

SÖZDE KALELERİNİ KAYBETTİ

Türk milletleri terör destekçilerine sandığa girdi. 2014 seçimlerinde 102 belediyesi olan HDP büyük bir oy kaybı yaşayarak 35 belediyesini kaybetti. Bahli şehirlerde aday çıkarmayarak CHP'yi destekleyen HDP, belediye gün yapılan seçimlerde sadece 67 belediye kazanabildi.

2014 yılındaki yerel seçimlerde 11 ilde bininci sırada yer alan HDP, bu seçimlerde Şırnak, Ağrı, Iğdır, Tunceli ve Bitlis gibi illerde belediyesi kaybetti. İl belediyelerini kazandığı Diyarbakır, Hakkari, Sirt, Van ve Mardin'de de yerel yönetim uzlaşığı sürülen HDP'nin, çok sayıda ilçe belediyesini de kaybettiği görüldü.

Terör destekçisi HDP'nin kayıplarından önce yinettiği illerin birçoğunda belediye oy kaybı yaşadı. 2014'te Şırnak'ta yüzde 59 oyu alan HDP, bu seçim yüzde 34'e kaldı. Ağrı'da oy oranı yüzde 51 den 36'ya, Tunceli'de yüzde 42'den 28'e, Bitlis'te yüzde 44'ten 33'e, Van'da N'len 49'a, Hakkari'de 66'dan 38'e geriledi.

AK PARTİ BAYRAĞI DİKTİ

Çukurova, Şemdinli, Erut, Beytüşşebap gibi geçmişte PKK'nın yoğun fe-

SAYAN: AĞRI DÜNYAYA DERS VERDİ

Ağrı Belediye Başkanlığı HDP'yi rekabetine büyük fark olarak kazanan AK Partili Sayan 5. ayın, "Bundan sonra bana oyunu vermiş vermemiş olsun, bana hakaret edenler dahil herkes benim ağabeyimdir", kardi-simdir. Herkes hizmet boyu-nun borucudur" dedi. Dört yıl Kuvayı Milliye kutlama programına katılan Sayan, "Ağrılılar, siz dünyaya, Türkiye'ye tarihi bir ders verdiniz" diye konuştu.

İttifakı'nın zafer elde etmemesi için aday çıkarmayarak doğu ve güneydoğudaki illere odaklanan HDP yerel seçimlerde Müslüman Kürtlerin şamarıyla karşılaştı" ifadesiyle, iktidar partisine oy vermeyen Kürtler, örtük bir biçimde, 'Müslüman olmayanlar' olarak işaretlenerek değersizleştiriliyor. "Müslüman Kürtler" ibaresiyle, iktidar partisine oy veren Kürtler olumlanırken, yazarın çizdiği çerçeveye dâhil olmayan, Müslüman kimliğini öne çıkaran ya da çıkarmayan veya kendini Müslüman olarak tanımlamayan Kürtlere söz hakkı tanınmıyor.

Ayrıca, "Müslüman Kürtlerin teveccühünü kazanan AK Parti"nin, Doğu ve Güneydoğu bölgelerindeki oylarını 2014 seçimleriyle karşılaştırıldığında ikişer puan artırdığının belirtildiği haberde, bu artışı "Müslüman Kürtler" in yarattığı vurgulanırken, daha sonra, söz konusu artıştan "sandıkta HDP'ye sert bir cevap veren Türk milleti" ifadeleriyle bahsediliyor. İktidar partisine oy veren kişilerin "Türk milleti" etiketi altında anılması ve HDP'ye oy veren kişilerin ise dolaylı olarak bu tanımın dışında konumlandırılması, 'makbul öteki' ve 'makbul olmayan öteki'nin inşasına işaret ediyor. Metnin genelinde, "Müslüman Kürtler", "dindar Kürtler" ve "Türk milleti" tamlamalarıyla, aynı ümmetten ve milletten olma vurgusu yapılarak, Kürtler homojen bir grup olarak sunuluyor.

Örnekleme yer alan bazı gazetelerde seçim süreci boyunca 'beka' söyleminin sıklıkla kullanıldığı, bazı gazetelerin ise bu söylemi kullanmaktan uzak durduğu gözlemleniyor. Gazete metinlerinde 'beka' "Türkiye'yi sevmek", "Türkiye'nin bütünlüğü, kalıcılığı" olarak kodlanıyor ve bir kimliği ayrıştıracak ve ayrımcılık üretecek derecede araçsallaştırılıyor. Öyle ki, Kürt kimliğinin paydaşları arasında, 'beka' söylemi aracılığıyla ayırım yapılıyor.

Mehmet Acet, "Ekonomi ile 'Beka'nın çarpışmasından böyle bir netice çıktı" başlıklı yazısında,³¹ Mart yerel seçimlerinin sonuçlarını konu ediyor.¹⁸ "Kürt oylarının stratejik değeri bir kere daha görüldü" alt başlığında Kürt seçmenlerin oy verme davranışını yorumlayan yazar, "HDP'nin HDP'leştiremediği Kürt oylarının dağılımı beka endişesinin Türklerden daha fazla Kürtler arasında karşılık bulduğunun bir göstergesi olarak okunabilir" ifadesiyle, Kürt kimliğini oy verilen partiye göre kategorize ederek bir karşıtlık yaratıyor. Metinde, HDP'ye oy veren Kürt seçmenlerin siyasi katılımları ve oy davranışları 'beka karşıtı' olarak çerçevlendirilirken, demokratik bir yarış olan seçimler 'beka' söyleminin konusu yapılarak, seçmenleri etnik kimlikleri temelinde 'ülkesini seven' - 'ülkesini sevmeyen olarak ayrıştıran bir dil kullanılıyor.

---

18 Yeni Şafak, 3 Nisan 2019.

Yazar, ayrıca “HDP’nin HDP’lileştiremediği Kürt oyları” ifadesiyle, Kürtlerin bir şekilde ‘saptırıldığı’, kendi rızalarının dışında hareket ettirildiği imasında bulunarak, Kürtleri kendi kararlarını veremeyen, edilgen özneler olarak resmediyor.

Ekonomi ile 'Beka'nın çarpışmasından böyle bir netice çıktı

Spor yazarlarının en büyük fobisinin uzatma dakikalarında atılan, skoru değiştiren goller olduğu söylenir.

O vakite kadar yazı hazırlanmış, övülecek olan övülmüş, yerilecek olan yerilmiş ama son dakika golü, yazının ruhuna halel getirmiştir.

**MEHMET
ACET**

mehmet.acet@yenisafak.com.tr

Bu teşbihi İstanbul için yapıyorum.

Ekrem İmamoğlu'na giden binde 3'lük oy oranının adres değiştirerek Binali Yıldırım'a yönelmesi halinde, (Yapılan itirazların sonucu

değiştirme ihtimalini açık tutarak yazıyorum M.A.) "Secmen hangi mesajları verdi" temalı siyasi analizlerin yönü de bambaşka olacaktı.

Sonuçta seçimlerde insanlar birbirinden habersiz şekilde oy kullanıyor, günün sonunda oy dağılımını gösteren istatistik verileri ortaya çıkıyor ve "Ortalama akıl ne diyor" sorusu üzerinden seçim mesajlarının analizleri yapılıyor.

Bir dizi uyarı mesajını içerdiğinde barındırmasına rağmen 31 Mart'ın Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan ve Ak Parti için bir "Güvensizlik sonucu" ürettiğini söylemek mümkün değil.

Önümüzdeki haftalar, aylar içerisinde 5-400 füzeleli, Fırat'ın doğusundaki PKK yapılanması gibi temel güvenlik meselelerinde müzakere ederken, pazarlık yaparken, direnç gösterirken Erdoğan'ı "Arkasına bakarak" hareket etmeye zorlayacak bir tablo ortaya çıkmadı.

Ortalama aklın verdiği mesaj bir yerlerde konumlandırılacaksa eğer, seçmenin bu alanlarda Erdoğan'ın elini sağlam tutmasına yarayacak bir tutum sergilediğini söyleyebiliyoruz.

İYİ PARTİ'NİN HEZİMETİ

Ak Parti yüzde 45 bandında oy aldı, Cumhur İttifakı ise, Devlet Bahçeli'nin koyduğu hedef olan yüzde 52'nin çok az altında.

Belediye başkanlığı kazanımları bağlamında ise, CHP'nin daha karlı çıktığı bir seçim yapıldık.

İyi Parti ile aşıktan, HDP ile gizlice yapılan ittifaklar İstanbul ve Ankara başta olmak üzere birçok yerde CHP'nin işine yaradı.

İyi Parti ve HDP'nin salt kaybettirme stratejisi ile hareket ettiğini düşüncecek olursak, bu iki partinin de kendi amblemlerine basılan mühürlerin üzerini bir şal ile örtme çabalarını anlamlandırabiliriz.

Ama kazanımlar bahsi üzerinden ilerleyecek isek, "Hezimet" ifadesinin özellikle bir tane büyükşehir, bir tane il belediyesi bile alamayan İyi Parti'nin durumunu bire bir yansıttığını rahatlıkla dile getirebiliriz.

Bu sonuçlar, İyi Parti'deki çözümlenin önünü açabilir.

Dün, Meral Akşener'in iki yakın kurmayı Koray Aydın ve Ümit Özdağ'ın partideki görevlerinden istifa etmeleri, bu ihtimalin dışı yansıyan ilk güçlü işaretlerini verdi.

KÜRT OYLARININ STRATEJİK DEĞERİ BİR KERE DAHA GÖRÜLDÜ

1 Kasım 2015 seçimlerinden bu yana Kürt oylarının belli bir istikrar içerisinde kanalize olduğunu görüyoruz.

HDP'nin bütün çabalarına rağmen son üç seçimde Ak Parti'ye giden Kürt oylarının yine stratejik değeri yüksek sonuçlar ürettiğine tank olduk.

HDP Güneydoğu'da alabileceği yerleri aldı ama alarm zillerini harekete geçiren sonuçlar da geldi.

Mesela Şırnak'ın yüzde 60'ın üzerinde oy oranıyla Ak Parti'ye geçmesi bütün ezberlerin bozulabileceğinin bir işaret fişeği gibiydi.

HDP'nin HDP'leştimediği Kürt oylarının dağılımı beka endişesinin Türklere daha fazla Kürtler arasında karşılık bulduğunun bir göstergesi olarak okunabilir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın seçim aşamı Doğu ve Güneydoğu'ya özel selam göndermesi, kendisinin de bu sonuçlardan memnun olduğunu gösteriyordu.

EKONOMİ İLE 'BEKA'NIN ÇARPİŞMASINDAN ÇIKAN SONUÇ

İki sumo güreşçisinin bütün gücünü toplayarak bir diğerini yere serme amacıyla çarpışma anlarını gözümüzün önüne getirelim.

Kendi adima çektiğini fotoğraf şudur:

31 Mart, ekonomideki sorunlar ile beka söylemi-nin böyle bir çarpışmasına sahne oldu.

Bu sert çarpışma iki tarafı da yere seremedi.

Normal şartlarda ekonominin seçim sonuçlarını sarsıcı şekilde etkilemediği örnekler bulmak kolay değildir.

Bu durumda, beka ile ilgili uyanık olma duygusu ve bu istikamette kullanılan söylemlerin ekonomiden gelen tepkileri göğsünde yumuşatarak karşıladığı düşünülebilir.

31 Mart Erdoğan yönetimi açısından bir "Güvensizlik oylamasına" dönüşmedi diyorsak, bunun ilk akla gelen makul gerekçesi, "Beka sorununun" toplum tarafından satın alınması olabilir.

Daha seçim jargonuna uygun bir cümle kurmamı bekliyorsanız, onu da yazayım:

"Evet, beka söylemi tuttu..."

Tek tek bakma imkanımız olsaydı keşke.

Kim bilir kaç yüz bin hanede, ya da kaç milyon hane de, "Benim işsiz kalmam ya da fakirleşmem ülkemden daha önemli değildir" diye düşünüler oldu.

Günün sonunda ders çıkarma bahsine geldiysek eğer, bu durumdaki insanların talep ve beklentilerini karşılayacak politika ve uygulamalara her zamankinden çok daha fazla ihtiyaç var.

Gazetelerin okur mektupları arasından seçip yayımladıkları yazılar, editoryal tercihlerini yansıtmaları bakımından özel bir önem taşır. Yeni Akit gazetesinin ‘Okur Postası’ sayfasında yayımlanan “Yeniden yapılanma istişare ile olmalıdır” başlıklı yazı da bu tür bir nitelik taşıyor.¹⁹ “Ülkenin ve milletin huzur ve refahı için devletin resmi ve sivil kuruluşlarında” ve “siyasi alanda” yeniden yapılanma öneren yazıda, “Kürt kökenli vatandaşlarımızı ve seçmenlerimizi, PKK terör örgütünün baskılarından kurtarmak için, Kürt kökenli aşiret reisleriyle ve din bilginleriyle bir araya gelerek, Kürt kökenli vatandaşlarımızı, öyle/böyle şer güçlerin vesayetine boyun eğen siyasi partilere oy vermelerinin yanlış olduğunu net bir şekilde anlatmanın yollarını aranmalıdır” ifadeleriyle, Kürt vatandaşlar, kendi adlarına karar alamayan özneler olarak sunuluyor. Yazarın, koruyucu ve kollayıcı bir rol üstlenerek, Kürtleri “terör örgütünün baskılarından kurtarılması gereken bir kesim” olarak nitelendirmesi de bu edilgenlik atfını güçlendiriyor. Diğer yandan, Kürtler “şer güçlerin vesayeti” altındaki siyasi partilere oy verdikleri iddiasıyla, tehlikeli bir grup olarak kodlanıyor.

YENİDEN YAPILANMA İSTİŞARE İLE OLMALIDIR

ALAEETTİN KÖKSAL

Temel esaslardan ayrılmadan ülkenin ve milletin huzur ve refahı için devletin resmi ve sivil kurumlarında görülen hantallıklar, hata ve kusurları tespit etmek suretiyle, yeniden bir yapılanmaya gidilmelidir. İlgili kurumları aktif hale getirmek için lazım olan plan ve projeleri, her işin ehli olan insanlarla istişare edildikten sonra, sıratlı bir şekilde devreye alınmalıdır.

Yeniden yapılanma, devletin resmi ve sivil kuruluşlarında olacağı gibi, siyaset alanında da yapılmalıdır. Zaman dar, işimiz çok, düşünce amansız. Sadece bu üç sebep için çok hızlı çalışarak sıratlı bir şekilde istişareler yaparak, yeniden bir yapılanmaya devreye almak şarttır. Belediyelerden bakanlıklara, askeri kurumdan polis teşkilatına, iş dünyasından sendikalara, diyanet işleri başkanlığından vakıflara, cemaat ve tarikatlara, hulusa yeniden yetmiş her alanda kalıcı olacak şekilde hukuki yapılanmaya gidilmelidir.

Sivil ve resmi kurumlarda yeniden yapılanma ile alakalı fikirlerimi kısaca ifade etmeden önce, şu hususu belirtmekte fayda görüyorum. Yerel ve genel de iktidar olan partilerin, birilerine makam tahsis etmek, görevden aldıkları insanlara makam bulmak gibi bir görevleri yoktur, olamazlar. Nöbet değişikliğinde, ilgili kişinin rahat çalışması için, ahlaki olarak makamlar boşaltılabilir. Yönetimde esas olan ehliyet ve liyakattir. Yeri veya genel yönetimlerde, be-

nim adamın senin adamın diye bir kural yoktur. Bölge dışından adam getirmek bölge halkına saygısızlıktır.

Herhangi bir bakanlıkta müsteşar, genel müdür, bakan yardımcısı olan kişilerin milletvekili, belediye başkan aday olmaları hukuki hakları olduğu halde, kazanmadıkları takdirde, eski görevlerine dönmeleri milleti rahatsız etmektedir. Risk almayan bu tipler, bulunmaz Hint kumaş değildirler. Şahsi ikbal ve menfaatlerini düşünenlerden dava adamı olmadığı gibi, halkın sesini dinlemeyen siyasi partiler de, milletin gönlünde hakıyla taht kuramazlar.

Konumuzza dönersek, iç ve dış siyaseti etkileyen olaylarla alakalı her bir bakanlık kendi görevleriyle alakalı, akademisyenlerden, köşe yazarlarından, sivil örgüt temsilcilerinden müteşekkil bir komisyon kurarak, yapılan icraatların otulmuş ve olumsuz yönlerini ne ne yapılması gerektiği hususunda ki fikir ve düşüncelerini rapor haline getirecek ilgili bakana takdim etmelidirler.

Bu konuda birkaç örnek vermek gerekirse şu hususları ifade etmek isterim. Kürt kökenli vatandaşlarımızı ve seçmenlerimizi, PKK terör örgütünün baskılarından kurtarmak için, Kürt kökenli aşiret reisleriyle ve din bilginleriyle bir araya gelerek, Kürt kökenli vatandaşlarımızı, öyle/böyle şer güçlerin vesayetine boyun eğen siyasi partilere oy vermelerinin yanlış olduğunu net bir şekilde anlatmanın yollarını aranmalıdır. Devlet tüm gücüyle vatansız, din sevr Kürt

aşiretleri ve din bilginlerinin yanında olduğunu her zeminde hissettirmelidir.

Basit siyasi menfaatleri için, vesayetçilerin tesirinden kalan, sözde milli ve yerli düşünen bazı siyasi parti liderlerini ve mensuplarını ilmi delillerle tarihi vesikalarla ve geçmişte yaşanan olumsuz olaylara uyarma ve nasihat etme görevi ihmal edilmemelidir. Bunlardan bir şey olmaz, ne halleri varsa görsünler anlayışından uzak durulmalıdır.

Diyanet işleri başkanlığı toplumun ahlak düzeyini, doğru din anlayışını, farklı inanışları, dinimize sokulan bidat ve hurafeleri, çok daha etkili bir şekilde ele almalı.

Öncelikle yüz bini aşan kadrosunu ciddi bir şekilde eğitmeden geçirmelidir. Geçmiş yıllarda yaşanan âlimlerimizin itikat konusunu alı, amel konusunu beş ana başlık altında toplamalarının nedenini en ince teferruata kadar ayrıntılı bir şekilde anlatan bir risale hazırlayarak kamuoyunun bilgisine sunulmalıdır.

Son üç yüz yıldır yazılan fıkıh kitaplarımızda siyaset, cihat, ekonomi, gibi ve benzeri konulara yeterli derece yer verilmiştir. Hal böyle olunca, halkımızın kalibr ekseriyeti cihadi kavramını doğru anlamıyor, siyaset ve ekonomiyi din dışı görenek, siyaset ve ekonomiyi ile ilgilenmiyor. Bu konular hayat nizamı olan Kur'an ve sünnet ışığında yeni bir fıkıh kitabı yazmak suretiyle, toplum doğru bir şekilde bilgilendirilmelidir.

Yazıda ayrıca, “Kürt kökenli aşiret reisleriyle ve din bilginleriyle bir araya gelerek” ve “Devlet tüm gücüyle vatansever, din sever Kürt aşiretlerini ve din bilginlerinin yanında olduğunu her zeminde hissettirmelidir” ifadeleriyle, Kürt kimliği aşiretler temelinde tanınıyor ve açıkça ifade edilmese de Müslümanlık çerçevesinde tanımlanıyor. Konunun meşru muhatapları “vatansever, din sever Kürt aşiretleri” ve “din bilginleri” olarak resmedilerek, ‘Kürt sorunu’nun tarafları, makbul olanlar ve makbul olmayanlar şeklinde ikiye ayrılıyor. Dolayısıyla yazar, “ülkenin ve milletin huzur ve refahı” için gidilecek yapılanmaya ancak makbul olarak tanımladığı kişileri muhatap olarak görüyor. Özetle, Kürt kimliği ‘makbul olan’ ve ‘makbul olmayan’ karşıtlığı temelinde iki kutba ayrılıyor.

Resul Tosun, “Kürtlere devleti sevdiiren adam!” başlıklı yazısında, AKP’nin iktidara geldiği 2002 yılı öncesi ve sonrası hakkında yorumlar, iki dönem arasında karşılaştırmalar yapıyor.²⁰ Yazıda, “2002’den önceki yıllarda terörle mücadele ederken kullanılan yöntemler Kürtleri devletten soğutmuştu” ifadesiyle, söz konusu dönemin hükümetleri terörle mücadeleyi hukuk içinde yürütmedikleri ima edilerek eleştiriliyor. AKP hükümetlerinin “terörle mücadeleyi hukuk içinde yürütüp (...) mağduriyetleri giderme istikametinde devlet babalığı” gösterdiğini ifade eden yazar, 2002 öncesi ile sonrası arasına bir sınır çizmeye çalışsa da, her iki dönem için de Kürtleri yalnızca “terörle mücadele” çerçevesinde ele alıyor.

Yazar ayrıca, “1900’lü yılların başında İngilizler Kürtlere bir devlet kurdurmak istediklerinde[ve]Lozan görüşmelerinde (...) Kürt devleti kurulması gündeme geldiğinde (...) ümmet birliği inancıyla hareket eden (...) Kürtler terörle mücadeledeki yanlış politikalar sebebiyle PKK’ya itildiler” ifadeleriyle, Kürt kimliğine dair iki zıt kutup kurgulayarak, Kürtlerin ya “ümmet birliği inancıyla hareket eden” ya da “PKK’ya itilen” bir topluluk oldukları imasında bulunuyor. Makbul olmak “ümmet birliği”yle, makbul olmamak “PKK’ya itilmek”le bağlantılandırılırken, bir gruba olumlu yüklemeler yapılıyor, diğer grup ise terörle ilişkilendiriyor.

Kürtlere devleti sevdiren adam!

2002'den önceki yıllarda terörle mücadele ederken kullanılan yöntemler Kürtleri devletten soğutmuştu.

O politikalar Kürtleri devlete isyan bayrağı açan **PKK'nun siyasi uzantısının** yanına itmişti ister istemez.

İşin etnik boyutu bir yana **kimi dindar Kürtler** bile karşılaştıkları muamele sebebiyle bir gerçekçe bulup inanç değerleriyle taban tabana zıt **PKK uzantısı partilere destek verdiler!**

★★★

1900'lü yılların başında İngilizler Kürtlere bir devlet kurmak istediklerinde **ümmet bilinciyle** hareket edip **o tekli-fi reddeden Kürtler, Lozan görüşmelerinde** de Kürt devleti kurulması gündeme geldiğinde yine ümmet bilinciyle hareket edip Türkiye'den ayrılmak istemediklerine dair **Lozan'a telgraf çekmişlerdi!**

Bağımsız devlet kurma imkanı sunulmuşken ümmet birliği inancıyla hareket eden aynı Kürtler terörle mücadeledeki **yanlış politikalar** sebebiyle **PKK'ya itildiler maalesef.**

2002'den sonra gelen hükümetler **terörle mücadeleyi hukuk içinde yürütüp** terör mağduru herkese kucak açtığında ve mağduriyetleri giderme istikametinde **devlet babalığını gösterdiğinde**, sorunun çözümü için somut adımlar atıldığını ve bozan tarafın terör örgütü olduğunu anladıklarında **devleti yeniden sevmeye başladılar!**

★★★

Hele de atanan **kayımların getirdiği emsalsiz hizmetleri görünce** aradaki farkı daha iyi anladılar.

Ama terör örgütünün saldırdığı korku halkı sindirmiş kerhen de olsa **PKK uzantısı siyasi**

partiyeye destek vermişlerdir.

Son üç seneden beri yürütülen terörle mücadele sonucu örgütün **halk üzerindeki baskısı bitmiş** artık terör örgütü mensupları korkar ve kaçır hale gelmişler, halk özgürce oy kullanma imkanına kavuşmuş o yüzden cumhurbaşkanlığı seçiminde bölgede hissedilir bir artış gerçekleşmiştir.

★★★

31 Mart belediye seçimlerinde de bölgede **AK Parti'nin** oylarının artacağını söyleyen **Batmanlı** bir dostum, 'Artık halk güvenide, eskiden halk korkardı şimdi terör örgütü korkuyor ve kaçıyor; kayyumların getirdiği hizmetleri de gördüler. Doğuda AK Parti'nin oyları büyük oranda artacak!' dediğinde, **'Reisin Kürdistan yoktur söylemi olumsuz etkilemedi mi?'** soruma, 'Hayır, bölgede çok büyük bir kitle Kürtlere devleti sevdiren adam olarak Erdoğan'ı seviyor. Ne söylerse söyleyin kemikleşmiş bir oy tabanı var, bu seçimlerde özgürlük ortamı ve kayyumların hizmetleri sebebiyle ilave oylar da gelecek' cevabı verdi.

Aynı soruları bölgeyi çok iyi bilen **Di-yarbakırlı** tecrübeli ve sağduyu sahibi birine sordum. O da **Batmanlı** dostumu doğruladı. Doğuda **PKK uzantısı** partinin de kemikleşmiş oyları var ama **Erdoğan sevgisi, terörle mücadelede hukuk içinde kalınması ve kayyumların hizmeti AK Parti'nin oylarını artıracaktır** dedi.

★★★

Daha **AK Parti** kurulmadan **Doğu'ya** yaptığım ziyaretlerde dağ başlarında ki köylerin odalarında bile **Erdoğan fotoğraflarını görmüş** o sevgiye bizzat şahit olmuştum.

Milletvekili seçildikten sonra İnsan Hakları Komisyonu üyesi olarak da birkaç kez gezdim. Bir savcımın, 'Elimizdeki güvenlik güçleriyle ancak kendi güvenliğimizi sağlayabiliyoruz.' sözü bölgedeki terör tehdidinin boyutunu gösteriyordu.

Asker ve polis hainlerden temizlendikten sonra, İçişleri Bakanı Soylu'nun azimli kararlı ve dirayetli yönetimiyle **devletimiz artık alan hakimiyetini ele geçirmiş** ve terör örgütü korkan ve kaçır taraf olmuştur.

Şimdi gönlü **Erdoğan'dan** yana olanlar özgürce oy kullanıp **AK Partiye** oy verme imkanına kavuşmanın sevincini yaşamaktadır!

Bir zamanlar **AK Parti'de** siyaset yapıp **bu seçimde AK Parti'ye oy vermeyeceğini** ilan edenlere ithaf olunur!

KÜRTÇENİN SUÇLA İLİŞKİLENDİRİLMESİ

Kürtlerle ilgili ayrımcı söylem üreten haber ve köşe yazılarında, Kürtçenin de hedef alındığı gözlemleniyor. Bu hedef alış, nefret söylemine kıyasla daha örtük bir nitelik taşıyor; Kürtçeye yönelik ayrımcılık direkt olarak Kürtçenin kötücül bir söylemle anılmasıyla değil, kimi zaman suçla birlikte anılmasıyla, kimi zaman da mevcut önyargılara seslenilerek yapılıyor. Suçla ilişkilendirme, doğal bir kimlik ögesi olan Kürtçenin daha çok suçla ilişkili haberlerde, suçu veya suçluyu tanımlamak için kullanılmasıyla ortaya çıkıyor. Bazen haber metinlerinde Kürtçeye değinilmesi, ele alınan olayların suçla ilişkilendirilmesine yetiyor. Bu bölümde, seçilen gazetelerde Kürtçenin, suç içeren olaylarla nasıl ilişkilendirildiği ve bu pratikle nasıl bir ayrımcı söylem üretildiği ele alınacak.

“Başkente art arda tehlikeli provokasyon” başlıklı haber, Ankara’da bir köprü-nün altına yapılan yazılamayı konu alıyor.²¹ Haberde yer alan “Ankara’nın sokaklarına veya köprü altlarına art arda provokasyon içerikli yazılar” ifadeleri ve haberin devamında “Millet İttifakı’nın adayı olan Mansur Yavaş’ın, HDP ile işbirliği yaptığı izlenimi yaratmak için köprü altlarına Kürtçe, ‘Yaşasın’ anlamına gelen ‘Biji Mansur’ yazıldı” ifadeleriyle, Kürtçe ‘tehlikeli’ bir ‘provokasyon’ çerçevesinde ele alınıyor. Haberde savcılığa konu hakkında başvuru yapıldığının belirtilmesi, okurda Kürtçenin bir suç unsuru olabileceği fikrini oluşturuyor.

“YPG/PKK’lı teröristler Arap çifti infaz etti” başlıklı haber, Suriye’de yaşandığı iddia edilen bir adli olayı konu alıyor.²² Haber metninden, olayın nerede yaşandığı anlaşılmıyor (ilk Haseke ilinden, sonra Rakka’dan söz ediliyor), ancak “Kürtçe hakaret eden YPG/PKK’lı teröristler” ifadesiyle failerin hangi dilde konuştukları vurgulanıyor. Haberde, söz konusu adli olayla doğrudan ilişkili olmamasına rağmen, failerin konuştuğu dil öne çıkarılıyor. “YPG/PKK işgaline isyan sürüyor” ara başlığının altında ise Suriye’nin Deyrizor şehrinde Arapların YPG’ye karşı düzenlediği

**Başkente
art arda
tehlikeli
provokasyon**

DAHA önce ‘Yavaş Yavaş Devrim’ yazılan ODTÜ Alaaddin Keykubat Köprüsü’nün altına bu kez Kürtçe, ‘Yaşasın’ anlamına gelen ‘Biji Mansur’ yazıldı. 31 Mart’ta yapılacak olan yerel seçimlerde Ankara’nın sokaklarına veya köprü altlarına art arda provokasyon içerikli yazı-

Saygı ÖZTÜRK

lar yazıyor. Millet İttifakı’nın adayı olan Mansur Yavaş’ın, HDP ile işbirliği yaptığı izlenimi yaratmak için köprü altlarına Kürtçe, ‘Yaşasın’ anlamına gelen ‘Biji Mansur’ yazıldı. Mansur Yavaş, olayı doğruladı ve Ankara Cumhuriyet Savcılığı’na başvurduklarını söyledi. Ya-

vaş, yazıyı yazan kişinin Hüseyin E. adlı bir kişi olduğunu belirtti. CHP ve İYİ Partili milletvekillerinden bir grubun, yarın savcılığa giderek konunun üzerinde durulmasını isteyecekleri öğrenildi. Vekillerin bir basın toplantısı düzenleyerek bu provokasyonu açıklayacakları belirtildi.

Sözcü, 6 Mart 2019

21 *Sözcü*, 6 Mart 2019.

22 *Sabah*, 3 Mayıs 2019.

belirtilen bir eylem konu ediliyor. Haber görselinin sol tarafında anlatılan cinayet ve görsel altında anlatılan eylem iki ayrı olay olsa da, bu ikisinin yan yana getirilmesiyle okuyucuda iki olayın birbiriyle ilişkili olduğu algısı yaratılıyor.

Haberin ilk kısmında “Kürtçe hakaret eden YPG/PKK’lı teröristlerin hırslarını olay yerinde durdurdukları Arap çiftinden aldığı anların görüntüleri sosyal medyada paylaşıldı” ifadeleriyle, öldürülen kişilerin etnik kimliğine, ikinci kısmında ise Arapların yaptığı belirtilen bir eyleme yer verilerek, Suriye’de yaşanan olaylar Kürt-Arap çatışmasıymış gibi aktarılıyor. Haberde, söz konusu hakaretin Kürtçe olduğu vurgulanarak, cinayet örtük bir biçimde Kürt kimliğiyle bağlantılandırılıyor. Haber, konuyu ele alışının her iki yönüyle de Kürt kimliği suçla ilişkilendiriyor.

Aynı olayı “PKK’lılar Arap çifti sokakta infaz etti” başlığıyla sunan Yeni Akit gazetesinde de,²³ “Kürtçe hakaret eden teröristlerin hırslarını olay yerinde

YPG / PKK’lı teröristler Arap çifti infaz etti

SURİYENİN kuzeyinde Haseke ilinde “Öcalan düşecek” yazısını duvardan silmeye çalışan terör örgütü YPG/PKK üyeleri, SDG sافلارında yer alan bir Arap savaşıyla eşini sokak ortasında infaz etti. Terör örgütü YPG/PKK işgalindeki Rakka ilinde, terör örgütü üyelerinden biri, Arapça “Öcalan düşecek” yazısını silmeye çalışırken, olay yerinden geçen bir Arap çifti silah zoruyla durdurdu. Kürtçe hakaret eden YPG/PKK’lı teröristlerin hırslarını olay yerinde durdukları Arap çiftinden aldığı anların görüntüleri sosyal medyada paylaşıldı. Çiftin kullandığı motosikleti ayağıyla tekmeleyen YPG/PKK’lı bir terörist, daha sonra silahını çifte doğrularak sorgusuz infaz etti. Katledilen erkeğin, YPG/PKK’nun ABD desteği almak için kılıf olarak kullandığı SDG’nin sافلarındaki Araplardan olduğu öğrenildi.

YPG / PKK işgaline isyan sürüyor

SURİYENİN Deyrizor ilinde terör örgütü YPG/PKK’nın işgalinde yaşayan Araplar, örgütün yolsuzluklarına ve hak ihallerine karşı başlattıkları gösterilerine devam ediyor. Deyrizor’daki yerel kaynaklardan edinilen bilgiye göre, Deyrizor ilinin doğu, kuzey ve batı kırsalında YPG/PKK işga-

lındaki bazı ilçe, belde ve köylerde yaşayan Araplar, örgüte karşı başlattıkları gösterilerini bir haftadır sürdürüyor. Gösterilerde, “Önurlu komutanlar istiyoruz, hırslarını değil”, “Hırsızlar defolsun”, “Dinozorlar gibi sizler de yok olacaksınız” yazılı pankart ve dövizler taşıdı.

Sabah, 3 Mayıs 2019

23 Yeni Şafak, 5 Temmuz 2019.

durdurdıkları Arap çiftinden aldığı anların görüntüleri sosyal medyada paylaşıldı” ifadelerine yer veriliyor. Bu cümleyle, Sabah gazetesindeki haberde olduğu gibi, Kürtçe ve suç birbiriyle ilişkilendiriliyor.

SINIR ÖTESİNDEKİ KÜRTLER

Bu bölümde, Türkiye dışında yaşayan Kürtlerle ilgili ayrımcı söylem üreten haberler ve köşe yazıları analiz edilecek. Basının, Türkiye dışında yaşayan Kürtleri ele alırken, Türkiye’de yaşayan Kürtlerin konu edildiği metinlerdekinden çok farklı bir söylem inşa ettiği, ayrımcılık ve ötekileştirmenin ötesinde, sert bir dışlama ve nefret söylemi ürettiği görülüyor.

“İran’da Türk köylerine baskın” başlıklı haber, İran’ın Batı Azerbaycan bölgesinde yaşanan olayları konu alıyor.²⁴ İran’da faaliyet yürüten PEJAK’ın “Türk köylerine baskınlar düzenlemeye” başladığının belirtildiği haberde, bölge valisinin “binlerce Kürt teröristi maaşa bağladığı” belirtilirken, Kürt kimliği terörle ilişkilendiriliyor. Bahsedilen olayların suçlusu olarak kimliğin altının çizilmesiyle Kürtlere yönelik önyargılar körükleniyor.

PKK Türkmen köylerini bastı

■ Pençe Harekâtı’nda Türkiye’den büyük darbe yiyen PKK’nın İran kolu PEJAK, bu ülkedeki Türk köylerine baskınlar düzenlemeye başladı. Üç Türk’ü şehit eden örgüt, köyleri boşaltmak için tehcir dayatması yapıyor. Batı Azerbaycan Valisi Muhammed Mehdi Şehriyari ise teröristleri maaşa bağladı. **12**

Yeni Şafak, 5 Temmuz 2019

Peñçe Harekati'nda Türkiye'den büyük darbe yiyen PKK'nın İran'daki kolu PEJAK, bu ülkedeki Türk köylere baskınlar düzenlemeye başladı. Türk köylerini boşaltmak için tehcir dayatması yapan örgüte, Batı Azerbaycan Valisi Muhammed Mehdi Şehriyari'nin seyirci kaldığı, hatta teröristleri maaşa bağladığı öğrenildi

İran'da Türk köylere baskın

**BATI AZERBAJYAN
TÜRKLERINE
TEHCİR BASKISI**

İrak sınırında büyük darbe yiyen ve tüm ikmal hatları kapanan PKK terör örgütü gözünü İran sınırına dikti. Sınırın İran tarafında yer alan Türk köylere baskınlar yapıyor. Urumiye, Hoy, Salmas, Çaldıran ve Maku vilayetlerine bağlı onlarca köyde yaşayan Türkler tehcir tehdidi altında. Aylardır elektrik ve su verilmeyen Türk köylere

eğitim ve altyapı hizmetleri durma noktasına geldi. PKK'nın Suriye uzantısı PEJAK teröristleri köylere inerek halkı tehdit ediyor.

BOLGEVALISI SEYİRCİ KALİYOR

İran PKK'sının 2 gün önce düzenlediği son saldırıda Hasan Dergahi, Tohit Müsteşari ve Ali Asker Haydarza de isimli 3 Türk şehit oldu.

Güney Azerbaycan Milli Uyanış Hareketi Başkanı Yardımcısı Elyar Makuyi, İran Türklerine yönelik tehcir faaliyetlerinin Peñçe Harekati ile eş zamanlı olarak arttığını belirtti. Elyar Makuyi, "PEJAK'lı teröristler sınır köylere inerek halkın köylerine boşaltılmalan konusunda açıkça tehdit ediyor" dedi. Elyar Makuyi, "Tüm elektrik, su, eğitim ve diğer altyapı hizmetlerinin engellenmesinde Batı Azerbaycan Valiliği görevine getirilen Kürt asıllı Muhammed Mehdi Şehriyari var. Daha öncesinde Türkler aleyhine bir çok skandala imza atan vali yine Kürt asıllı İçişleri Bakanı Rahmani Fazli tarafından korunuyor" diye konuştu.

İRANLI BAKAN KANDILİ ZİYARET ETTİ

İran sınırında yer alan Türk köylere yönelik taciz ve tehcir politikalarını destek veren Bölge Valisi'ni himaye eden İçişleri Bakanı, geçtiğimiz aylarda Kandil'e yaptığı ziyaretle dikkat çekti. PKK'nı teröristlerle fotoğraf çektiren Bakan Rahmani Fazli, Kandil'de yaptığı açıklamada, "İran artık tüm mazlumlar için vazgeçilmez umuttur" ifadelerini kullandı. Yeni Şafak'a son dönem yaşananlara dair bilgi veren bölge sakinleri, PEJAK militanlarının bölgede hiçbir zorlukla karşılaşmadan faaliyet yürüttüğünü, Türklerin alenen tehdit edildiğini ve İran kolluk kuvvetlerinin olaylara müdahale etmediğini anlattı.

SİVİLLER KACIRILYOR

Bölge sakinlerinden Rıza Allahyar, sınır köylerinde fatil meçhul cinayetlere paralel olarak son dönem sivil kaçırma olaylarının arttığını söyledi. Rıza Allahyar, en son Poldeşt kasabasında Abbas Alizade isimli Türk'ün kaçırıldığını ve ağır şekilde işkence edilerek bölgeyi terk etmesi yönünde tehdit edildiğini söyledi. "Vali Muhammed Mehdi Şehriyari olayların baş sorumlusudur" diyen Allahyar, "Yüzde 85'i Türk olan bölgeye Kürt vali atanması merkezi yönetiminde uygulanan baskı ve tahrikiere rolü olduğunu gösteriyor" ifadelerini kullandı.

■ YILMAZ BİRGEN/SURİYE

Teröristleri maaşa bağladı

Türkiye sınırına paralel Türk yerleşimlerinin maruz kaldığı baskılara dair Yeni Şafak'a konuşan Urumiye kökenli Refet Abdulgani, Vali Muhammed Mehdi Şehriyari'nin aralarında PKK militanlarının da

yer aldığı binlerce Kürt teröristi maaş bağladığını söyledi. Refet Abdulgani, "2019 yılı mart ayından başlayarak 3 binden fazla teröriste maaş bağlandı ve bu şahıslara sınır muhafaza memuriyeti verildi. Tüm bu

faaliyetler için Tahran'dan 30 milyar tümenlik bütçe ayrıldı. Türklerle düşük tehdit ve tacizlere ek olarak elektrik, su gibi en temel ihtiyaçlarımız kısıtlanırken binlerce Kürt aileye nakdi yardım yapıldı.

Son 6 aylık süreçte yüzlerce aile sınırdan daha iç bölgelere göç etmek zorunda kaldı. Ali Abad, Ağdas, Ağbulak, Ocak Abad, Ocak, Sedel, Vekil, Köse, Kijmiş, Boralan, bu köylerden bazıları" diye konuştu.

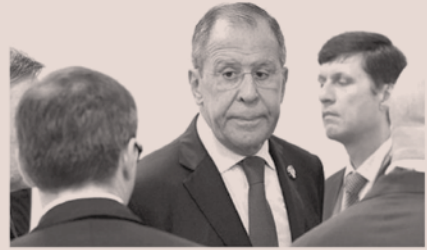

Muhammed Mehdi Şehriyari

Ayrıca, bölge sakinlerinin ağzından aktarılan “Tüm elektrik, su, eğitim ve diğer altyapı hizmetlerinin engellenmesinde Batı Azerbaycan Valiliği görevine getirilen Kürt asıllı Muhammed Mehdi Şehriyari var. Daha öncesinde Türkler aleyhine birçok skandala imza atan vali yine Kürt asıllı İçişleri Bakanı Rahmani Fazli tarafından korunuyor” ifadeleriyle, bölge valisinin ve İçişleri Bakanı’nın Kürt olduğunun altı çiziliyor; bu kişilerin adları etnik kimlikleriyle birlikte anılırken, sıklıkla, hedefin Türkler olduğuna vurgu yapılıyor. Haberde olayların anlatımında, ‘biz’ ve ‘onlar’ kategorileri temelinde, kutuplaştırıcı bir dil kurularak, Türkler ile Kürtler arasında düşmanlık olduğu algısı oluşturuluyor.

Sözcü gazetesinin “Suriye’yi bölmek için Kürtleri kullanıyorlar” başlıklı haberinde, Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov’un Suriye’deki ABD varlığına ilişkin açıklamaları konu ediliyor.²⁵ Lavrov’un “ABD’nin spekülasyon yaptığı gerçeğiyle karşı karşıyayız. ABD’liler Kürtleri, Kürtlerin daha önce yaşamadığı bölgeler de dâhil Fırat’ın doğusunda sözde devlet kurmak için kullanmaya çalışıyorlar” şeklindeki sözleri değiştirilerek başlığa taşınıyor. “Suriye’yi bölmek için Kürtleri kullanıyorlar” başlığıyla, hem Kürt kimliği Suriye’nin bölünmesiyle ilişkilendiriliyor, hem de Kürtler edilgenleştirilerek başkaları tarafından kullanılan özneler olarak sunuluyor. Ayrıca, haberin genelinde Kürtler tehlike ve tehdit unsuru olarak kodlanıyor.

Yeni Şafak gazetesinin “Kerkük çatışmanın eşiğinde” başlıklı haberinde, Kerkük’teki Newroz kutlamalarında yaşanan olaylar konu ediliyor.²⁶ Haberde, kutlamaların Kerkük Kalesi’nde yapılmasının valilik iznine tabi tutulmasına rağmen “Kürt partileri”nin izinsiz hareket etmek istediği vurgulanıyor. “Kürt partileri (...) izin almaksızın” ve “Kerkük’te yeniden hâkimiyet kurmak isteyen Kürt partileri bu yasağı dinlemedi” ifadeleriyle Kürt kimliği, sözü edilen olumsuzlukların taşıyıcısı olarak sunuluyor.

Suriye’yi bölmek için Kürtleri kullanıyorlar

RUSYA Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, ABD’nin Kürtleri Suriye’yi bölmek için kullanma girişimlerinden rahatsızlık duyduklarını belirtti. Lavrov, “ABD’nin spekülasyon yaptığı gerçeğiyle karşı karşıyayız. ABD’liler Kürtleri, Kürtlerin daha önce yaşamadığı bölgeler de dahil Fırat’ın doğusunda sözde devlet kurmak için kullanmaya çalışıyorlar” dedi.

Sözcü, 4 Temmuz 2019

25 Sözcü, 4 Temmuz 2019.

26 Yeni Şafak, 21 Mart 2019.

Metinde, ilgili siyasi partilerin adlarına yer verilmiyor; haberin öznesi kılınan grup belirsizleştirilip, sadece Kürt kimliğiyle anılıyor. Ayrıca, söz konusu siyasi partilerin izinsiz çağrı yaptıkları iddiasına ve kutlamaya katılanlar arasında “silahlı grupların bulunduğu” gibi bilgilere yer verilerek, Kürt kimliği tehlikeli olmakla, çatışmayı körüklemekle ve gerilim yaratmakla ilişkilendiriliyor.

Haber metninde Kürt kimliği hakkında oluşturulan olumsuz imaj, Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin bayraklarını taşıyan kişilerin yer aldığı fotoğrafla, üst kısımdaki “Kerkük çatışmanın eşliğinde” yazısıyla ve alçak uçuş yapan helikopter fotoğrafı ile kurulan görselle destekleniyor.

Irak'ın Türkmen kenti Kerkük bu kez de nevrüz krizi ile gerildi. Araplar ve Türkmenler nevrüz kutlamalarını Kerkük Kalesi'nde yapmak için önceki valliliğe başvuru yaptı. Vallilik bayrak ve sembol kullanılmaması şartıyla kutlamaya izin verdi. Bölgedeki Kürt partileri ise izin almaksızın taraftarlarına kalede kutlama çağrısı yaptı. Yapılan karşılıklı açıklamalarla tansiyon yükselince Irak Başbakanı Adil Abdül Mehdi araya girerek etkinlikleri yasakladı. Ancak Kerkük'te yeniden hakimiyet kurmak isteyen Kürt partileri bu yasağı dinlemedi. Ellerinde bölgesel yönetim ve PKK bayraklarıyla kaleye çıkmak istedi. Göstericiler arasında silahlı grupların olması dikkat çekti. Irak güvenlik güçleri de yollarını kapatarak çevreye keskin nişancılar yerleşirdi. Kalabalığı durdurmak Irak savaş uçakları ve helikopterler alçak uçuş yaptı. Kalede kutlama yapılmasına izin veremeyeceklerini açıklayan Türkmenler de tüm silahlı unsurlarını alarm durumuna geçirdi. Irak merkezi hükümetinin engel olmaması durumunda bölgede silahlı çatışmaların yaşanmasından endişe ediliyor. ■ KERKUK

BİR 'MİLLÎ GÜVENLİK SORUNU' OLARAK KÜRT KİMLİĞİ

İncelenen dönemdeki metinlerde Kürt kimliğinin birçok kez tehlike ve güvenlik sorunlarıyla birlikte çerçevesi ve buna bağlı olarak, Kürtlerin nefret söylemi ve ayrımcı söylem içinde güvenlik sorunlarıyla bağlantılandırılıp "tehlike", "Türkiye'ye karşı", "düşman", "başkalarının güdümünde" etiketleriyle anıldığı görülüyor. Bu bölümde, gazete haberleri ve yazılarında Kürt kimliğinin millî güvenlik konularıyla nasıl ilişkilendirildiği ve bu yolla nasıl bir ayrımcı söylem üretildiği incelenecek.

'Diktatör' söyleminin perde arkası

"Siyon, FETÖ ve PKK'dan para ve diğer destekleri alan Avrupa ve Amerikan basını, Tayyip Erdoğan'a bugün daha çok bağırarak 'diktatör' demektedir. Onların zavıyesinden Irak, Libya, Sudan, Cezayir ve Venezuela devlet başkanları diktatördür. Her diktatörün devrilmesi meşrudur. Öyle ise Tayyip Erdoğan'ın devrilmesi de meşrudur."

(...) Bölümün gelecekte bir devlette dış destekli bir darbe yapılmadan önce indirilerek idare "diktatör" yattığı yapılmadık Irak, Misir, Libya, Cezayir, Sudan darbe krizine hep bu yapıldı. Çiraklı İslamcı, hangi şekilde politik olarak çıkarılabilir, gitmekten gerektiğinde söz hazırlar: "Diktatör".

Biz, bunu yalnızca 15 Temmuz'da Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan aleyhine yapılmak, Abdülhamid Han ve Abdurrahman'da diktatörün eş anlamlı olarak "milletbâbi" diyorlardı.

Kırmızı güncel olayları 15 Temmuz Fırtınası'ndan önce Tayyip Erdoğan'a "diktatör" diyecektir, buna son vermediler, siyasetçi İbrahim, Siyon, FETÖ ve PKK'dan para ve diğer destekleri alan Avrupa ve Amerikan basını, Tayyip Erdoğan'a bugün daha çok bağırarak "diktatör" demektedir. Onların zavıyesinden Irak, Libya, Sudan, Cezayir ve Venezuela devlet başkanları diktatördür. Her diktatörün devrilmesi meşrudur. Öyle ise Tayyip Erdoğan'ın devrilmesi de meşrudur. 15 Temmuz ölümlerinde başkanı aday Donald Trump, Türkiye'deki darbe tebeşirinin arkasında CIA'nın olduğunu söylemiş, Avrupa ve Amerika'nın bir takım medya, STK ve para mirasları için saygınlık yerleri idareci diktatördü ve diktatördür. İran ise devlet olarak bu istikrarlı bütün bunlardan birçoğunda muvafık oldu. İran ordusuna her iki tebeşir ağıdır. Nicolas Maduro'ya kargı ikinci kere darbeye kalkıştı. Recep Tayyip Erdoğan'a kargı ise ikinci tebeşirle önceki İslamî tutarı temsil ediyor. Türkiye ne de olsa NATO üyesidir, bir hacette siyasi gücüne itiraz dayıyabilir. Bu yüzden kalkanıyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın FETÖ bağlantılı devriminece dolandı darbeye kalkıştı. Dolar darbeleri, arşiv saransılar gibi sürmektir.

Soru şudur:

-En, Erdoğan'ın niçin diktatör diyorlar?

Cevap:

Şin, Erdoğan IMF'yi göndermiştir, TL'den altı sene almıştır, İsrail'e meydan okumuştur, millî silah, mayınlı birliklerini, Türkiye'yi Afrika'ya sokmuştur, AB ve ABD gibi Rusya, Çin ve Çin'e de lojistik desteklemiştir, Rusya'dan İnce almıştır, PKK ile anlaşmaz mücadele etmiştir, Irak, Kalkın ve Zeytin Dalı harekâtıyla Erbil'den Akademi'ye uzanacak taşeron Kürt garnizon devletin kurulumunu engellemiştir, askarında ABD, İngiltere ve İran ABD devletlerinin olduğu Doğu Akdeniz emelî aramalarında İsrail, Misir, İran diyarı ve Yunanistan'ın başbaca birleşmiştir.

Daha fazlası var ama bir lidere "diktatör" demek, kin bu kadar suç yemez mi? ( )

Demek ki Kuzey Kore lideri Kim Jong-un da diktatör dedikleri halde ona neden darbe yapılmaya kalkışılmıyor?

Güney Kore, ABD'nin, Kuzey Kore, Çin'in, Rusya, Rusya'nın atka bahçesidir.

Çin sebebiyle, gerçek diktatöre dokunamıyorlar.

Burdaki mücadele ise Türkiye'yi ABD'nin atka bahçesi yapma ve yapmama mücadelesidir.

RAHİM ER / TÜRKİYE

Rahim Er, “‘Diktatör’ söyleminin perde arkası” başlıklı yazısında²⁷ “Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Harekâtı’yla Erbil’den Akdeniz’e uzanacak taşeron Kürt garnizon devletinin kurulması”nın engellendiği yorumunu yaparken, “taşeron Kürt garnizon devleti” ifadesiyle Kürtlere dair olumsuz yargıyı pekiştiriyor. Yazar ‘taşeron’ ve ‘garnizon’ benzetmeleriyle Kürtlerin dış güçlerin vesayetindeki düşman askerî birlikleri oldukları imasında bulunarak, Kürt kimliğini dolaylı bir biçimde Türkiye’nin karşı karşıya olduğu bir tehlike unsuru olarak gösteriyor.

Engin Ardıç’ın, “Çok tehlikeli günler bizi bekliyor” başlıklı yazısı, Türkiye’nin NATO üyeliği ve bu kuruluşla ilişkilerini konu alıyor.²⁸ Muhalefet partisi liderini Kürtler üzerinden bir korku yaratarak hedef alan Ardıç “günün birinde Kılıçdaroğlu bu ülkeye başkan olursa (...) burnunun dibinde bir Kürt devletinin kurulmasına da ses çıkarmayacaktır” ifadeleriyle, Kürtleri “bizi bekleyen tehlikeli günler” tasavvurunun olumsuz bir parçası olarak sunuyor. Ayrıca, “Türkiye’den de toprak almaya kalkacak bir Kürt devletinin... Amerika’nın istediği budur” ifadesiyle, bir komplo teorisi çerçevesinde, Kürt kimliğini bölücülükle ilişkilendiriyor.

Çok tehlikeli günler bizi bekliyor

NATO’nun yetmişinci yılı kutlanıyor-muş...

1949’da kuruldu, Türkiye girmeye can atıyordu, almadılar.

Demek ki ilk başlarda ülkemiz “stratejik bilim mem ne” sayılmıyormuş...

Hatta 1950’de, yeni cumhurbaşkanı seçilmiş Celal Bayar İsmet İnönü’ye sormuştu da “NATO’ya niçin girmediniz paşam” diye. İnönü de “Aldılar da girmedik mi Celal Bey” diye cevap vermişti...

Eh, o zaman daha Soğukter’in elinde nükleer bomba yoktu.

Komünistler bomba-ya kavuşunca, Kore’de de muzkıkak edince, ABD’de şafak attı.

Demek ki ittifaka daha

çok büyük acılar çektilerler.

Şimdi de çekirmek istiyorlar, bize hem de parasıyla bile vermedikleri silahları Rusya’dan almaya kalkınca bedel ödetmek istiyorlar ama Taysıp Erdoğan direnmiyor.

***

Çok tehlikeli günler bizi bekliyor.

Üstümüze daha beter gelecekler.

Ekonomik kriz yaratmanın ödülünü belediye seçimlerinin-

de büyük ölçüde aldılar, görüyorsunuz. İstanbul’u İmamöğlü değil Amerika kazandı.

Dolan 7 liraya da zıplatabilirler, karşılıklı da çıkarabilirler.

Onlerinde dört yıl var, Erdoğan’ın 2023 seçimlerini kaybetmesi için ellerinden geleni artlarına koy-

“global” bir hale getirmek. Sovyetler’i yalnız Atlantik üzerinden değil Akdeniz’den de kuşatmak gerekiyordu.

Türkiye NATO’ya alındı ve fiilen “Amerikan sömürgesi” haline geldi. Kendimiz kaşınmıştık.

***

NATO’ya karşı kurulan Varşova Paktı, Sovyetler Birliği çökünce dağıldı. NATO niçin dağılmadı?

Soğuk savaş kazanılmış, düşman ortadan kalkmıştı, NATO niçin ayakta tutuluyordu? Bir anlamı kalmış mıydı?

Kimse bunu sorgulamadı. Türkiye de ağızını açamadı.

Oysa NATO Türkiye’nin başına daha 1974 yılından başlayarak bela olmuştu, Kıbrıs çıkartması üzerine Yunanistan protesto olarak NATO’nun askeri kanadından bir çipçıda çekiliverdi ama Türkiye’de bunu becerebilecek devlet adamı yoktu.

Sonra, Yunanistan’ın geri gelebilmesi için bize

mayacaklardır.

Ve de sunu iyi bilin ki, günün birinde Kılıçdaroğlu bu ülkeye başkan olursa Türkiye Amerika’nın dümen suyuna tamamen girecek, eskisi gibi emir kulu olacaktır.

Burunun dibinde bir Kürt devletinin kurulmasına da ses çıkarmayacaktır.

Daha sonra Türkiye’den de toprak almaya kalkacak bir Kürt devletinin...

Amerika’nın istediği budur.

Kuzu gibi uysal Türkiye...

Anladınız mı, Anıtkabir’e koşup “kendi hac farızasını” yerine getirmeyi Atatürkçülük sanan arslan Kemalistler?

Anladınız mı. “Kuva-yı Milliyeci” geçinen şaşkınlılar?

Anladınız mı. “Bir de bunu deneyelim canım” diye CHP’ye oy veren safnık vatandaşlar?

Ha sunu biliydin “Kendimizi zafer kazanmış gibi saymayalım.”

Kemal Kılıçdaroğlu

eardic@sabah.com.tr SMS: EAR yaz 4122’ye gönder. (1.60 TL) MH: 644 88 81 (MESAJ) facebook.com/engnardic

Engin ARDİC

Sabah, 5 Nisan 2019

27 Yeni Akit gazetesi, 3 Mayıs 2019 tarihli sayısının arşiv sayfasında, daha önce Türkiye gazetesinde yayımlanmış olan bu yazıyı yer veriyor.

28 Sabah, 5 Nisan 2019.

SONUÇ

Yazılı basında Kürtlerin hangi konular etrafında ele alındığının, kamusal bir mecaz olan gazetelerde Kürt kimliği ve Kürtlerin nasıl sunulduğunun incelendiği bu raporda, siyasi tartışmaların yoğunlaştığı seçim dönemlerinde medyanın ürettiği ayrımcı söylemin daha belirgin ve keskin olabildiği gözleminden hareketle, 2019 yerel seçimleri dönemine odaklanıldı. Oluşturulan örneklemdeki metinler, Kürtlerle ilgili konuları ya da doğrudan Kürtleri ele alma biçimleri itibariyle kategorilere ayrılarak analiz edildi. İncelenen gazetelerin Kürtlere ilişkin haber metinleri ve köşe yazılarında, Kürtleri doğrudan ve dolaylı olarak dışlayan, ötekileştiren ve ‘makbul’ Kürt kimliğinin dışında kalanları ötekileştiren bir ayrımcı söylem üretildiği görülüyor. Kürt kimliği ancak ve ancak ortak dinî inanç ya da oy verilen parti temelinde olumlu, ‘makbul’ bir şekilde resmedilirken, makbul addedilmeyen Kürtler ‘dış güçlerin etkisinde’, ‘oyuna gelen’, ‘beka karşıtı’ ve ‘terörle bağlantılı’ bir grup olarak resmedilerek olumsuzluklarla ilişkilendiriliyor. Dolayısıyla, raporda, yazılı basında Kürtler hakkında üretilen söylemin hem dâhil eden ucuna, hem de dışlayan ucuna odaklanıldı.

Kürtlerin konu edildiği, Kürtlerle ilişkili tahlillerin yer aldığı haber metinleri ve köşe yazılarında, birincil kaynak olarak bu grubun mensuplarının haber hazırlanırken fikirlerinin alınmadığı, alınsa bile ancak çok sınırlı şekilde yer verildiği; ayrıca bilgi aktarma ve yorumlamanın ötesine geçildiği, hüküm verici ve buyurgan bir dilin hâkim olduğu görülüyor. Dolayısıyla, bu metinlerde Kürtlerin edilgenleştirildiği ve sessizleştirildiği söylenebilir.

İncelenen haber metinlerinde, yer yer, sorumlu tutulan kişilerin etnik kimliklerine ya da konuştukları dile vurgu yapıldığı, çeşitli olaylar aktarılırken ‘Kürt terörist’, ‘Kürtçe hakaret’ gibi ifadeler kullanıldığı görülüyor. Yazılı basında benimsenen bu dil aracılığıyla, Kürt kimliği suçla ilişkilendiriliyor ve Kürtler haberlerde bahsedilen olumsuzlukların aktörü, dolayısıyla ‘olumsuz öteki’ olarak resmediliyor.

İncelenen gazete metinlerinde, sınır dışındaki Kürtler hakkında, Türkiye’deki Kürtlere nazaran daha açık şekilde nefret söylemi üretildiği görülüyor. Sınır ötesinde yaşayan Kürtlere ilişkin metinlerde, Türkiye’nin ve Türklüğün sınırları içinde değerlendirilemeyecek olan bu grup hakkında kolaylıkla nefret söylemine

başvurulup, daha da kötücül söylemler üretilebiliyor. Diğer yandan, yazılı basın Türkiye dışında yaşayan Kürtlere ilişkin söylemi, kimi zaman, Kürt kimliğinin tüm paydaşlarını hedef alarak, Kürtleri bir topluluk olarak ayrımcılığın hedefi yapıyor. Bu raporda, yazılı basının Kürtleri ve Kürtlerle ilgili konuları ele alırken kullandığı dilin ayrımcılık üretme biçimleri ve örnekleri belirlenip kategorilere ayrılarak analiz edildi. Bu raporun sadece Kürtlere yönelik ayrımcı dilin ve yazılı basındaki yerleşik ayrımcı eğilimlerin tartışmaya açılmasına değil, aynı zamanda toplumsal düzeyde ayrımcılığın boyutlarının tanınmasına, kavranmasına ve nihayetinde ayrımcılıkla mücadele için alternatif bir söylem geliştirilmesine yönelik çabalara da yardımcı olmasını temenni ediyoruz.

GENEL DEĞERLENDİRME

Hrant Dink Vakfı çatısı altında yürütülen medya izleme projesi 2019’da onuncu yılını doldurdu. Proje kapsamında on yıldır aralıksız olarak sürdürülen medya izleme faaliyetiyle, nicelik ve nitelik açısından kayda değer veriler toplandı ve uzmanlarla birlikte analiz edildi. Vakıf, ‘nefret söylemi’ ve ‘ayrımçı söylem’ kavramları hakkında bilgi üretirken, konuyu kamuoyunun gündeminde tutmak için bu kavramlar etrafında tartışmalar açmaya ve yürütmeye devam ediyor.

Medya izleme çalışmasında, tüm ulusal gazeteler ve sayısı 500’ü bulan yerel gazetesinin hafta içi sayıları taranıyor. 2019 yılında Türkiye yazılı basınında, ortalama olarak, günde 17’den fazla haberde ve köşe yazısında nefret söylemi üretildiği, bu metinlerde yıl boyunca toplamda 80 farklı etnik, dinî ve ulusal kimliğin hedef gösterildiği ve bu kimliklere ilişkin olumsuz yargıların pekiştirildiği görülüyor. Çalışmada elde edilen veriler, toplumdaki yerleşmiş, kemikleşmiş düşmanlıklar kadar gündemin de bazı kimliklere yönelik olarak nefret söylemi üretilmesinde etkili olduğuna işaret ediyor. Örneğin, 15 Mart 2019’da Yeni Zelanda’da iki camiye yapılan ırkçı saldırıların, Hıristiyanları, gayrimüslimleri ve Yeni Zelandalıları terörle ilişkilendiren söylemlerle sunulduğu görülüyor. Ermeniler, Yahudiler, Yunanlar ve Suriyeliler gibi gruplar, gündemden bağımsız bir biçimde, sistematik olarak ve sıklıkla ve hedef alınıyor.

Nefret söylemine dair sayısal veriler kadar söylemin niteliğindeki değişim de önem taşıyor. Örneğin, 2017 ve 2018’de tespit edilen nefret söylemi örnekleri içinde, düşmanlık ve savaş söylemi içerenlerin oranı sırasıyla %12 ve %16 iken,²⁹ 2019 yılında %18’in üstünde. Bu durum, nefret söyleminin, çeşitli grupları giderek daha açık biçimde hedef aldığını ve düşmanlaştırdığını gösteriyor.

Bulgular ışığında, Türkiye’deki yazılı basın sistematik olarak ayrımçı söylem ve nefret söylemi ürettiği söylenebilir. Bu tablonun oluşmasında, Türkiye’nin sosyal ve siyasi atmosferi kadar, kuşkusuz, söz konusu söylemlerin içinde üretildiği medya ekosistemi de etkili oluyor. Ancak bu bağlamın Türkiye medyasına ve Türkiye toplumuna mahsus olmadığı gibi, nefret söylemi ve ayrımçı söylem de

---

29 Bkz. *Medyada Nefret Söylemi ve Ayrımçı Söylem* 2017 ve 2018 raporları: <https://hrantdink.org/tr/asulis/yayinlar>

buraya özel bir sorun değil. Bütün dünyada yükselen milliyetçi ve popülist söylemler, kutuplaşma, yabancı düşmanlığı, göçmen ve mülteci karşıtlığı gibi siyasi eğilimler ayrımcılığı besliyor ve yaygınlaştırıyor. Bu da, nefret söylemi ve ayrımcı söylemle yalnızca yerel değil küresel düzeyde de mücadelenin gerekliliğine ve bu konuda farkındalık yaratılmasının önemine işaret ediyor.

2019 kışında başlayan ve kısa sürede küresel bir salgın hâlini alan COVID-19 pandemisinin, yabancı korkusunu, ırkçılığı ve göçmen düşmanlığını yükselttiği görülüyor. Birçok olumsuz siyasi gelişmenin sebebi, ekonomiye ve toplumsal yapıya yönelik bir tehdit olarak görülen göçmenler ve mülteciler, ‘makul şüpheliler’ olarak salgınla ilişkilendirilerek damgalandı. Kamuya mal olmuş figürlerin ve siyasetçilerin söylemi bu konuda yönlendirici bir rol oynuyor. Bu nedenle, birçok göçmen ve mültecinin karşılaştığı yapısal ve sosyoekonomik sorunları ve bu grupların kırılganlığını açığa çıkaracak ve maruz kaldıkları damgalamalardan kurtulmalarına hizmet edecek, yeni bir söyleme ve anlayışa ihtiyaç var.³⁰

Virüse ve hastalığa dair ilk bilgilerin toplandığı günlerde çocukların, ileri yaştakilerin ve kronik hastalığı olan kişilerin ölüm riskinin yüksek olduğundan hareketliliklerinin ve sokağa çıkmalarının kısıtlanması, bu uygulamaların damgalayıcı bir etki yaratmasına neden oldu. Buna paralel olarak, yaş ayrımcılığı, engellilere ve kronik hastalığı olan kişilere yönelik ayrımcılık gibi ayrımcılık türleri yeniden tartışma konusu hâline geldi. Diğer yandan, hastalığın yayılmasını engellemek adına alınan ‘evden çalışma’, ‘evden eğitim’, ‘evden alışveriş’ gibi birçok önlem, bu önlemlere erişim konusundaki eşitsizlikleri görünür kıldı. Bununla beraber, üretim ve hizmetin durdurulmadığı gıda, ulaşım, inşaat, seri üretim gibi sektörlerde çalışan ve geçimini günlük işlerle sağlayan birçok insan açısından, hayatın sağlıklı bir şekilde idamesi konusundaki mevcut eşitsizlikler ağırlaştı. Üstelik bu eşitsizlikler, esas olarak bu gruplara yönelik ayrımcı söylemler dolayısıyla gündeme taşındı ve tartışma konusu oldu.

Bu rapor kaleme alınırken, ABD’de başlayan ırkçılık karşıtı protestolar İngiltere, Fransa, Brezilya, Endonezya gibi ülkelerde de sahiplenilmişti ve ırkçılık, ırksal adaletsizlik ve genel olarak ayrımcılık karşıtı protestolar ve tartışmalar dünya gündemini yoğun olarak meşgul ediyordu. Amerika’da siyah George Floyd’un polis şiddetiyle öldürülmesinin ardından ırkçılığa, polis şiddetine karşı yükselen küresel tepki, birçok ayrımcılık karşıtı küresel mücadeleye ve tartışmaya yol gösterebilecek nitelikte. Medyanın da, ırkçılığın ve ayrımcılığın yayılmasındaki rolü göz önünde bulundurularak, mücadeleye dâhil edilmesi gerekiyor. Floyd’un öldürül-

---

30 Steven Vertovec, “Covid-19 and Enduring Stigma”, Nisan 2020, <https://www.mpg.de/14741776/covid-19-and-enduring-stigma> (erişim tarihi: 25 Haziran 2020)

mesi konusunda özellikle ABD’de yapılan haberlerde “*unarmed black man*” [silahsız siyah erkek/adam] nitelemesinin sıklıkla kullanılması, haber diline ilişkin yeni bir tartışma doğurdu. Öldürülen kişinin silahsız olduğunun vurgulanmasıyla, siyahları suçla ilişkilendiren önyargılar yeniden üretilmiş ve öldürmenin meşruiyeti, salt, kurbanın silahlı olup olmadığına dayanan bir nedensellik çerçevesine sıkıştırılmış oluyor. Ayrıca Floyd’un siyah olması, örtük bir biçimde, ölümünü meşru kılacak bir unsur olarak sunuluyor.³¹ Bu konuda yürütülen tartışmalarda, medya kuruluşlarının ürettiği, şiddeti meşrulaştıran ifadeler sorgulanıyor.

Nefret söylemi ve ırkçılık farklı mecralarda yaygınlaşıp yeni biçimler alırken, bunlara karşı mücadele yöntemleri de çeşitleniyor ve yayılıyor. Tüm dünyada Facebook, Twitter, YouTube gibi mecraların yalan haber, nefret söylemi ve saldırgan söylemlerle mücadele konusundaki kurumsal politikaları kamuoyu tarafından dikkatle takip ediliyor ve tartışılıyor. Her alanda ve sektörde çoğulcu, kapsayıcı, hak odaklı bir söylemin tesis edilmesi ihtiyacı git gide daha yoğun bir şekilde hissediliyor. Dolayısıyla, önümüzdeki dönemde, nefret söylemi ile ifade özgürlüğünü birbirinden ayıran çizginin tanımlanmasının özel şirketlere bırakılmasının barındırdığı risklerin yanı sıra, bu tartışma ve mücadelede devletlere, kamu kurumlarına, geleneksel iletişim ve iletim araçlarına, sivil toplum aktörlerine ve uluslararası örgütlere düşen sorumlulukların daha fazla tartışılacağı öngörülebilir.

Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi projesi, 2020 itibariyle nefret söylemine ve nefret söylemiyle mücadele yöntemlerine dair farklı yöntemlerle üretmeye devam etmek üzere, sistematik medya izleme çalışmalarıyla periyodik olarak nefret söylemi raporları hazırlamaya ara veriyor. Nefret söylemi, ayrımcı söylem, cinsiyet temelli ayrımcılık, homofobi, transfobi gibi ayrımcılık ve hoşgörüsüzlük türleriyle mücadele için, bu ayrımcılıkları ortaya koyan örneklerin ele alınması ve bunlar üzerine tartışılması, kuşkusuz, büyük bir önem taşıyor. Bu yüzden, yazılı basında, medyada ve hayatın her alanında, ırkçılıktan, nefret söyleminden ve ayrımcılıktan arınmış bir dilin ve yaşamın mümkün olduğu inancıyla, çevrimiçi platformlarda, farkındalık yükseltmeye yönelik çeşitli çalışmalar yapmaya devam edeceğiz. Ayrıca, proje kapsamında on yıldır yürütülen medya izleme çalışmasının arşivini 2020 yılı içinde araştırmacıların erişimine açmak için hazırlıklar yapıyoruz.

Bu raporun da, önceki raporlarımız gibi, ayrımcılıktan, ırkçılıktan ve şiddetten arınmış, hak odaklı çoğulcu bir söylemin inşasına katkı oluşturmasını diliyoruz.

---

31 Kelly McBride, “‘Unarmed Black Man’ doesn’t mean what you think it means”, Haziran 2020, <https://www.poynter.org/ethics-trust/2020/unarmed-black-man-doesnt-mean-what-you-think-it-means/> (erişim tarihi: 19 Haziran 2020).

© HRANT DİNK VAKFI YAYINLARI, 2020

aS.u.lis DİL
DİYALOG
DEMOKRASİ
LABORATUVARI

nefret söylemi